VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2011. gada 25. oktobrī *

Lieta T-348/08

Aragonesas Industrias y Energía, SAU, Barselona (Spānija), ko pārstāv I. S. Foresters [*I. S. Forrester*], *QC*, un K. Štrukmans [*K. Struckmann*], P. Lindfelts [*P. Lindfelt*] un H. Garsija-Njeto Esteva [*J. Garcia-Nieto Esteva*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv A. Bjolans [*A. Biolan*], Dž. Burke [*J. Bourke*] un R. Zauers [*R. Sauer*], pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, prioritāri, atcelt Komisijas 2008. gada 11. jūnija Lēmumu C(2008) 2626, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38.695 — Nātrija hlorāts) tiktāl, ciktāl šis lēmums attiecas uz *Aragonesas*

* Tiesvedības valoda — angļu.

Industrias y Energía, un, pakārtoti, atcelt vai būtiski samazināt naudas sodu, kas tai ir noteikts minētajā lēmumā.

VISPĀRĒJĀ TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja I. Pelikānova [*I. Pelikánová*], tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente) un S. Soldevila Fragoso [*S. Soldevila Fragoso*],

sekretāre K. Kristensena [*C. Kristensen*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 10. septembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 Prasītāja — *Aragonesas Industrias y Energía, SAU* — ir atbilstoši Spānijas tiesībām dibināta sabiedrība. Kad 1992. gadā tā tika nodibināta, tā ietilpa *Uralita* grupas ķīmisko vielu nodaļā, kas veica ar nātrija hlorātu saistītas darbības un ko pārvaldīja sabiedrība

Uralita, SA (turpmāk tekstā — "*Uralita*"). Līdz 1994. gadam *Uralita* piederēja 100 % prasītājas kapitāla daļu. 1994. gada decembrī *Uralita* izveidoja holdinga sabiedrību ar nosaukumu *Energia e Industrias Aragonesas EIA, SA* (turpmāk tekstā — "*EIA*"), kurai tika nodota visu ar ķīmiskajām vielām saistīto darbību veikšana. Tādējādi prasītāja kļuva par *EIA* meitassabiedrību 100 % apmērā. Sākotnēji *Uralita* piederēja 98,84 % no *EIA* kapitāla daļām, pēc tam — no 1995. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 31. decembrim — šī *Uralita* piederošā daļa *EIA* kapitālā bija no 49,44 % līdz 50,71 %.

2 Nātrija hlorāts ir spēcīgs oksidētājs, ko iegūst, veicot nātrija hlorīda šķīduma elektrolīzi kamerā bez diafragmas. Nātrija hlorātu var ražot kristāliskā veidā vai šķīdumā. To galvenokārt izmanto hlora dioksīda ražošanai, kuru izmanto celulozes un papīra rūpniecībā ķīmiskās celulozes balināšanai. Citi tā izmantošanas veidi daudz mazākā mērā ir saistīti ar dzeramā ūdens attīrīšanu, audumu balināšanu, herbicīdiem un urāna bagātināšanu (Komisijas 2008. gada 11. jūnija Lēmuma C(2008) 2626, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38.695 — Nātrija hlorāts) (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums") preambulas 2. apsvērums).

3 2003. gada 28. martā *EKA Chemicals AB* (turpmāk tekstā — "*EKA*") — Zviedrijā dibinātas sabiedrības — pārstāvji iesniedza pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda vai, alternatīvi, naudas soda samazināšanu atbilstoši Komisijas paziņojumam par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu [aizliegtu vienošanos] gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "paziņojums par sadarbību") saistībā ar aizliegtas vienošanās esamību nātrija hlorāta ražošanas nozarē. *EKA* pieteikums bija pamatots ar tās iesniegtiem dokumentāriem pierādījumiem un ar tās pārstāvju mutiskiem paziņojumiem, kas sniegti 2003. gada 31. martā (turpmāk tekstā — "*EKA* 2003. gada paziņojumi").

4 2003. gada 30. septembrī Eiropas Kopienu Komisija pieņēma lēmumu, ar ko *EKA* piešķīra nosacītu atbrīvojumu no naudas soda atbilstoši paziņojuma par sadarbību 15. punktam.

5 2004. gada 10. septembrī Komisija atbilstoši Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 18. panta 2. punktam informācijas pieprasījumus nosūtīja *Finnish Chemicals Oy* (turpmāk tekstā — "*FC*"), Somijā dibinātai sabiedrībai, *Arkema France SA*, Francijā dibinātai sabiedrībai, kas apstrīdētajā lēmumā ir minēta ar firmu "Atochem" (turpmāk tekstā — "*Arkema France*"), un, visbeidzot, prasītājai.

6 2004. gada 24. septembrī Komisija uzklausīja *L.*, *Arkema France* darbinieku (turpmāk tekstā — "*L.* (*Arkema France*)") (turpmāk tekstā — "*Arkema France* paziņojumi").

7 2004. gada 18. oktobrī, izpildot Komisijas informācijas pieprasījumu, *Arkema France* iesniedza pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazinājumu atbilstoši paziņojumam par sadarbību.

8 2004. gada 29. oktobra sanāksmē, kas notika Komisijas telpās, *FC* tai iesniedza pieteikumu par naudas soda samazinājumu atbilstoši paziņojumam par sadarbību un mutiski Komisijai sniedza informāciju saistībā ar pētījumu par nātrija hlorīdu. Ar 2004. gada 2. novembra vēstuli *FC* apstiprināja savu pieteikumu samazināt naudas sodu un vienlaikus sniedza dokumentārus pierādījumus par tās dalību Komisijas norādītajā pārkāpumā.

9 2004. gada 4. novembrī notika Komisijas un *EKA* pārstāvju sanāksme. 2004. gada 11. novembrī *EKA* nosūtīja Komisijai papildu informāciju par jaunākajām pārmaiņām nātrija hlorāta tirgū.

10 2004. gada 3. un 9. decembrī prasītāja izpildīja Komisijas 2004. gada 10. septembra informācijas pieprasījumus.

11 2006. gada 6. jūlijā *EKA* sniedza jaunu mutisku paziņojumu Komisijai, kam sekoja intervijas ar diviem tās darbiniekiem 2006. gada 19. un 20. jūlijā. 2006. gada 29. augusta sanāksmē Komisijas telpās *EKA* sniedza jaunus mutiskus paziņojumus (turpmāk tekstā — "*EKA* 2006. gada paziņojumi").

12 No 2006. gada 13. novembra līdz 2008. gada 11. aprīlim Komisija atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 18. panta 2. punktam vairākām sabiedrībām nosūtīja informācijas pieprasījumus, un to vidū prasītājai tā šos lūgumus nosūtīja 2006. gada 13. novembrī, 2007. gada 8. februārī un 12. martā un 2008. gada 11. aprīlī.

13 2007. gada 27. jūlijā Komisija pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kura adresāti bija arī *EKA*, *FC*, *Arkema France*, prasītāja un *Uralita*.

14 Noteiktajā termiņā prasītāja darīja Komisijai zināmus savus apsvērumus par paziņojumu par iebildumiem. Prasītājai bija pieejami, pirmkārt, Komisijas lietas materiāli *DVD* formā, ko Komisija tai bija nosūtījusi un kuros bija ietverti publiski dokumenti, un, otrkārt, dokumenti, kuros bija pierakstīti mutvārdu paziņojumi, ko sniegušas personas, kuras lūgušas tām piemērot paziņojumu par sadarbību, un ko Komisija apkopojusi izmeklēšanas procedūras gaitā.

15 2007. gada 20. novembrī vairākas attiecīgās sabiedrības, arī *Uralita*, bet ne prasītāja, izmantoja savas tiesības tikt mutiski uzklausītām Komisijā.

16 2008. gada 11. jūnijā Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu un prasītājai to paziņoja tā paša gada 16. jūnijā.

17 Apstrīdētā lēmuma preambulas 69. apsvērumā Komisija būtībā norāda, ka *EKA*, *FC*, *Arkema France* un prasītāja piedalījās sanāksmēs un sazinājās, lai sadalītu tirgus, savā starpā sadalot pārdošanas apjomus, un lai noteiktu nātrija hlorāta cenas Eiropas Ekonomikas zonas (turpmāk tekstā — "EEZ") tirgū. Šajā ziņā Komisija ir izveidojusi sarakstu ar 72 pret konkurenci vērstiem saziņas gadījumiem, kas izpaudās vai nu kā sanāksmes, vai arī kā sarunas pa tālruni (turpmāk tekstā — "72 pret konkurenci vērsti saziņas gadījumi"). Šis saraksts ir iekļauts apstrīdētā lēmuma I pielikumā. Turklāt apstrīdētā lēmuma II pielikumā ir iekļauts minētajā lēmumā norādīto personu saraksts. Norādīto personu vidū ir *S*. un *W*., *EKA* darbinieki (turpmāk tekstā — "*S*. (*EKA*)" un "*W*. (*EKA*)"), *A*. un *S*. (turpmāk tekstā — "*S*. (*FC*)"), *FC* darbinieki, *L*. (*Arkema France*) un *A*., prasītājas darbinieks (turpmāk tekstā — "*A*. (*Aragonesas*)"). Tai pašā apstrīdētā lēmuma preambulas 69. apsvērumā Komisija norāda, ka minētās pret konkurenci vērstās darbības *EKA* un *FC* īstenoja no 1994. gada 21. septembra, *Arkema France* — no 1995. gada 17. maija un prasītāja — no 1996. gada 16. decembra. Ja runā par *EKA*, *FC*, *Arkema France* un prasītāju, minētās darbības esot turpinājušās vismaz līdz 2000. gada 9. februārim.

18 Apstrīdētā lēmuma preambulas 70. un 71. apsvērumā Komisija ir precizējusi, ka to lēmumu ievērošana, kas ir pieņemti aizliegtās vienošanās ietvaros, galvenokārt tika pārbaudīta divpusējās sanāksmēs un telefonsarunās, kuru laikā puses apmainījās ar slepenu komercinformāciju par sarunām ar klientiem, īpaši par pārdotajiem apjomiem un izmantotajām cenām. Tā piebilda, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki

īstenoja nātrija hlorāta tirgus stabilizācijas stratēģiju, kuras galīgais mērķis bija savā starpā sadalīt šī produkta pārdošanas apjomus, saskaņot cenu noteikšanas politiku attiecībā pret pircējiem un tādējādi maksimāli palielināt savu peļņu.

19 Turklāt apstrīdētā lēmuma preambulas 73.–78. apsvērumā Komisija lielos vilcienos ir aprakstījusi pamatprincipus un aizliegtās vienošanās darbību. Šajā ziņā tā ir norādījusi uz daudziem lielāko nātrija hlorāta ražotāju saziņas gadījumiem, kuru galvenais mērķis bija savstarpējas sarunas nolūkā sadalīt pārdošanas apjomus attiecīgajos ģeogrāfiskajos tirgos un noteikt sasniedzamās cenas ar klientiem noslēgtajos līgumos. Komisija uzskata, ka apmaiņa ar slepenu komercinformāciju bija būtisks slepenās rīcības aspekts, jo pēc tam dalībnieki varēja paredzēt savu konkurentu rīcību tirgū. Runājot par aizliegtās vienošanās darbību, Komisija apstiprina, ka nātrija hlorāta ražotāji bieži sazinājās, rīkojot divpusējas vai daudzpusējas sanāksmes un telefonsarunas, tomēr neievērojot nekādu iepriekš noteiktu plānu. Tā tomēr precizē, ka augstākās vadības līmenī diskusijas notika daudzpusēju sanāksmju laikā, bieži vien ārpus Eiropas Ķīmijas rūpniecības padomes (turpmāk tekstā — "*CEFIC*") nātrija hlorāta darba grupas sanāksmēm. Visbeidzot Komisija uzskata, ka, runājot par sarunu grafiku, konkurentu sazināšanās parasti kļuva intensīvāka katra gada beigās (no oktobra līdz decembrim), proti, laika posmā, kas atbilda ikgadējām nātrija hlorāta ražotāju un to klientu sarunām par līgumiem attiecībā uz nākamo gadu. Tomēr Komisija norāda, ka laika posmā, par kuru tiek veikta izmeklēšana, šīs sarunas bieži vien turpinājās nākamā gada sākumā, proti, janvārī un februārī.

20 Runājot par prasītājas prettiesisko rīcību, no apstrīdētā lēmuma preambulas 350. un 356. apsvēruma izriet, ka, lai novērtētu tās dalību prettiesiskajos nolīgumos, Komisija balstījās, pirmkārt, uz pieteikumiem par atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda

samazināšanu, otrkārt, uz tālaika dokumentiem, kas, kā uzskata Komisija, pierāda, ka prasītāja sazinājās ar pārējiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem, un, visbeidzot, uz prasītājas atzīšanos par tās dalību prettiesiskajā sanāksmē, kas notika ārpus oficiālās *CEFIC* sanāksmes, 1998. gada 28. janvārī Briselē (turpmāk tekstā — "prettiesiskā 1998. gada 28. janvāra sanāksme").

21 Konkrētāk attiecībā uz tālaika pierādījumiem par pārkāpumu Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 349. un 350. apsvērumā norāda, ka:

"349 [*S.* (*FC*)] piezīmēs trīs reizes ir norāde uz telefonsarunu ar prasītāju. Vispirms 1996. gada 16. decembrī [*S.* (*FC*)] sarunā ar [*S.* (*EKA*)] apstiprināja, ka [*FC*] ievērošot cenas, kas nolīgtas attiecībā uz Spāniju un Portugāli, šajā ziņā atsaucoties uz apspriedēm ar [prasītāju]: "[konfidenciāli] [1]" (izcēlums pievienots, skat. 130. apsvērumu). Piezīme "[konfidenciāli]" norāda, ka [*S.* (*FC*)] ar [prasītāju] iepriekš ir bijusi personiska saruna par cenām, kas iekļaujas starp aizliegtās vienošanās dalībniekiem panākto nolīgumu sistēmā. Turklāt [*S.* (*FC*)] piezīmēs ir minēta kāda telefonsaruna ar [*S.* (*EKA*)]: "[konfidenciāli]" (izcēlums pievienots, skat. 219. apsvērumu). Šī piezīme apstiprina, ka *Arkema France* cenas tieši apsprieda ar [prasītāju], kas arī ietilpst cenu vispārējā saskaņošanā. Visbeidzot [*S.* (*FC*)] piezīmēs attiecībā uz 1999. gada 9. decembra telefonsarunu ir precizēts: "[konfidenciāli]" (izcēlums pievienots, skat. 258. apsvērumu). No šīs piezīmes izriet, ka [*S.* (*FC*)] norādīja uz to, ko [*L.* (*Arkema France*)] viņam izstāstīja pa tālruni, vai ka viņš pēdējam minētajam atstāstījis savu sarunu ar [prasītāju]. [Tam, vai prasītāja] ir sazinājusies drīzāk ar vienu, nevis ar otru, nav nozīmes, jo no piezīmju satura izriet, ka attiecīgā apspriede bija prettiesiska.

1 — Slēpta konfidenciāla informācija.

350 Šīs norādes skaidri liecina par tiešu sazināšanos pa tālruni ar [prasītāju] un acīmredzami norāda, ka pēdējā minētā tieši sekmēja vispārējo nolīgumu par cenām noslēgšanu. Vēl arī [prasītāja] ir apstiprinājusi, ka piedalījās [prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē], kuras laikā konkurentu vidū norisinājās prettiesiskas apspriedes (skat. 182. un 184. apsvērumu). Tādējādi, balstoties uz šajā lietā izdarītajiem mutiskajiem paziņojumiem un tālaika pierādījumiem, kas skaidri norāda uz tās pret konkurenci vērstu rīcību, Komisija secina, [ka prasītāja] ir piedalījusies pārkāpumā kopumā. Šādos apstākļos [prasītājai] ir jāsniedz pierādījumi, kas izskaidro, kādā veidā tās rīcība ir saderīga ar konkurētspējīgu rīcību."

22 Apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā Komisija ir norādījusi:

"Citos gadījumos, kad [..] [apstrīdētajā] lēmumā ir izdarīta norāde uz [prasītāju], Komisija piekrīt sabiedrības argumentam, ka informācija var būt iegūta drīzāk no trešās personas nekā no pašas ieinteresētās personas. Komisijas lietas materiālos nav pietiekamu pierādījumu, kas ļautu precīzi pierādīt, ka attiecīgā informācija būtu iegūta tieši no prasītājas. Tas tiks ņemts vērā saistībā ar pārkāpuma ilgumu, par ko [prasītāja] ir atbildīga."

23 Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu un konkrētāk uz prasītājas dalības pārkāpumā sākuma un beigu datumiem Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 487.–489. apsvērumā ir norādījusi un secinājusi:

"487 *EKA* un [*FC*] pret konkurenci vērstos nolīgumos piedalījās kopš [..] un [prasītāja] — vismaz kopš 1996. gada 16. decembra (skat. 130. apsvērumu). [..].

488 Runājot par pārkāpuma beigām, ciktāl Komisijai zināms, pēdējā pret konkurenci vērstā sanāksme — kurā piedalījās *EKA*, *Atochem* un [prasītāja] — notika 2000. gada 9. februārī. Šīs sanāksmes laikā *EKA* atklāti norobežojās no aizliegtās vienošanās, darot zināmu savu atteikšanos piedalīties jebkādās citās apspriedēs ar konkurentiem. Viens no dalībniekiem tajā skaidri norādīja uz savu vēlmi vairs netikt iesaistītam aizliegtā vienošanās, un, ciktāl Komisijai ir zināms, runa ir par pēdējo saziņu nātrija hlorāta ražotāju starpā, kam ir nozīme šajā ziņā (skat. arī 283. apsvērumu). Kaut gan *EKA*, *Atochem* un [prasītāja] tieši piedalījās 2000. gada 9. februāra sanāksmē, nekas Komisijas lietas materiālos nenorāda, ka [*FC*] būtu atklāti norobežojusies no aizliegtās vienošanās pirms šī datuma (turklāt neviena no lietas dalībniecēm nav norādījusi uz šādu norobežošanos). Tādējādi 2000. gada 9. februāri Komisija uzskata par aizliegtās vienošanās darbības beigu datumu saistībā ar visiem attiecīgajiem uzņēmumiem, šajā gadījumā — *EKA*, [*FC*], *Atochem* un [prasītāju].

489 No tā izriet, ka kopējais pārkāpuma ilgums, kas ir aprakstīts [..] [apstrīdētajā] lēmumā, ir [..] 3 gadi un 1 mēnesis, runājot par [prasītāju] un *Uralita*."

24 Apstrīdētā lēmuma preambulas 444. un 455.–468. apsvērumā Komisija uzskata, pirmkārt, ka *Uralita* īstenoja izšķirošu ietekmi uz prasītājas stratēģisko pieeju un kopējo komercpolitiku un, otrkārt, ka pēc tam, kad *Uralita* bija pārņēmusi *EIA*, *EIA* kā vienīgās prasītājas akcionāres atbildība par pārkāpumu pārgāja *Uralita*. Tādējādi apstrīdētā lēmuma preambulas 469. un 487.–489. apsvērumā Komisija [prasītāju] un *Uralita* ir atzinusi par solidāri atbildīgām par pārkāpumu, ko izdarījusi pirmā minētā no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim (turpmāk tekstā — "attiecīgais pārkāpums"), proti, kopumā trīs gadu un viena mēneša garumā.

25 Runājot par uzliekamā naudas sodu apmēra noteikšanu, no apstrīdētā lēmuma preambulas 498. apsvēruma izriet, ka Komisija ir balstījusies uz Pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu

(OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā — "2006. gada pamatnostādnes"). Turklāt šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma preambulas 509. apsvēruma izriet, ka, lai noteiktu pārdošanas vērtību, Komisija ir ņēmusi vērā nātrija hlorāta pārdošanas apjomu, ko EEZ īstenojis katrs uzņēmums finanšu gadā, kas atbilst pēdējam pilnam pārkāpuma gadam un kas beidzās 1999. gada 31. decembrī.

26 Runājot par naudas soda pamatsummas noteikšanu, no apstrīdētā lēmuma preambulas 509.–524. apsvēruma izriet, ka Komisija, pirmkārt, saistībā ar attiecīgā pārkāpuma smagumu ir konstatējusi, no vienas puses, ka pārkāpums bija īpaši smags, jo tas bija balstīts uz nolīgumiem par tirgu sadali un cenu noteikšanu (apstrīdētā lēmuma preambulas 512. apsvērums), no otras puses, ka kopējā tirgus daļa, kas piederēja uzņēmumiem, kuri piedalījās šajā pārkāpumā, 1999. gadā bija 90 % no EEZ (apstrīdētā lēmuma preambulas 513. apsvērums), turklāt, ka šis pārkāpums ietekmēja būtisku EEZ teritorijas daļu (apstrīdētā lēmuma preambulas 514. apsvērums) un, visbeidzot, ka nolīgumi, pat ja tie ne vienmēr sniedza visus vēlamos rezultātus, kopumā tika īstenoti (apstrīdētā lēmuma preambulas 515. apsvērums). Līdz ar to Komisija noteica katra pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma pārdošanas vērtības daļu, kas tika izmantota, lai pamatsummu noteiktu 19 % apmērā.

27 Otrkārt, pamatojoties uz 2006. gada pamatnostādņu 24. punkta noteikumiem, Komisija noteica reizināšanas koeficientu 3,5, ņemot vērā izdarītā pārkāpuma ilgumu.

28 Treškārt, apstrīdētā lēmuma preambulas 523. apsvērumā, pamatojoties uz 2006. gada pamatnostādņu 25. punkta noteikumiem un lai attiecīgos uzņēmumus atturētu no dalības horizontālos nolīgumos par cenu noteikšanu, kas līdzinās apstrīdētajā lēmumā

aplūkotajiem nolīgumiem, Komisija ir nolēmusi palielināt naudas soda pamatsummu par papildu summu, kas, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma preambulas 512.–515. apsvērumā aplūkotos faktorus, ir noteikta 19 % apmērā.

29 Apstrīdētā lēmuma 1. panta g) un h) punktā Komisija secina, ka prasītāja un *Uralita* ir pārkāpušas EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu, no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim piedaloties visos nolīgumos un saskaņotās darbībās, lai sadalītu pārdošanas apjomus, noteiktu cenas, apmainītos ar slepenu komercinformāciju par cenām un pārdošanas apjomiem un uzraudzītu pret konkurenci vērstu vienošanos īstenošanu attiecībā uz nātrija hlorātu EEZ tirgū.

30 Apstrīdētā lēmuma 2. panta f) punktā Komisija prasītājai un *Uralita* solidāri ir uzlikusi naudas sodu EUR 9 900 000 apmērā.

31 Apstrīdētā lēmuma 3. pantā Komisija apstrīdētā lēmuma 1. pantā norādītajiem uzņēmumiem liek, pirmkārt, izbeigt konstatēto pārkāpumu, ja vien tas jau nav izdarīts, un, otrkārt, atturēties no jebkuras apstrīdētā lēmuma 1. pantā norādītās rīcības vai darbības atkārtošanas, kā arī no tādas rīcības vai darbības, kam ir tāds pats vai līdzīgs mērķis vai sekas.

32 Apstrīdētā lēmuma 4. pantā ir uzskaitīti apstrīdētā lēmuma adresāti, to skaitā prasītāja.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

33 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2008. gada 26. augustā, prasītāja cēla šo prasību.

34 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Vispārējā tiesa (otrā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu. Vispārējā tiesa arī uzdeva dažus jautājumus lietas dalībniecēm un lūdza Komisiju tai iesniegt dažus dokumentus. Lietas dalībnieces uz minētajiem jautājumiem atbildēja un lūgumus izpildīja tām noteiktajos termiņos.

35 Ar 2010. gada 3. septembra vēstuli Komisija iesniedza apsvērumus par ziņojumu tiesas sēdē lietā T-348/08.

36 Tiesas sēdē Vispārējā tiesa nodeva lietas dalībniecēm Komisijas lietas materiālu 1159. un 1160. lappuses kopijas. Tās apstiprināja, ka, izņemot to, ka Vispārējā tiesa rokrakstā bija pievienojusi šajās divās lappusēs iekļauto ievilkumu numerāciju, minētās kopijas ir pilnībā identiskas oriģinālajam tekstam, kas ir iekļauts minētajās Komisijas lietas materiālu lappusēs.

37 Mutvārdu process tika pabeigts 2010. gada 10. septembrī.

38 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prioritāri, atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl tas skar prasītāju;

— pakārtoti, grozīt apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantu, lai atceltu vai būtiski samazinātu tai uzliktā naudas soda apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

39 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

A — *Par lūgumu atcelt apstrīdēto lēmumu*

40 Savas prasības pamatojumam prasītāja norāda divus pamatus. Pirmais pamats ir balstīts uz kļūdu tiesību piemērošanā un kļūdu vērtējumā tiktāl, ciktāl Komisija nav pietiekami juridiski pierādījusi, ka prasītāja ir piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā. Otrais pamats ir balstīts uz kļūdu tiesību piemērošanā un kļūdu vērtējumā, ko Komisija ir pieļāvusi prasītājai uzliktā naudas soda apmēra aprēķināšanas stadijā.

1. *Par pirmo pamatu, kas ir balstīts uz kļūdu tiesību piemērošanā un kļūdu vērtējumā tiktāl, ciktāl Komisija ir atzinusi, ka prasītāja pārkāpumā piedalījās no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim*

41 Pirmā pamata ietvaros prasītāja apgalvo, ka pierādījumi, uz kuriem Komisija ir pamatojusies apstrīdētajā lēmumā, juridiski pietiekami nepierāda, ka tā būtu piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā. Šis pirmais pamats ir sadalīts divās daļās. Komisija neesot pierādījusi, pirmkārt, ka prasītāja būtu tieši piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim un, otrkārt, ka tā būtu piedalījusies vienotā un turpinātā pārkāpumā visā EEZ.

a) Lietas dalībnieku argumenti

42 Prasītāja uzskata, ka pierādījumu kopums, ko Komisija ir norādījusi, lai to vainotu attiecīgajā pārkāpumā, ir balstīts uz šādu trīs veidu pierādījumiem. Pirmais esot saistīts ar faktu, ka prasītāja ir atzinusi, ka ir piedalījusies prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē ar *EKA*, *FC* un *Arkema France*. Otrais esot saistīts ar *S.* (*FC*) ar roku rakstītajām piezīmēm (turpmāk tekstā — "*S.* (*FC*) piezīmes"). Trešais elements esot saistīts ar *EKA* 2003. un 2006. gada paziņojumiem. Neviens no šiem trim pierādījumiem, ņemtiem atsevišķi vai kopā, nepastāvot nekādām vērā ņemamām šaubām, nepierādot, ka tā būtu bijusi prettiesiskas aizliegtas vienošanās dalībniece.

43 Pirmkārt, runājot par prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, prasītāja neapstrīd, ka tajā ir piedalījusies. Viņasprāt, runa bija par pilnībā neformālu tikšanos kādas viesnīcas gaiteņos. Tā tomēr atgādina, kā tas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, kas ir iekļautas Komisijas lietas materiālu 1159. lappusē, ka aizliegtās vienošanās vadītāji esot lūguši prasītājas darbiniekam aiziet neilgi pēc tam, kad tika izveidota grupa. Tādējādi

prasītāja apgalvo, ka tas, ka tā daļēji piedalījusies tikai vienā sanāksmē no Komisijas norādītajiem 72 pret konkurenci vērstiem saziņas gadījumiem aizliegtās vienošanās locekļu starpā, neļauj to vainot dalībā ļoti sarežģītos nolīgumos, kas nepārtraukti tika noslēgti starp citiem apstrīdētā lēmuma adresātiem.

44 Otrkārt, runājot par tālaika pierādījumiem par pārkāpumu, kas ir pamatoti ar *S.* (*FC*) piezīmēm, tos veido tikai trīs netiešas norādes uz prasītāju, kuras ir iekļautas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā. Pirmām kārtām, gan no minētā apsvēruma, gan no minētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma izrietot, ka šīs trīs norādes *S.* (*FC*) piezīmēs esot vienīgie tālaika pierādījumi par faktiem, kas pamato prasītājas apsūdzību. Otrām kārtām, no minētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma teksta izrietot, ka Komisija pati esot uzskatījusi, ka nav iespējams precīzi pierādīt, ka pārējā informācija, kas gūta no *S.* (*FC*) piezīmēm par prasītāju, ir iegūta tieši no prasītājas.

45 Prasītāja piebilst, ka pārējos paziņojumus, kas ir iekļauti lūgumos piemērot paziņojumu par sadarbību un kam Komisija savos dokumentos cenšas piešķirt prioritāti pār trim apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā minētajām norādēm, var interpretēt atšķirīgi no tā, ko iesaka Komisija, un tie neļauj secināt, ka prasītāja būtu piedalījusies vienotā un turpinātā pārkāpumā. Visbeidzot Komisija esot balstījusies arī uz citiem pierādījumiem, kas, pirmām kārtām, neesot minēti apstrīdētajā lēmumā un, otrām kārtām, nepierādot nekādu prasītājas vainojamību, kas izskaidrojot to, ka tie netika iekļauti minētajā lēmumā. Konkrētāk prasītāja norāda, ka Komisija iebildumu rakstā apgalvo, ka lēmums esot pamatots ne tikai ar trim apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā iekļautajām norādēm, bet arī ar citām norādēm, kas uz to attiecas un kas iegūtas no *S.* (*FC*) piezīmēm. Prasītāja uzskata, ka tādējādi ir jāuzskata, ka katra norāde uz to ir interpretējama kā tiešs apgalvojums, kas vērsts pret to. Kaut

arī Komisija atsaucas uz "[apstrīdētā] lēmuma skaidro formulējumu", runājot par šīm citām norādēm, kas ir balstītas uz *S.* (*FC*) piezīmēm, lai apsūdzētu prasītāju, prasītāja tieši pretēji uzskata, vai nu ka tās ir pierādījumi tās attaisnošanai, vai arī ka tās nepierāda, ka tā būtu piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā.

46 Visbeidzot prasītāja uzskata, ka pretēji tam, kas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma, tiktāl, ciktāl tajā ir norādīts, ka, tā kā cita informācija, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, var būt iegūta drīzāk no trešās personas nekā no prasītājas, "tā tiks ņemta vērā, nosakot pārkāpuma smagumu, par ko ir jāatbild [prasītājai]", Komisija nav grozījusi prasītājas dalības attiecīgajā pārkāpumā ilguma aprēķinu salīdzinājumā ar to, kas bija paredzēts paziņojumā par iebildumiem. Līdz ar to prasītāja secina, ka apstrīdētajā lēmumā paredzētais ilgums pareizi neatspoguļo tās iespējamās dalības attiecīgajā pārkāpumā apmēru un ka Komisija to nav pielāgojusi vai piekāpusies, lai atspoguļotu pierādījumu nenozīmīgo raksturu.

47 Pirmā norāde uz prasītāju, kas ir iekļauta apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, attiecoties uz *S.* (*FC*) un *S.* (*EKA*) telefonsarunu 1996. gada 16. decembrī, kuras laikā pirmais esot atsaucies uz sarunu, kas tam bijusi ar prasītāju par cenām Spānijā. Prasītāja norāda, ka, nepastāvot nekādām vērā ņemamām šaubām šajā jautājumā, šī pirmā norāde nepierāda, ka tā būtu bijusi aizliegtās vienošanās dalībniece. Pirmām kārtām, attiecīgais darbinieks esot noliedzis, ka būtu sazinājies ar *S.* (*FC*) ārpus *CEFIC* vispārējām oficiālajām asamblejām. Otrām kārtām, šajā norādē esot tikai izklāstīts ar *EKA* notikušās sarunas par prasītāju saturs. Visbeidzot citi pierādījumi nenorādot, ka prasītāja būtu piedalījusies nolīgumā par cenām sarunu vešanas laikā, pirms tika parakstīti līgumi par nātrija hlorātu attiecībā uz 1997. gada pirmo ceturksni. Ja prasītāja tajā laikā būtu bijusi aizliegtās vienošanās dalībniece, *S.* (*FC*) piezīmēs tas būtu bijis minēts biežāk un ne tikai netiešā veidā.

48 Otrā norāde uz prasītāju esot saistīta ar kādu *S.* (*FC*) un *S.* (*EKA*) telefonsarunu 1998. gada 4. decembrī, kuras laikā otrais esot atsaucies uz sarunu, kas tam bijusi ar *Arkema France* par cenām Portugālē. No šīs pēdējās sarunas izrietot, ka *Arkema France* esot norādījusi *S.* (*EKA*) vērsties pie kāda prasītājas darbinieka. Prasītāja uzskata, ka šis fragments nenorāda, ka tā būtu bijusi aizliegtās vienošanās dalībniece, un tieši pretēji varētu likt saprast, ka prasītājai tika lūgts nesamazināt savas cenas. Turklāt prasītāja norāda, ka *Arkema France* lūgumā piemērot paziņojumu par sadarbību (kas izteikts *L.* (*Arkema France*) uzklausīšanas laikā 2004. gada 24. septembrī) nav nevienas norādes uz prasītājas nosaukumu saistībā ar apspriedēm, kas notika no 1998. gada vidus līdz 2000. gada maijam. Turklāt šajā fragmentā esot izklāstīts *Arkema France*, kas bija tieša *FC* konkurente, paziņojums. Tādējādi prasītāja pauž domu, ka, ja *Arkema France* runāja ar *S.* (*EKA*), *Arkema France* kā *FC* sīva konkurente varēja būt ieinteresēta tai likt ticēt, ka cena netiks samazināta un ka *FC* ir jāievēro iepriekšējā gada līmenis. Visbeidzot prasītāja apgalvo, ka 1998. gadā tā samazināja savas nātrija hlorāta pārdošanas cenas Portugālē. Tādējādi otrā norāde ne vien nepierādot, ka prasītāja būtu piedalījusies apspriedēs attiecīgajā laika posmā, bet tā arī esot attaisnojošs pierādījums, jo tā norādot, ka prasītāja savu rīcību nebija saskaņojusi ar aizliegtās vienošanās locekļu rīcību.

49 Trešā norāde uz prasītāju esot saistīta ar *S.* (*FC*) un *L.* (*Arkema France*) telefonsarunu 1999. gada 9. decembrī, kuras laikā viens no šiem abiem sarunu biedriem esot norādījis, ka runājis ar prasītāju. Prasītāja apgalvo, ka tas, ka kāds ar to ir runājis, pats par sevi nenozīmē, ka tā būtu īstenojusi prettiesisku rīcību. Ja tas tika uzskatīts par uzņēmumu, kas atteicies sadarboties, esot iespējams, ka citiem aizliegtās vienošanās locekļiem ar to bija jārunā, lai mēģinātu to "pierunāt stāties ierindā". Turklāt prasītāja no jauna vērš uzmanību uz to, ka šī trešā norāde ir pretrunā paziņojumiem, kas iegūti, uzklausot *L.* (*Arkema France*), un kuros viņš vairs prasītāju nemin kā aizliegtās vienošanās dalībnieci no 1998. gada vidus līdz 2000. gada maijam.

50 Treškārt, runājot par *EKA* 2003. un 2006. gada paziņojumiem, prasītāja atgādina, ka Komisija uzskata, ka tie izskaidro "prasītājas iesaistīšanos attiecībā uz Spānijas, Francijas un Portugāles klientiem". Taču *FC* un *Arkema France* neizvirzot nevienu šāda veida apsūdzību.

51 Pirmām kārtām, no *EKA* 2003. gada paziņojumiem izrietot, ka galvenie aizliegtās vienošanās dalībnieki bija *EKA*, *FC* un *Arkema France*. Prasītāja nolīgumos esot piedalījusies vismazākajā mērā. Turklāt apstrīdētā lēmuma preambulas 358. apsvērumā un ar to saistītajā 391. zemsvītras piezīmē Komisija esot minējusi tieši *EKA* 2003. gada paziņojumus. Šajā ziņā prasītāja iesniedz un komentē trīs šo paziņojumu daļas, kas ir saistītas attiecīgi ar Spāniju, Franciju un Portugāli. Šīs trīs daļas esot attiecīgās *EKA* paziņojuma daļas, kurās esot izskaidrots *EKA* apgalvojums, ka prasītāja ir bijusi aizliegtās vienošanās dalībniece atkarībā no tās situācijas un interesēm tirgū attiecībā uz Spānijas, Francijas un Portugāles klientiem.

52 No pirmās daļas, kas attiecas uz Spāniju, izrietot, ka *EKA* esot īpaši paziņojusi, ka "[konfidenciāli]". Šajā ziņā prasītāja norāda, ka, ja tai būtu jāzaudē tirgus daļas Spānijā, būtu dabiski, ka tā censtos atrast klientus blakus esošajos tirgos, piemēram, Francijā vai Portugālē. Runa esot par parastu rīcību tirgū, kurā ir spēkā konkurence. Tādējādi pastāvot interpretācija, kas atšķiras no Komisijas sniegtās un kas ir saderīga ar parasto rīcību tirgū.

53 No otrās daļas, kas attiecas uz Franciju, izrietot, ka *EKA* esot īpaši paziņojusi, ka "[konfidenciāli]". Prasītāja apgalvo, ka Komisija balstās uz šo paziņojumu, lai norādītu uz to, ka Francijā starp *Arkema France* un ražotājiem, kas nebija *EKA*, pastāvēja divpusēji nolīgumi par apjomiem. Tādējādi prasītāja norāda, ka šis *EKA* paziņojums ir balstīts tikai uz baumām, jo tā apgalvo, ka prasītāja ir piedalījusies nolīgumos, kuros *EKA* nepiedalījās. Tādējādi šajā paziņojumā iekļauto informāciju varēja iegūt tikai

no trešās personas, piemēram, *Arkema France*. Prasītāja norāda, ka savā lūgumā piemērot paziņojumu par sadarbību *Arkema France* nemin nevienu citu nolīgumu ar prasītāju. Trešās personas paziņojums, kurā ir apgalvots, ka pastāv nolīgums, kuru, "šķiet," ir noslēguši citi ražotāji, nevar pamatot pārliecību par to, ka šāds nolīgums pastāv. Tādējādi šī *EKA* paziņojuma daļa neesot pietiekami skaidra, lai vainotu prasītāju attiecīgā pārkāpuma izdarīšanā.

54 No trešās daļas, kas attiecas uz Portugāli, izriet, ka *EKA* esot īpaši paziņojusi, ka "[konfidenciāli]". Prasītāja apgalvo, ka nesaprot, kādā veidā šis paziņojums varētu būt pierādījums, kas ir vērsts pret to, ja saistībā ar nolīgumu par apjomiem tas attiecas tikai uz *EKA*, *Arkema France* un *FC*.

55 Otrām kārtām, *EKA* 2006. gada paziņojumi tika izteikti pēc Komisijas lūguma. Prasītāja, neraugoties uz Komisijas argumentiem savai aizstāvībai, apstiprina un joprojām uzskata, ka ar šiem 2006. gada paziņojumiem tiek labotas atsevišķas kļūdas vai pat noliegti atsevišķi apgalvojumi, kas ir iekļauti iepriekšējos *EKA* paziņojumos, konkrētāk, 2003. gada paziņojumos. Tādējādi savos 2006. gada paziņojumos *EKA* esot norādījusi, ka prasītāja esot piedalījusies tikai vienā, nevis vairs piecās sanāksmēs. Turklāt *EKA* vairs neesot norādījusi, ka prasītāja un *Arkema France* esot sadalījušas savas tirgus daļas Francijā atbilstoši citam nolīgumam. Turklāt prasītāja vērš uzmanību uz to, ka, runājot par Spānijas tirgu, jaunais *EKA* paziņojums apstiprina tās viedokli, ka Komisijas norādītā rīcība tomēr esot dabiska. Tāpat arī *EKA* 2006. gada paziņojumos vairs neesot nevienas īpašas norādes uz prasītāju saistībā ar Spānijas, Portugāles un Francijas tirgiem. Prasītāja apgalvo, ka, lai arī *EKA* ir paziņojusi, ka prasītāja bija nolīgumu dalībniece, tā šajā ziņā neesot sniegusi nevienu konkrētu norādi. Tā norāda, ka, lai arī *EKA* paziņojumos prasītāja nepamatoti ir apsūdzēta dalībā piecās sanāksmēs, Komisija saprātīgi esot atturējusies tās minēt apstrīdētajā lēmumā. Vienīgā norāde

uz tās nosaukumu esot pierādījums prasītājas attaisnošanai, jo tajā bijis minēts, ka *EKA* un *FC* esot nolēmušas nepaaugstināt savas cenas gadījumā, ja prasītāja, *Arkema France* un [konfidenciāli] tām nesekos.

56 Prasītāja no tā secina, ka pretrunas EKL 2003. un 2006. gada paziņojumos ļauj nedaudz vairāk šaubīties par to pareizību un par tiem piemītošo pierādījuma spēku. Tādējādi tie nevar pamatot stingru Vispārējās tiesas pārliecību, ka prasītāja ir izdarījusi pārkāpumu. Turklāt šajos paziņojumos neesot minētas sanāksmes vai telefonsarunas ar prasītāju. Tādējādi tie neesot pietiekami, lai prasītāju sauktu pie atbildības par EKL 81. panta pārkāpumu.

57 Turklāt, ceturtkārt, prasītāja apgalvo, ka Komisija nepamatoti par datumu, kurā prasītāja esot pārtraukusi būt iespējamā aizliegtās vienošanās dalībniece, atzina 2000. gada 9. februāri. Apstrīdētajā lēmumā sniegtie pierādījumi pierādot tikai to, ka prasītāja piedalījās *CEFIC* oficiālajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē, ko tā neapstrīd. Komisija savukārt neesot pierādījusi, ka prasītāja būtu piedalījusies kādā prettiesiskā sanāksmē, kas notikusi ārpus *CEFIC* 2000. gada 9. februāra sanāksmes (turpmāk tekstā — "prettiesiskā 2000. gada 9. februāra sanāksme"). Tādējādi, pirmām kārtām, prasītāja uzskata, ka *S.* (*EKA*) paziņojums prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē par *EKA* atteikšanos piedalīties jebkādās jaunās apspriedēs ar konkurentiem pietiekami nepierāda tās dalību minētajā sanāksmē. Otrām kārtām, tā norāda, no vienas puses, ka ne *Arkema France*, ne *FC* nav minējušas šādu paziņojumu un, no otras puses, ka tās darbinieks ir apstiprinājis, ka nav dzirdējis šo paziņojumu. Trešām kārtām, 2000. gada 20., 21. un 24. janvāra apspriedes, uz kurām Komisija atsaucas apstrīdētā lēmuma preambulas 283. apsvērumā, nevarot uzskatīt par pierādījumiem prasītājas apsūdzībai vai par tādām, kas varētu sniegt pierādījumus par tās dalību prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē. Ceturtām kārtām, prasītāja vērš uzmanību uz to, ka

no apstrīdētā lēmuma I pielikuma izriet, ka tā nav tikusi identificēta kā prettiesiskās 2000. gada 9. februāra sanāksmes dalībniece un ka šī identifikācijas neesamība nevarot izrietēt tikai no pārrakstīšanās kļūdas vien.

58 Pirmā pamata pirmās daļas nobeigumā prasītāja norāda, ka pierādījumi, kas apstrīdētajā lēmumā ir norādīti tās apsūdzībai, nav pietiekami precīzi un saskaņoti, lai radītu stingru pārliecību, ka tā ir piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā.

59 Šajos apstākļos, pirmām kārtām, ņemot vērā principu, saskaņā ar kuru šaubas jātulko par labu apsūdzētajam, un tā kā šajā gadījumā pastāv šaubas par prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, Komisijai būtu bijis jāatsakās to vainot dalībā minētajā pārkāpumā.

60 Otrām kārtām, prasītāja norāda, ka kompetence, kas Komisijai ir piešķirta, lai konstatētu, ka pastāv EKL 81. panta noteikumu pārkāpumi, šobrīd ir plašāka. Tādējādi Regula Nr. 1/2003 tai piešķirot jaunas un plašākas pilnvaras. Turklāt jaunās iecietības programmas tai šobrīd ļaujot iegūt būtiskus dokumentārus pierādījumus. Turklāt tehnoloģiju attīstība informācijas tehnoloģiju jomā ļaujot arī Komisijai veikt sarežģītus elektroniskos pētījumus. Visbeidzot prasītāja norāda, ka šajā gadījumā Komisija neuzskatīja par vajadzīgu padziļināt savu izmeklēšanu un šajā sakarā organizēt pārbaudes tās telpās vai citu sabiedrību, kas ir apstrīdētā lēmuma adresātes, telpās.

61 Ņemot vērā minēto plašāko kompetenci, Komisijai būtu jābūt pienākumam nodrošināt augstu pierādījumu kvalitātes līmeni. Šajā gadījumā, tā kā šāds kvalitātes līmenis

nav nodrošināts, Komisijai, tāpat kā tā ir rīkojusies attiecībā uz citiem maziem ražotājiem, kuru situācija bija līdzīga prasītājas situācijai, pastāvošās šaubas bija jātulko par labu prasītājai. Tādējādi Komisijai nebija tā jāvaino par dalību attiecīgajā pārkāpumā, ne arī tai jāuzliek naudas sods. Katrā ziņā prasītāja norāda, ka, lai gan tās informācijas apjoms, ar ko apmainījās trīs galvenie ražotāji jautājumā par [konfidenciāli], bija līdzīgs tam informācijas apjomam, ar kuru notika apmaiņa jautājumā par prasītāju, Komisija nolēma naudas sodu noteikt tikai prasītājai. Prasītāja no tā secina, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu.

62 Komisija apstrīd prasītājas pausto argumentu pamatotību.

63 Tā apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā iekļautie pierādījumi pierāda, ka prasītāja ir piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā. Tā atgādina, ka minētie pierādījumi ir trīs veidu pierādījumi, proti, pirmkārt, aizliegtās vienošanās locekļu paziņojumi, kuros prasītāja tiek apsūdzēta, otrkārt, plašas *S.* (*FC*) tālaika piezīmes par faktiem un, visbeidzot, prasītājas atzīšanās par dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē, ko apstiprina citi pierādījumi, kuri attiecas uz šo sanāksmi.

64 Pirmkārt, attiecībā uz aizliegtās vienošanās locekļu paziņojumiem Komisija norāda, ka tie tika izdarīti neilgi pēc aizliegtās vienošanās darbības izbeigšanas un ka tiem ir raksturīga augsta savstarpējas saskaņotības pakāpe, kā arī tie ir ļoti lielā mērā saskanīgi ar *S.* (*FC*) tālaika piezīmēm. Tā piebilst, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, sabiedrības, kuras ir lūgušas tām piemērot paziņojumu par sadarbību, nebūt netiek mudinātas iesniegt sagrozītus pierādījumus par citiem inkriminētās aizliegtās vienošanās dalībniekiem.

65 Otrkārt, runājot par *S.* (*FC*) tālaika piezīmēm, Komisija apstrīd prasītājas apgalvojumu, ka, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumu, tikai trīs *S.* (*FC*) piezīmju daļas tika izmantotas, lai apsūdzētu prasītāju, līdz ar to visas citas norādes varētu neņemt vērā. Komisija norāda, ka papildus trim izvilkumiem, uz kuriem prasītāja ir koncentrējusi uzmanību, tā vairākas reizes ir pamatojusies uz citām *S.* (*FC*) piezīmēs ietvertajām norādēm uz prasītāju, un šajā ziņā kā piemēru min apstrīdētā lēmuma preambulas 150., 220., 229., 256., 305., 319. un 347. apsvērumu. Komisija norāda, ka replikas stadijā prasītāja savu kritiku attiecībā uz šiem būtiskajiem pierādījumiem ir izteikusi tikai par 150. apsvērumā minēto izvilkumu no *S.* (*FC*) piezīmēm, citējot to saīsinātā veidā un izraujot to no konteksta. Runājot par sešiem citiem apsvērumiem, prasītāja esot atzinusi, ka tiem piemīt tieši inkriminējošs raksturs, bet apgalvojot, ka apstrīdētajā lēmumā tā nav minēta faktu konstatējuma daļā, kas attiecas uz 1997. gadu. Šis pēdējais apgalvojums esot kļūdains, un Komisija iebildumu raksta stadijā esot varējusi likumīgi secināt, ka 1997. gadā notikusi regulāra prasītājas un aizliegtās vienošanās locekļu saziņa pa tālruni.

66 Apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā esot atspēkoti prasītājas argumenti par to, ka tā nav bijusi aizliegtās vienošanās dalībniece, un to nedrīkstētu jaukt ar apsvērumiem, piemēram, 305. un 319. apsvērumu, kuros Komisija pilnībā izklāsta savus argumentus, kas prasītājai ir nelabvēlīgi. Turklāt Komisija koncentrējas uz šīm trim 349. apsvērumā paredzētajām norādēm, jo, pirmām kārtām, runa esot par īpaši pārliecinošiem un tādējādi būtiskiem pierādījumiem, kas pierāda, ka prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā, proti, vienotā un turpinātā Eiropas mēroga pārkāpumā, otrām kārtām, prasītāja neesot apstrīdējusi šos paziņojumus un, visbeidzot, šie tālaika pierādījumi par faktiem ļoti lielā mērā norādot uz prasītājas vainu, taču tie nav vienīgie Komisijas iegūtie pierādījumi.

67 Treškārt, attiecībā uz apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumu Komisija apgalvo, ka tajā ir skaidri nošķīrusi dažādus izvilkumus no *S.* (*FC*) piezīmēm, atkarībā no

tiem piemītošā pierādījuma spēka, lai noteiktu, cik ilgi prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā. Minētajā 352. apsvērumā tā esot norādījusi, ka, ja tā būtu aprobežojusies ar citām norādēm uz prasītāju, nevis tām, kas ir paredzētas 349. apsvērumā, tai būtu bijis grūti pārliecinoši pierādīt slepeno rīcību. Šī iemesla dēļ tā esot nolēmusi tās neizmantot, lai pagarinātu laika posmu, kurā prasītāja bija aizliegtās vienošanās dalībniece. Tomēr, kaut arī šīs citas norādes uz prasītāju pašas par sevi nav pārliecinošas, tās esot vismaz daļa no visām sakritībām un norādēm, uz kurām Komisijai bija tiesības balstīt savu analīzi par prasītāju kā aizliegtās vienošanās dalībnieci.

68 Atbildes uz repliku stadijā joprojām attiecībā uz apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumu Komisija apgalvo, ka prasītāja neņem vērā apstrīdētā lēmuma preambulas 305. un 319. apsvērumu, kuros kā pierādījumi pret to skaidri ir minēti citi izvilkumi no *S.* (*FC*) piezīmēm. Tā esot abstrahējusies arī no apstrīdētā lēmuma preambulas 357. un 358. apsvēruma, kuros esot noteikts, ka Komisija savus iebildumus pret prasītāju ir pamatojusi ar *S.* (*FC*) piezīmēm kopumā, nevis tikai ar trim minētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā paredzētajām norādēm. Komisija uzskata, ka no judikatūras izriet, ka tas, ka informācija netieši ir tikusi atstāstīta vai ka tai ir otršķirīgs raksturs, nekādā veidā neietekmē iespēju to izmantot kā pierādījumu. Tālaika pierādījumi par pārkāpumu, ko veido *S.* (*FC*) piezīmes, esot saderīgi ar citiem lietas materiālos iekļautajiem pierādījumiem, kuri norāda uz prasītājas vainu, un tos lielā mērā esot atzinušas lietas dalībnieces, to skaitā prasītāja.

69 Visbeidzot apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā neesot neviena solījuma grozīt laikposma, kurā prasītāja ir piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā, ilgumu salīdzinājumā ar to, kas ir norādīts paziņojumā par iebildumiem. Turklāt pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, apstrīdētajā lēmumā izmantotie pierādījumi esot tie paši, kas ir iekļauti paziņojumā par iebildumiem.

70 Ceturtkārt, Komisija vispirms norāda, ka apstrīdētais lēmums ir pamatots ar vispārīgiem pierādījumiem, ko ir iesniegusi *EKA*, *Arkema France* un *FC* un kas kategoriski pierāda, ka prasītāja bija aizliegtās vienošanās dalībniece, un šīs aizliegtās vienošanās īpašības.

71 Pēc tam Komisija uzskaita zināmu skaitu īpašu pierādījumu, kas pierāda saziņu starp prasītāju un citiem aizliegtās vienošanās locekļiem.

72 Pirmām kārtām, no *S.* (*FC*) piezīmēm attiecībā uz viņa telefonsarunu ar *S.* (*EKA*) 1996. gada 16. decembrī izrietot, ka pirmajam agrāk esot bijusi saruna ar prasītāju. Komisija norāda, ka savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem tā šo pierādījumu nav apstrīdējusi. Turklāt Komisija apstrīd argumentus, ko šobrīd prasītāja izvirzījusi pret šo pierādījumu.

73 Otrām kārtām, runājot par pierādījumiem, kas attiecas uz 1997. kalendāro gadu, Komisija uzskata, ka izvilkumi no tālaika *S.* (*FC*) piezīmēm, kuras datētas ar 1997. gada 10. un 14. janvāri, atspoguļo prasītājas aizkaitinājumu par *FC* mēģinājumiem piesavināties lielāku tirgus daļu Spānijā un Portugālē. Tāpat arī no *S.* (*FC*) 1997. gada 14. oktobra piezīmes attiecībā uz tās pašas dienas divpusēju *EKA* un *FC* sanāksmi, kas notika Turku (Somija) (turpmāk tekstā — "1997. gada 14. oktobra sanāksme Turku"), izrietot, ka *FC* un *EKA* bija grūtības īpaši prasītājai likt saprast, ka cenu paaugstināšana par 1,5 % bija vajadzīga inflācijas kompensēšanai. Joprojām saistībā ar šo 1997. gada 14. oktobra sanāksmi Turku no *EKA* paziņojuma izrietot, ka, ņemot vērā *FC* pārdošanas apjomu palielināšanos Spānijā, pastāvēja risks, ka Spānijas ražotāji īstenos represijas, un ka *EKA* un *FC* esot vienojušās nepaaugstināt savas cenas gadījumā, ja tieši prasītāja tām nesekos.

74 Trešām kārtām, attiecībā uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi Komisija atgādina, ka prasītāja ir atzinusi, ka ir piedalījusies šajā sanāksmē. *S.* (*FC*) piezīmes pierādot, ka lietas dalībnieces apsprieda nātrija hlorāta tirgus vairākās valstīs, kā arī tirgus daļas un cenas. Pirmais aspekts ir tāds, ka Komisija savos dokumentos apgalvoja, ka neviens dokuments lietas materiālos neļauj domāt, ka prasītājas dalība šajā sanāksmē būtu jauns vai izņēmuma apstāklis. Tomēr kā otrais aspekts ir jāmin tas, ka Komisija savos apsvērumos par ziņojumu tiesas sēdē skaidri ir atzinusi, ka šī prasītājas dalība bija jauns apstāklis. Tomēr Komisija uzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka tā šajā sanāksmē būtu piedalījusies ar mērķi, kas atšķīrās no citu aizliegtās vienošanās locekļu mērķa, un ka tā no tās publiski būtu norobežojusies. Prasītājas apgalvojums par sanāksmes neformālo raksturu esot pretrunā, no vienas puses, faktam, ka tā tika plānota vairākas nedēļas iepriekš, un, no otras puses, detalizētām *S.* (*FC*) piezīmēm. Pretēji tam, ko nepareizi bija sapratusi prasītāja, no apstrīdētā lēmuma preambulas 183. apsvēruma izrietot, ka lietas dalībnieces izsmeļoši (nevis ekskluzīvi) apsprieda Beļģiju, Spāniju, Franciju un Portugāli. No *S.* (*FC*) piezīmēm neizrietot, ka aizliegtās vienošanās vadītāji būtu lūguši prasītāju aiziet. Tieši pretēji, *S.* (*FC*) piezīmes pierādot, ka lielākajā daļā sanāksmes Spānijas, Francijas un Portugāles tirgu izpēti pārtrauca apspriedes par citiem tirgiem, līdz ar to esot iespējams, ka prasītāja piedalījās visā sanāksmē. Visbeidzot Komisija apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma I pielikums noteikti attiecas tikai uz to saziņu, kuras reālais datums tai ir zināms, bet pastāvēja arī cita saziņa, kurā bija iesaistīta prasītāja, ko apstiprina pierādījumi, bet attiecībā uz kuru nav minēts precīzs datums.

75 Ceturtām kārtām, 1998. gada oktobrī un novembrī *L.* (*Arkema France*) un *S.* (*FC*) vairākas reizes pa tālruni apsprieda prasītājai piederošo tirgus daļu Portugālē.

76 Piektām kārtām, runājot par *S.* (*FC*) un *S.* (*EKA*) saziņu pa tālruni 1998. gada 4. decembrī, Komisija uzskata, ka prasītāja nav paskaidrojusi, kādā veidā šī saziņa būtu varējusi notikt ierastos darījumu ietvaros, un ka tā turklāt esot atzinusi, ka tai tika lūgts

nesamazināt savas cenas, kas veidojot pret konkurenci vērstu lūgumu, kuram prasītāja esot piekritusi. Pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, no *L*. (*Arkema France*) paziņojuma neizrietot, ka prasītāja būtu izstājusies no aizliegtās vienošanās pirmā perioda — kas ilga no 1994. gada oktobra līdz 1998. gada vidum — beigās, salīdzinājumā ar iespējamo otro periodu, kas ilga no 1998. gada vidus līdz 2000. gada maijam, vēl jo vairāk tāpēc, ka šo interpretāciju atspēko plaši pierādījumi.

77 Sestām kārtām, Komisija norāda, ka prasītāja ir minējusi tikai cenas pazemināšanos Portugālē 1999. un 2000. gadā, neprecizējot, ka tās cenas 1993.–1997. gadā paaugstinājās un saglabājās 1998. gadā. Tā piebilst, ka cenu pazemināšanās 1999. gadā varētu būt izskaidrojama ar cenu karu, kas esot izcēlies Portugālē pēc konflikta saistībā ar kādu klientu. Taču, neraugoties uz aizliegtās vienošanās darbības pavājināšanos 1999. gadā, tā joprojām turpinājusi darboties, un, kā izrietot no *S*. (*FC*) piezīmēm par tā telefonsarunām ar *L*. (*Arkema France*) 1999. gada 16. jūnijā un 6., 9. un 22. decembrī, prasītāja esot turpinājusi tajā piedalīties. Šīs trīs piezīmes norādot, ka pastāvēja tieša saziņa ar prasītāju, un pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, nekas nenorādot, ka tā nesadarbojās un ka pārējie locekļi būtu centušies pierunāt to stāties ierindā.

78 Septītām kārtām, Komisija piebilst, ka no *S*. (*FC*) piezīmēm attiecībā uz viņa telefonsarunu ar *L*. (*Arkema France*) 1999. gada 22. decembrī izriet, ka 1999. gada decembra beigās prasītāja joprojām piedalījās prettiesiskajā saziņā ar saviem konkurentiem. Tāpat arī šīs piezīmes par telefonsarunām 2000. gada janvārī, kas ir izklāstītas apstrīdētajā lēmumā, pierādot, ka aizliegtās vienošanās locekļi turpināja saskaņot savas nostājas.

79 Visbeidzot, astotām kārtām, Komisija precizē, ka tas, ka prasītāja apstrīdētā lēmuma I pielikumā nav minēta kā viena no prettiesiskās 2000. gada 9. februāra sanāksmes

dalībniecēm, izriet no pārrakstīšanās kļūdas, jo apstrīdētā lēmuma preambulas 283. un 488. apsvērumā tā ir secinājusi prasītājas klātbūtni šajā sanāksmē. Neesot nozīmes tam, ka prasītāja ārpus oficiālās *CEFIC* sanāksmes nav dzirdējusi *EKA* paziņojumu par tās atteikšanos piedalīties jebkādās jaunās apspriedēs ar konkurentiem, jo aizliegtā vienošanās šajā datumā esot tikusi izbeigta. Turklāt tas, ka tā norāda, ka nav dzirdējusi šo paziņojumu, esot būtiska norāde uz tās dalību prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē.

80 Trešais aspekts ir tāds, ka Komisija apstrīd to argumentu pamatotību, ko prasītāja ir paudusi attiecībā uz *EKA* mutiskajiem paziņojumiem.

81 Pirmkārt, apstrīdētā lēmuma preambulas 319. apsvērumā Komisija esot vispārīgi atsaukusies uz *EKA* 2003. gada paziņojumiem, nevis uz trim daļām, ko prasītāja ir norādījusi savā prasības pieteikumā atbilstoši savām interesēm.

82 Runājot par pirmo prasītājas norādīto daļu, kas attiecas uz Spānijas tirgu, rīcība, kas aprakstīta kā tāda, kuru prasītāja varētu īstenot Francijas tirgū, ja tā zaudētu tirgus daļas Spānijā, neatbilstot parastai rīcībai tirgū, bet radot draudus slepenu nolīgumu ietvaros, kas acīmredzami nozīmējot, ka pastāv vispārīgs nolīgums par tirgus daļām. Turklāt Komisija atgādina, ka saskaņā ar judikatūru, pirmām kārtām, tas, ka uzņēmums precīzi neievēro to, par ko ir panākta vienošanās aizliegtās vienošanās ietvaros, nevar to atbrīvot no atbildības, ja tas nav publiski norobežojies no nolīgumiem, un, otrām kārtām, tas, ka uzņēmums var apzināti maldināt citus aizliegtās vienošanās locekļus, tomēr to neattaisnojot saistībā ar pārkāpuma izdarīšanas faktu.

83 Runājot par otro prasītājas norādīto daļu, kas attiecas uz Francijas tirgu, tā nepamatoti apgalvojot, ka *EKA* paziņojums ir balstīts uz pēdējās minētās izplatītām baumām. Norādītā daļa kopumā pierādot, ka *EKA* zināja, ka pastāv atsevišķs divpusējs nolīgums par Francijas tirgu.

84 Runājot par trešo prasītājas norādīto daļu, kas attiecas uz Portugāles tirgu, apstrīdētajā lēmumā tā neesot minēta, un tajā prasītāja netiekot ne apsūdzēta, ne attaisnota.

85 Otrkārt, pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, ar *EKA* 2006. gada paziņojumiem netiekot laboti 2003. gada paziņojumi. Pirmo paziņojumu mērķis bijis sīkāk apstiprināt atsevišķus iepriekš izdarītos paziņojumus. Tie visi saskanot ar 2003. gada paziņojumiem, kuros ir sniegta plašāka informācija. Komisija konstatē, ka no *EKA* 2006. gada paziņojumiem izriet, ka tā no jauna ir minējusi prasītāju kā vienu no aizliegtās vienošanās dalībniecēm, sīki ir aprakstījusi, kādā veidā šīs dalībnieces ir noteikušas mērķa cenas un sadalījušas tirgu, ir likusi saprast, ka prasītāja tajā piedalījās jau ilgu laiku pirms dienas, kas apstrīdētajā lēmumā ir norādīta kā diena, kad tā uzsāka savu dalību, un ka tā ir apstiprinājusi, ka prasītāja veica represīvus pasākumus Francijas tirgū, atbildot uz *FC* rīcību. Tādējādi *EKA* 2006. gada paziņojumos neesot attaisnojošu apstākļu, kas varētu sniegt labumu prasītājai.

86 Ceturtais aspekts ir tāds, ka Komisija apstrīd to, ka, sodot prasītāju, tā būtu pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu. Prasītāja neatrodoties situācijā, kas ir līdzīga tai, kādā atrodas citi mazie nātrija hlorāta ražotāji. Pirmkārt, tā esot atzinusi savu dalību aizliegtās vienošanās sanāksmē un, otrkārt, pretēji citiem maziem ražotājiem pārējie aizliegtās vienošanās locekļi to esot identificējuši kā aizliegtās vienošanās locekli, un, visbeidzot, *S.* (*FC*) tālaika piezīmes par pārkāpumu ļaujot norādīt faktus tās apsūdzībai, kā tas nav citu mazo uzņēmumu gadījumā. Katrā ziņā no judikatūras izrietot, ka

tas, ka uzņēmējs atrodas situācijā, kas ir līdzīga prasītājas situācijai, bet attiecībā uz kuru Komisija nav konstatējusi pārkāpumu, neļaujot noraidīt secinājumu par šīs prasītājas dalību pārkāpumā, kurā tā tiek vainota, ja šis pārkāpums ir pienācīgi pierādīts.

87 Komisija uzskata, ka norādītais pierādījumu kopums tādējādi ļauj pierādīt, ka prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā, un ka tādējādi pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

b) Vispārējās tiesas vērtējums

88 No lietas dalībnieču dokumentiem izriet, ka tās nav vienisprātis, pirmkārt, par to, uz kādiem tieši pierādījumiem Komisija ir pamatojusies apstrīdētajā lēmumā, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, un, otrkārt, par minētajiem pierādījumiem piemītošo pierādījuma spēku, kas ļautu konstatēt minēto dalību.

89 Pirmkārt, ir jāatsaucas uz dažiem vispārīgiem apsvērumiem, kas attiecas uz pierādījumiem, otrkārt, ir jānorāda pierādījumi, kuri ir norādīti apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, treškārt, ir jānovērtē tiem piemītošais pierādījuma spēks un, ceturtkārt, pamatojoties uz šo pēdējo vērtējumu, ir jālemj par pierādījumu kopuma, ko Komisija ir norādījusi, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, precīzo un saskaņoto raksturu.

Vispārīgi apsvērumi, kas attiecas uz pierādījumiem

90 Attiecībā uz pierādījumu par EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu iesniegšanu ir jāatgādina, ka Komisijai ir jāsniedz pierādījumi par tās konstatēto pārkāpumu un jākonstatē pierādījumi, kas juridiski pietiekami spēj apliecināt, ka pastāv pārkāpuma sastāvu veidojoši fakti (Tiesas 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 58. punkts, un 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 86. punkts).

91 Turklāt, izskatot prasību atcelt tiesību aktu saskaņā ar EKL 230. pantu, Savienības tiesa var tikai pārbaudīt apstrīdētā akta likumību (Vispārējās tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u.c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 174. punkts).

92 Tādējādi attiecībā uz prasību par Komisijas lēmuma, ar ko konstatēts konkurences noteikumu pārkāpums un uzlikti naudas sodi tā adresātiem, atcelšanu tiesas pienākums ir novērtēt, vai pierādījumi un pārējā informācija, uz ko savā lēmumā atsaucas Komisija, ir pietiekama apgalvotā pārkāpuma konstatācijai (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 1999. gada 20. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās no T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, saukts "*PVC II*", *Recueil*, II-931. lpp., 891. punkts).

93 Turklāt, ja tiesai ir šaubas, tās ir jāinterpretē par labu uzņēmumam, kuram ir adresēts lēmums, ar ko ir konstatēts pārkāpums (šajā ziņā skat. Tiesas 1978. gada 14. februāra spriedumu lietā 27/76 *United Brands* un *United Brands Continentaal*/Komisija, *Recueil*, 207. lpp., 265. punkts). Tādēļ tiesa nevar secināt, ka Komisija attiecīgo pārkāpumu ir konstatējusi juridiski pietiekami, ja tai par to vēl saglabājas šaubas, it īpaši izskatot prasību atcelt lēmumu par naudas soda uzlikšanu (iepriekš 91. punktā

minētais Vispārējās tiesas spriedums apvienotajās lietās *JFE Engineering* u.c./Komisija, 177. punkts).

94 Iepriekš minētajā situācijā ir jāņem vērā nevainīguma prezumpcija, kas izriet īpaši no 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta otrās daļas, kas ir vienas no pamattiesībām, kuras saskaņā ar Tiesas judikatūru, ko apstiprina Vienotā Eiropas akta preambula un Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punkts, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, kas pasludināta 2000. gada 7. decembrī Nicā (OV C 364, 1. lpp.), 47. pants, ir aizsargātas Savienības tiesību sistēmā. Ņemot vērā attiecīgo pārkāpumu raksturu un tam sekojošo sodu raksturu un bardzību, nevainīguma prezumpcija ir piemērojama cita starpā attiecībā uz tām uzņēmumiem piemērojamajām procedūrām par konkurences noteikumu pārkāpšanu, kuru sekas var būt naudas sodu vai kavējuma naudas uzlikšana (šajā ziņā skat. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1984. gada 21. februāra spriedumu lietā *Öztürk*, A sērija, Nr. 73, un 1987. gada 25. augusta spriedumu lietā *Lutz*, A sērija, Nr. 123-A; Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumus lietā C-199/92 P *Hüls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 149. un 150. punkts, un lietā C-235/92 P *Montecatini*/Komisija, *Recueil*, I-4539. lpp., 175. un 176. punkts).

95 Tādējādi Komisijai ir jānorāda precīzi un saskaņoti pierādījumi, lai pamatotu stingru pārliecību, ka pārkāpums ir izdarīts (šajā ziņā skat. Tiesas 1984. gada 28. marta spriedumu apvienotajās lietās 29/83 un 30/83 *Compagnie royale asturienne des mines* un *Rheinzink*/Komisija, *Recueil*, 1679. lpp., 20. punkts, un 1993. gada 31. marta spriedumu apvienotajās lietās C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 un no C-125/85 līdz C-129/85 *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1307. lpp., 127. punkts; Vispārējās tiesas 1992. gada 10. marta spriedumu apvienotajās lietās T-68/89, T-77/89 un T-78/89 *SIV* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1403. lpp., 193.–195., 198.–202., 205.–210., 220.–232., 249., 250. un 322.–328. punkts, un 2000. gada 6. jūlija spriedumu lietā T-62/98 *Volkswagen*/Komisija, *Recueil*, II-2707. lpp., 43. un 72. punkts).

96 Tomēr ir svarīgi uzsvērt, ka katram Komisijas iesniegtajam pierādījumam par katru pārkāpuma aspektu nav noteikti jāatbilst šiem kritērijiem. Ir pietiekami, ja

pierādījumu kopums, uz ko iestāde atsaucas, kopumā ņemot, atbilst šai prasībai (šajā ziņā skat. iepriekš 92. punktā minēto spriedumu lietā *PVC II*, 768.–778. punkts, it īpaši 777. punkts, ko attiecīgajā aspektā apelācijas tiesvedībā apstiprinājusi Tiesa savā 2002. gada 15. oktobra spriedumā apvienotajās apelācijas lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 513.–523. punkts).

97 Turklāt, ņemot vērā pret konkurenci vērstu nolīgumu noslēgšanas aizlieguma nepārprotamo raksturu, nevar prasīt, lai Komisija iesniegtu dokumentus, kas tieši liecina, ka attiecīgie uzņēmēji ir sazinājušies. Katrā ziņā ir jābūt iespējai fragmentāros un izkliedētos faktus, kuri var būt Komisijas rīcībā, papildināt ar secinājumiem, kas ļauj rekonstruēt atbilstošos apstākļus. Tādējādi to, ka pastāv pret konkurenci vērsta prakse vai nolīgums, var secināt no zināma skaita sakritību un norāžu, kas, ja nav cita loģiska izskaidrojuma, aplūkotas kopumā, var būt pierādījums par konkurences noteikumu pārkāpumu (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 55.–57. punkts, un Vispārējās tiesas 2006. gada 27. septembra spriedums apvienotajās lietās T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP un T-61/02 OP *Dresdner Bank* u.c./Komisija, Krājums, II-3567. lpp., 64. un 65. punkts).

98 Runājot par pierādījumiem, uz ko var atsaukties, lai pierādītu EKL 81. panta un EZ līguma 53. panta pārkāpumu, princips, kas prevalē Savienības tiesībās, ir brīvas pierādījumu iesniegšanas princips (pēc analoģijas skat. Vispārējās tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-50/00 *Dalmine*/Komisija, Krājums, II-2395. lpp., 72. punkts).

99 Tādējādi iespējamai dokumentāru pierādījumu neesamībai ir nozīme tikai tad, kad vispārīgi tiek vērtēts Komisijas iesniegtajam pierādījumu kopumam piemītošais pierādījuma spēks. Savukārt šīs neesamības pašas par sevi sekas nav tādas, ka attiecīgais uzņēmums varētu pamatoti apšaubīt Komisijas apgalvojumus, sniedzot citādāku

lietas faktisko apstākļu izskaidrojumu. Tā tas ir tikai tad, ja Komisijas iesniegtie pierādījumi neļauj pārkāpuma esamību pierādīt nepārprotamā veidā un tā, ka nav vajadzības veikt interpretāciju (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā T-36/05 *Coats Holdings* un *Coats*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 74. punkts).

100 Turklāt neviens Savienības tiesību noteikums vai vispārējais princips neliedz Komisijai pret uzņēmumu atsaukties uz citu pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu paziņojumiem. Pretējā gadījumā Komisijas pienākums pierādīt darbības, ar ko ir izdarīts EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpums, būtu neizpildāms un nesavienojams ar tās uzdevumu uzraudzīt šo noteikumu pienācīgu piemērošanu (pēc analoģijas skat. iepriekš 91. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *JFE Engineering* u.c./Komisija, 192. punkts).

101 Tomēr uzņēmuma, kuru apsūdz par piedalīšanos aizliegtajā vienošanās, paziņojumu, kura precizitāti ir apstrīdējuši vairāki citi apsūdzētie uzņēmumi, nevar uzskatīt par pietiekamu pierādījumu minēto uzņēmumu pieļautā pārkāpuma esamībai, ja to neapstiprina citi pierādījumi, ņemot vērā, ka nepieciešamā apstiprinājuma pakāpe var būt mazāka attiecīgo paziņojumu uzticamības dēļ (iepriekš 91. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *JFE Engineering* u.c./Komisija, 219. un 220. punkts).

102 Runājot par dažādiem pierādījumiem piemītošo pierādījuma spēku, vienīgais atbilstošais kritērijs iesniegto pierādījumu vērtēšanai ir to ticamība (iepriekš 98. punktā minētais spriedums lietā *Dalmine*/Komisija, 72. punkts).

103 Saskaņā ar vispārējiem noteikumiem par pierādījumiem dokumenta ticamība un līdz ar to pierādījuma spēks ir atkarīgs no tā izcelsmes, tā sagatavošanas apstākļiem, tā adresāta un tā satura saprātīga rakstura un ticamības (Vispārējās tiesas 2000. gada 15. marta spriedums apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, *Recueil*, II-491. lpp., 1053. un 1838. punkts).

104 Runājot par paziņojumiem, īpaši lielu pierādījuma spēku turklāt var atzīt tiem paziņojumiem, kas, pirmkārt, ir uzticami, otrkārt, ir sniegti uzņēmuma vārdā, treškārt, tos ir sniegusi persona, kurai ir profesionāls pienākums rīkoties šī uzņēmuma interesēs, ceturtkārt, ir pretēji paziņojuma sniedzēja interesēm, piektkārt, ir iegūti no tieša paziņojumā izklāstīto apstākļu liecinieka un, sestkārt, ir sniegti rakstveidā, apzināti un pēc rūpīgām pārdomām (šajā ziņā skat. iepriekš 91. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *JFE Engineering* u.c./Komisija, 205.–210. punkts).

105 Turklāt, kaut gan parasti ir jāatzīst zināma neuzticēšanās prettiesiskas aizliegtās vienošanās galveno dalībnieku brīvprātīgi sniegtajiem materiāliem, šajā gadījumā ievērojot iespēju, ka šie dalībnieki centīsies samazināt sava un palielināt citu dalībnieku ieguldījuma nozīmi pārkāpuma izdarīšanā, tas, ka ir izteikts lūgums piemērot paziņojumā par sadarbību paredzētās priekšrocības, lai saņemtu atbrīvojumu no naudas soda vai tā samazinājumu, ne vienmēr rada vēlmi sniegt sagrozītus pierādījumus par citu inkriminētās aizliegtās vienošanās locekļu dalību. Faktiski ikviens mēģinājums maldināt Komisiju var radīt šaubas par šāda lūguma iesniedzēja godīgumu, kā arī sadarbības pilnību un tādējādi apdraudēt tā iespēju saņemt visas paziņojumā par sadarbību paredzētās priekšrocības (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2006. gada 16. novembra spriedumu lietā T-120/04 *Peróxidos Orgánicos*/Komisija, Krājums, II-4441. lpp., 70. punkts).

106 Vēl šajā ziņā ir jānorāda, ka iespējamās sekas tam, ka Komisijai tiek paziņoti sagrozīti pierādījumi, ir vēl smagākas, jo apstrīdētais uzņēmuma paziņojums ir jāpamato ar citiem pierādījumiem, kā tas izriet no šī sprieduma 101. punkta. Šis apstāklis palielina risku, ka gan Komisija, gan citi uzņēmumi, kas tiek vainoti par dalību pārkāpumā, atklās nepareizus paziņojumus.

107 Iepriekš minētā judikatūra pēc analoģijas ir piemērojama attiecībā uz EEZ līguma 53. panta 1. punktu.

Pierādījumi, kas apstrīdētajā lēmumā ir norādīti saistībā ar prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā

— Ievada apsvērumi

108 Ņemot vērā šī sprieduma 92. punktā atgādināto judikatūru, ir jāuzskata, ka tiktāl, ciktāl Vispārējai tiesai ir jāvērtē, vai pierādījumi un citi apstākļi, ko Komisija ir minējusi apstrīdētajā lēmumā, ir pietiekami, lai pierādītu, ka pastāv pārkāpums, kurā tiek vainota prasītāja, tai sīkas apstrīdētā lēmuma pamatojuma pārbaudes beigās ir arī jānorāda pierādījumi, uz ko Komisija ir pamatojusies, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

109 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Regulā Nr. 1/2003 paredzētais administratīvais process, kas notiek Komisijā, iedalās divos atsevišķos un secīgos posmos, no kuriem katrs atbilst noteiktai iekšējai loģikai, proti, pirmkārt, iepriekšējās izmeklēšanas posmā un,

otrkārt, posmā, kas balstīts uz sacīkstes principu. Iepriekšējās izmeklēšanas posms, kura laikā Komisija izmanto Regulā Nr. 1/2003 paredzētās izmeklēšanas pilnvaras un kurš noris līdz paziņojumam par iebildumiem, ir paredzēts, lai Komisija varētu savākt visus nozīmīgos faktus, kas apstiprina vai noliedz konkurences noteikumu pārkāpuma esamību, un formulēt sākotnējo nostāju par procedūras virzienu, kā arī turpmāko rīcību. Savukārt posms, kas ir balstīts uz sacīkstes principu, sākas ar paziņojuma par iebildumiem pieņemšanu un turpinās līdz galīgā lēmuma pieņemšanai, un tam ir jāļauj Komisijai pieņemt galīgo lēmumu par konstatēto pārkāpumu (pēc analoģijas skat. iepriekš 96. punktā minēto Tiesas spriedumu apvienotajās lietās *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 183. punkts, un 2006. gada 21. septembra spriedumu lietā C-105/04 P *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*/Komisija, Krājums, I-8725. lpp., 38. punkts).

110 No šī sprieduma 109. punktā minētās judikatūras izriet, ka Vispārējās tiesas pētījumi minēto pierādījumu identificēšanai var attiekties tikai uz daļu no apstrīdētā lēmuma pamatojuma, kurā Komisija apraksta uz sacīkstes principu balstīto administratīvā procesa posmu. Tikai pēc tam, kad šajā pēdējā posmā ir saņemti prasītājas apsvērumi par Komisijas sākotnējo nostāju iepriekšējās izmeklēšanas posma beigās, kas ir pausta paziņojumā par iebildumiem, Komisija var lemt, vai saglabāt minēto sākotnējo nostāju vai nē, un tādējādi pieņemt galīgo lēmumu par konstatēto pārkāpumu.

111 Šajā ziņā šajā gadījumā ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 5.4.1.1. punkts ar nosaukumu "Komisijas vērtējums un slēdziens" (apstrīdētā lēmuma preambulas 347.–360. apsvērums) ir ietverts sadaļā "5. [EKL] 81. panta un [EEZ līguma] 53. panta piemērošana", kuras 5.3.2. apakšsadaļai, kas attiecas uz pārkāpuma raksturu, seko 5.4. daļa, kura ir veltīta "argumentiem, ko lietas dalībnieces paudušas attiecībā uz paziņojumā par iebildumiem paustajiem faktiem un Komisijas vērtējumu". 5.4. daļā ir

ietverta 5.4.1. apakšsadaļa, kurā kopsavilkuma veidā ir izklāstīti "[prasītājas] izvirzītie argumenti". Šajā pēdējā minētajā apakšsadaļā pašā ir iekļauts pirmais un vienīgais punkts, proti, 5.4.1.1. punkts ar nosaukumu "Komisijas vērtējums un slēdziens". Šim punktam seko nevis 5.4.1.2. punkts, bet gan tieši 5.4.2. apakšsadaļa, kuras nosaukums ir "*Uralita* paustie argumenti".

112 Tādējādi 5.4.1.1. punktā ietvertais Komisijas vērtējums attiecas tikai uz prasītājas apsvērumiem par paziņojumu par iebildumiem. Turklāt ir jāuzskata, ka 5.4.1.1. punktā izdarītie secinājumi uz sacīkstes principu balstītā administratīvā procesa posma beigās ir Komisijas galīgie secinājumi attiecībā uz prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

113 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem, kā arī no šī sprieduma 109. punktā minētās judikatūras izriet, ka ikviena tieša vai pat netieša atsaukšanās 5.4.1.1. punktā uz tādiem lēmuma apsvērumiem, kas ir pirms tiem, kuri ir ietverti šajā punktā, proti, pirms 347.–360. apsvēruma, var ļaut Komisijai šajā apstrīdētā lēmuma pamatojuma izklāstīšanas stadijā, proti, posmā, kas ir balstīts uz sacīkstes principu, pārņemt pierādījumus, kas iepriekš ir izklāstīti minētajā lēmumā. Savukārt, ja 5.4.1.1. punktā nav tiešas vai netiešas atsauces uz pierādījumiem, kas ir paredzēti apsvērumos, kuri nav tajā ietverti, ir jāuzskata, ka uz sacīkstes principu balstītas procedūras beigās, ko tā ir īstenojusi saistībā ar faktiem, kurus varētu attiecināt uz prasītāju, Komisija beigās ir nolēmusi tos neizmantot, lai pierādītu tās dalību attiecīgajā pārkāpumā. Visbeidzot, ja pēc tam, kad ir saņemti uzņēmuma apsvērumi par paziņojumu par iebildumiem, Komisija, vērtējot pierādījumus, kas ir tās rīcībā iepriekšējās izmeklēšanas posma beigās, nolūkā pieņemt lēmumu par minētā uzņēmuma dalību pārkāpumā, pati apšauba

minētajiem pierādījumiem piemītošo pierādījuma spēku, Vispārējā tiesa var ņemt vērā tikai šo Komisijas novērtējumu.

114 Pierādījumi, ko Komisija šajā gadījumā uz sacīkstes principu balstītās procedūras beigās ir nolēmusi izmantot, lai pierādītu, ka prasītāja ir piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā, un kas tādējādi ir ietverti Komisijas norādītajā pierādījumu kopumā, ir jāidentificē, ņemot vērā šos ievada apsvērumus.

115 Šajā ziņā ir jānorāda, ka lietas dalībnieces ir vienisprātis, ka apstrīdētajā lēmumā pierādījumu kopums, ko Komisija norādījusi, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, ir balstīts uz trīs veidu pierādījumiem, proti:

— prasītājas atzīšanos par savu dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē;

— *S.* (*FC*) piezīmēm un

— citu aizliegtās vienošanās locekļu paziņojumiem.

116 Lietas dalībnieces savukārt, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma noteikumus, nav vienisprātis par minētajiem pierādījumiem piemītošo pierādījuma spēku nolūkā novērtēt, vai prasītāja ir piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā.

— Pierādījumi, ko Komisija apstrīdētajā lēmumā sākotnēji ir norādījusi administratīvā procesa iepriekšējās izmeklēšanas posma beigās

117 No sīkas apstrīdētā lēmuma pamatojuma pārbaudes, kas ir ietverta 4.3. daļā, kura ir veltīta aizliegtās vienošanās vēsturei, tiktāl, ciktāl tā attiecas uz laikposmu, kurā prasītāja esot piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā, proti, no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim, izriet, ka prasītājas nosaukums vai tās personāla locekļa vārds ir norādīts tieši vai netieši saistībā ar divdesmit vienu notikumu, uz ko ir norādījusi Komisija (turpmāk tekstā — "21 notikums").

118 Ņemot vērā šī sprieduma 110. punktā paustos apsvērumus, ir jānoskaidro, kurus no šī 21 notikuma uz sacīkstes principu balstītā administratīvā procesa posma beigās Komisija 5.4.1.1. punktā nolēma izmantot, lai, pamatojoties uz pierādījumu kopumu, pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

119 Tādējādi pēc tam, kad ir identificēti pierādījumi, kas skaidri ir norādīti 5.4.1.1. punktā, lai noskaidrotu, vai Komisija ir netieši paredzējusi citus pierādījumus, lai pamatotu savus secinājumus par prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, būs jāinterpretē apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma teksts.

— Pierādījumi, ko Komisija ir skaidri norādījusi apstrīdētajā lēmumā uz sacīkstes principu balstītā administratīvā procesa posma beigās

120 No apstrīdētā lēmuma 5.4.1.1. punktā paustā pamatojuma, kurā Komisija sniedz vērtējumu un secinājumus, ko tā ir izdarījusi uz sacīkstes principu balstītā administratīvā

procesa posma beigās, proti, no minētā lēmuma preambulas 347.–360. apsvēruma, izriet, ka Komisija tieši vai netieši ir skaidri norādījusi piecus notikumus no 21 notikuma, kas sākotnēji administratīvā procesa iepriekšējās izmeklēšanas posma ietvaros tika norādīti kā tādi, kas pierāda prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, proti:

— apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, citējot tajā *S.* (*FC*) piezīmes, ir norādīta *S.* (*FC*) un *S.* (*EKA*) telefonsaruna 1996. gada 16. decembrī, kas sākotnēji bija norādīta apstrīdētā lēmuma preambulas 130. apsvērumā;

— apstrīdētā lēmuma preambulas 350. un 356. apsvērumā, atsaucoties uz saņemtajiem mutiskajiem paziņojumiem, ir norādīta 1997. gada 14. oktobra sanāksme Turku, kas sākotnēji bija paredzēta apstrīdētā lēmuma preambulas 162.–164. apsvērumā;

— apstrīdētā lēmuma preambulas 350. un 356. apsvērumā, pirmkārt, norādot uz prasītājas atzīšanos un, otrkārt, atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma preambulas 182.–184. apsvērumu, ir norādītas *S.* (*FC*) piezīmes, un prettiesiskā 1998. gada 28. janvāra sanāksme, kas sākotnēji bija norādīta apstrīdētā lēmuma preambulas 182.–186. apsvērumā;

— 349. apsvērumā, citējot tajā *S.* (*FC*) piezīmes, ir norādīta 1998. gada 4. decembra telefonsaruna, kas sākotnēji bija paredzēta apstrīdētā lēmuma preambulas 219. apsvērumā;

— un, visbeidzot, 347. un 349. apsvērumā, citējot tajos *S.* (*FC*) piezīmes, ir norādīta 1999. gada 9. decembra telefonsaruna, kas sākotnēji bija paredzēta apstrīdētā lēmuma preambulas 258. apsvērumā.

121 Jānoskaidro, vai apstrīdētā lēmuma 5.4.1.1. punktā Komisija netieši ir paredzējusi citus notikumus, kas var pierādīt prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, un šajā nolūkā jāinterpretē apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma teksts.

— Apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma interpretācija

122 Kā izriet no lietas dalībnieču iesniegtajiem dokumentiem, apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma interpretācija ir noteicoša nolūkā identificēt citus pierādījumus, kas nav tie, kurus Komisija skaidri ir paredzējusi apstrīdētā lēmuma 5.4.1.1. punktā, un ko Komisija ir izmantojusi, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

123 Prasītāja uzskata, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā Komisija nav norādījusi nevienu citu norādi uz *S.* (*FC*) piezīmēm kā tikai tās trīs, kas ir ietvertas minētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā. Komisija šo interpretāciju apstrīd.

124 Tiesas sēdē, atbildot uz jautājumiem, ko Vispārējā tiesa uzdeva saistībā ar interpretāciju, kāda jāsniedz apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumam, Komisija norādīja arī turpmāk izklāstīto.

125 Pirmkārt, minētajā apsvērumā tā esot nošķīrusi, no vienas puses, trīs norādes uz *S.* (*FC*) piezīmēm, kas skaidri ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, un, no otras puses, citus pierādījumus, kuri ir izmantoti pret prasītāju.

126 Attiecībā uz trim norādēm uz *S.* (*FC*) piezīmēm, kas skaidri ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā un kurās ir atsauce uz trim minētā lēmuma preambulas 130., 219. un 258. apsvērumā aprakstītajiem notikumiem, Komisija uzstāja uz to, ka tās ir pierādījumi ar īpašu pierādījuma spēku, jo tās ļauj konstatēt aizliegtās vienošanās locekļu un prasītājas tiešu saziņu.

127 Runājot par citiem pierādījumiem pret prasītāju, tie, protams, nav iegūti tieši no prasītājas. Tomēr, ņemot vērā judikatūru, tie tomēr nav tikuši izslēgti no pierādījumu kopuma, ko Komisija izmantojusi, lai pierādītu, ka prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā.

128 Otrkārt, Komisija ir norādījusi, ka frāze "Citos gadījumos, kad [..] [apstrīdētajā] lēmumā ir izdarīta norāde uz [prasītāju]", ar ko sākas šī lēmuma preambulas 352. apsvērums, būtu jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir atsauce uz norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas 220., 256., 305. un 319. apsvērumā, kā arī citos 305. un 319. apsvērumā paredzētajos apsvērumos.

129 Treškārt, attiecībā uz apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma otrā un trešā teikuma piemērojamību tiktāl, ciktāl tajos ir norādīts, ka Komisijas lietas materiālos ir trūkumi un ka tas tiks ņemts vērā saistībā ar pārkāpuma ilgumu, Komisija ir norādījusi, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, tās rīcībā bija pietiekami daudz pierādījumu, lai pierādītu prasītājas dalības attiecīgajā pārkāpumā ilgumu, proti, no 1996. gada decembra līdz 2000. gada februārim. Šajā ziņā tā ir precizējusi, ka, lai arī tās rīcībā bija citi pierādījumi, kas varēja pierādīt šādu dalību 1994. un 1995. gadā un 1996. gada sākumā, tā nolēma izmantot tikai labākos tās rīcībā esošos pierādījumus, proti, "trīs norādes" vai arī "šīs trīs daļas", no kuriem pirmais pierādījums bija "1996. gada 16. decembra telefonsaruna".

130 Ņemot vērā lietas dalībnieču argumentus, kas ir izklāstīti to iesniegtajos dokumentos, kā arī tiesas sēdes laikā, vispirms ir jākonstatē, ka no šī sprieduma 117. punktā paredzētā 21 notikuma 19 notikumi ir izklāstīti, pamatojoties uz *S.* (*FC*) piezīmēm.

131 Pēc tam no šiem 19 notikumiem, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, trīs, kā ir norādīts šī sprieduma 120. punktā un kā Komisija to norādīja tiesas sēdē, ir skaidri paredzēti apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā. Attiecībā uz tiem lietas dalībnieces ir vienisprātis, ka ir jāuzskata, ka šīs trīs norādes nav pieskaitāmas "citiem gadījumiem, kad [apstrīdētajā lēmumā] ir izdarīta norāde uz [prasītāju]," minētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma nozīmē.

132 Visbeidzot, kā tas izriet no šī sprieduma 120. punkta, *S.* (*FC*) piezīmes tiktāl, ciktāl tās attiecas uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, 5.4.1.1. punktā ir skaidri paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 350. un 356. apsvērumā, atsaucoties uz minētā lēmuma preambulas 182. un 184. apsvērumu. Tādējādi arī šī ceturtā norāde, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, nav pieskaitāma "citiem gadījumiem, kad [..] [apstrīdētajā] lēmumā ir izdarīta norāde uz [prasītāju]," šī lēmuma preambulas 352. apsvēruma nozīmē.

133 Savukārt ir jākonstatē, ka 15 pārējie notikumi, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm (turpmāk tekstā — "15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs"), nav skaidri paredzēti apstrīdētā lēmuma 5.4.1.1. punktā.

134 Pirmkārt, runājot par Komisijas sniegto skaidrojumu, saskaņā ar kuru frāze "Citos gadījumos, kad [..] [apstrīdētajā] lēmumā ir izdarīta norāde uz [prasītāju]", ar ko sākas minētā lēmuma preambulas 352. apsvērums, attiecoties uz apstrīdētā lēmuma preambulas 220., 256., 305. un 319. apsvērumu, kā arī uz citiem apsvērumiem, kas ir paredzēti minētajā 305. un 319. apsvērumā (proti, 130., 150., 184., 219., 229., 256. un 258. apsvērums), protams, ir jāatzīst, ka šī interpretācija ir ticama, jo apstrīdētā

lēmuma preambulas 305. un 319. apsvērumā ir paredzēti četri citi minētā lēmuma preambulas apsvērumi, kuros ir izklāstīts *S.* (*FC*) piezīmju saturs saistībā ar četriem notikumiem, proti, tiem, kas ir paredzēti apstrīdētā lēmuma preambulas 150., 220., 229. un 256. apsvērumā. Tomēr šāds skaidrojums nolūkā interpretēt frāzi "citos gadījumos, kad [..] [apstrīdētajā] lēmumā ir izdarīta norāde uz [prasītāju]", ir vai nu nepilnīgs tiktāl, ciktāl tas attiecas tikai uz četrām no 15 citām norādēm uz prasītāju, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, vai arī nav atbilstošs, jo minētajā 305. un 319. apsvērumā ir ietverta norāde arī uz apstrīdētā lēmuma preambulas 130., 184., 219. un 258. apsvērumu, no kuriem trīs veido trīs skaidras norādes uz prasītāju, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, kuras ir minētas 349. apsvērumā vai kurās, ja runā par apstrīdētā lēmuma preambulas 184. apsvērumu, ir izklāstīts *S.* (*FC*) piezīmju saturs saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, kurā, kā prasītāja skaidri ir atzinusi, tā piedalījās vismaz daļēji. Tādējādi Komisijas sniegto skaidrojumu, no kura izriet, ka iepriekš minētā frāze attiecoties tikai uz apstrīdētā lēmuma preambulas 130., 150., 184., 219., 220., 229., 256., 258., 305. un 319. apsvērumu, kurš daļēji ir nepilnīgs un daļēji neatbilstošs, Vispārējā tiesa nevar pieņemt.

135 Līdz ar to ir jāuzskata, ka vienīgā interpretācija, kāda ir jāsniedz frāzei "Citos gadījumos, kad [..] [apstrīdētajā] lēmumā ir norāde uz [prasītāju]", ar ko sākas šī lēmuma preambulas 352. apsvērums, ir tā, saskaņā ar kuru minētā frāze attiecas uz 15 citām norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs.

136 Otrkārt, ir jākonstatē, ka no paša šī apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma pirmā teikuma otrās daļas teksta izriet, ka Komisija ir vienisprātis ar prasītāju arī par informācijas, kas ir iekļauta 15 citās norādēs uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, iespējami netiešo izcelsmi attiecībā pret prasītāju. Saskaņā ar pašu šīs otrās daļas tekstu "Komisija pieņem sabiedrības argumentu, ka informācija var būt iegūta drīzāk

no trešās personas, nevis no pašas ieinteresētās personas". Tādējādi ir jākonstatē, ka tā skaidri pieņem prasītājas argumentu, kas ir izklāstīts apstrīdētā lēmuma preambulas 345. apsvērumā (5.4.1. apakšnodaļā ar nosaukumu "[Prasītājas] izvirzītie argumenti") un kas sākotnēji bija izklāstīts tās atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 44. punktā.

137 Šajā aspektā šīs apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma pirmā teikuma otrās daļas precīzais formulējums, kā izrādās, šajā gadījumā ir izšķirošais, jo tas tika pausts uz sacīkstes principu balstītā administratīvā procesa posma beigās, kas, kā ir atgādināts šī sprieduma 109. punktā, ļauj Komisijai pieņemt galīgo lēmumu par konstatēto pārkāpumu un noslēdz minēto procedūru, šajā gadījumā par labu prasītājas argumentam, kas ir pausts tās atbildē uz paziņojumu par iebildumiem.

138 Treškārt, ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma otrais teikums apstiprina šo pēdējo minēto vērtējumu attiecībā uz pirmā teikuma piemērojamību. Komisija tajā tikpat skaidri norāda, ka tās lietas materiālos nebija "pietiekami daudz pierādījumu, kas ļautu precīzi pierādīt, ka attiecīgā informācija", proti, 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, "ir iegūta tieši no prasītājas". Tādējādi ir jāuzskata, ka ar šo secinājumu Komisija norāda, ka tās lietas materiālos iekļautie pierādījumi tai neļāva juridiski pietiekami pamatot 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs.

139 Turklāt šo secinājumu, kā izrādās, daļēji apstiprina apraksts, ko Komisija sniedz attiecībā uz savu pieeju, kas ir izklāstīta šī sprieduma 129. punktā, saistībā ar pierādījumiem, kuri bija tās rīcībā. Komisija tajā skaidri norāda, ka beigās nolēmusi saīsināt laikposmu, kurā prasītāja piedalījās pārkāpumā, atkarībā no minētajiem pierādījumiem, koncentrējoties uz labākajiem tās rīcībā esošajiem pierādījumiem, proti, uz

trim norādēm, no kurām pirmā attiecas uz 1996. gada 16. decembra telefonsarunu, proti, precīzāk un skaidrāk — uz trim norādēm, kas ir skaidri paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā.

140 Tādējādi Komisija atzīst, ka pretēji tam, ko tā darīja attiecībā uz šīm trim pēdējām norādēm un *S.* (*FC*) piezīmēm jautājumā par prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, tā nevarēja izmantot šīs 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

141 Tādējādi ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā Komisija pati ir paudusi šaubas par 15 citu norāžu uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, ticamību nolūkā pierādīt prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

142 Ceturtkārt, ir jākonstatē, ka šis pēdējais apsvērums ir apstiprināts, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma trešā teikuma formulējumu, kurā Komisija pati pavisam skaidri izdara secinājumus no saviem konstatējumiem par to, ka 15 citām norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, trūkst ticamības, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā. Tādējādi Komisija atzīst, ka "tas tiks ņemts vērā saistībā ar pārkāpuma ilgumu, par kuru [prasītājai] ir jāatbild". Šāds secinājums acīmredzamā veidā norāda, ka Komisija uzskatīja, ka, ņemot vērā tās lietas materiālos iekļautos pierādījumus, 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, nav pietiekami ticami pierādījumi, lai pierādītu, ka prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā.

143 Šo vērtējumu nevar grozīt, ņemot vērā skaidrojumus, ko Komisija sniedza tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem par nozīmi, kāda, viņasprāt, jāpiešķir apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma trešajam teikumam. Šajā gadījumā Komisija ieteica ⬩, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma pēdējam teikumam, proti, ka "Tas tiks ņemts vērā saistībā ar pārkāpuma ilgumu, par kuru [prasītājai] ir jāatbild", faktiski bija sekas, jo tā neizmantoja pierādījumus, kas bija tās rīcībā attiecībā uz laikposmu pirms 1996. gada 16. decembra, lai raksturotu prasītājas dalību pārkāpumā no 1994. gada līdz 1996. gada sākumam.

144 Šādai interpretācijai, kas nozīmē, ka pierādījumi, kas ir noraidīti apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā, attiecas uz laikposmu pirms 1996. gada 16. decembra, nevar piekrist šādu divu iemeslu dēļ.

145 Pirmām kārtām, ir jākonstatē, ka neviens no apstrīdētā lēmuma preambulas 305. un 319. apsvērumā paredzētajiem apsvērumiem, uz kuriem Komisija atsaucas, lai interpretētu frāzi "Citos gadījumos, kad [..] [apstrīdētajā] lēmumā ir izdarīta norāde uz [prasītāju]", neattiecas uz notikumu, kas būtu norisinājies pirms datuma, kurā, kā uzskata Komisija, prasītāja sāka piedalīties attiecīgajā pārkāpumā, proti, pirms 1996. gada 16. decembra. No visiem apsvērumiem, ko Komisija ir paudusi apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā, izriet, ka tieši trūkumi Komisijas lietas materiālos attiecībā uz "citiem gadījumiem, kad [minētajā lēmumā] ir izdarīta norāde uz [prasītāju]", tai lika norādīt, ka minētie trūkumi tiks ņemti "vērā saistībā ar pārkāpuma ilgumu, par kuru [prasītājai bija] jāatbild".

146 Otrām kārtām, šī interpretācija ir pretrunā pieejai, ko Komisija pēdējoreiz ir aprakstījusi tiesas sēdē un kas ir atgādināta arī šī sprieduma 139. punktā.

147 Tādējādi no apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā izmantotā Komisijas formulējuma skaidrā rakstura izriet, ka šajā posmā, kad tiek sniegts pamatojums, kas saskaņā ar pašu 5.4.1.1. punkta nosaukumu ir veltīts Komisijas vērtējumam un secinājumiem par prasītājas apsvērumiem un noslēdz uz sacīkstes principu balstīto administratīvā procesa posmu, tā nolēma šīs 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, izslēgt no pierādījumiem, ko var izmantot pret prasītāju.

148 Piektkārt, ir jāpiebilst, ka pretēji tam, ko apgalvo Komisija, nevienā brīdī ne šajā apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā, ne arī citos 5.4.1.1. punkta apsvērumos Komisija nav norādījusi, ka, neraugoties uz to, ka šīm 15 citām norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, trūkst ticamības, tā uzskatītu, ka tās ietilpst pierādījumu kopumā, uz ko tā ir atsaukusies, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

149 No 5.4.1.1. punktā paustā pamatojuma vispārējā konteksta tieši pretēji izriet, ka, no vienas puses, apstrīdētā lēmuma preambulas 349.–351. apsvērumā, kā ir norādīts šī sprieduma 131. punktā, Komisija nošķīra, pirmām kārtām, trīs apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā paredzētās norādes un tās, kas attiecas uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, un, otrām kārtām, 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs. Tāpat arī ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 351. apsvērumā Komisija komentē prasītājas reakcijas saistībā ar trim norādēm, kas ir paredzētas minētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā.

150 Pēc tam, no otras puses, apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā Komisija pavisam skaidri ir atsaukusies uz "citiem gadījumiem, kad [..] ir izdarīta norāde uz [prasītāju]", proti, uz 15 citām norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, līdz ar to no šī formulējuma, ar ko sākas minētā apsvēruma pirmais teikums, izriet skaidra Komisijas vēlme identificēt citu norāžu uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, kategoriju. Turklāt ir jānorāda, ka savos dokumentos Komisija ir norādījusi, ka tā neapstrīd, ka norādes, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, ir iedalījusi kategorijās

"atkarībā no tām piemītošā pierādījuma spēka" (skat. šī sprieduma 67. punktu). Šajos pašos dokumentos tā apstiprina, kā tas ir izklāstīts šī sprieduma 147. punktā, ka 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, bet kas nav tās, kuras ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, tika izslēgtas, jo tās nebija pietiekamas, lai pierādītu tās slepeno rīcību.

151 Tomēr Komisija uzskata, ka, neraugoties uz to, ka šīm 15 citām norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, trūkst ticamības, tā būtu varējusi tās izmantot pierādījumu kopumā, uz ko tā ir atsaukusies.

152 Pirmkārt, šī apgalvojuma pamatojumam Komisija tiesas sēdē atsaucās arī uz apstrīdētā lēmuma preambulas 305. un 319. apsvērumu, kuros citi izvilkumi no *S.* (*FC*) piezīmēm skaidri ir norādīti kā pierādījumi pret prasītāju.

153 Šādam argumentam nevar piekrist, kaut arī minētais apstrīdētā lēmuma preambulas 305. un 319. apsvērums ir ietverts pirms prasītājas apsvērumiem par paziņojumu par iebildumiem (5.4.1. apakšsadaļa) un apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā, atbildot uz minētajiem prasītājas apsvērumiem, Komisija, kā tā apstiprina savos dokumentos, atzīst, ka tā šīs 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, nevarēja izmantot, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā. Tādējādi ir jākonstatē, ka minētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma formulējums izslēdz jebkādas šaubas par to, kādā veidā uz sacīkstes principu balstītā administratīvā procesa beigās Komisija izmantos šīs citas norādes.

154 Otrkārt, Komisija norāda, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 357. un 358. apsvērumā tā savus iebildumus pret prasītāju vispārīgi ir balstījusi uz *S.* (*FC*) piezīmēm, nevis tikai uz trim norādēm, kas ir paredzētas minētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā.

155 Šajā ziņā, runājot par apstrīdētā lēmuma preambulas 357. apsvērumu, vispirms ir jākonstatē, ka tajā faktiski ir ietverta skaidra norāde uz *S.* (*FC*) piezīmēm. Tomēr šāda norāde nevar ļaut uzskatīt, ka Komisija tajā paredzēja visas 19 norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs. Ņemot vērā secinājumu, ko Komisija ir izdarījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā, šāda vispārīga atsauce neatbilst prasībām par precizitāti, kam saskaņā ar šī sprieduma 96. punktā minēto judikatūru ir jābūt izpildītām saistībā ar Komisijas minēto pierādījumu kopumu. Tā tas vēl jo vairāk ir šajā gadījumā, jo *S.* (*FC*) piezīmes veido būtisku to pierādījumu daļu, ko Komisija ir izmantojusi pret prasītāju, proti, 19 no 21 notikuma, saistībā ar kuriem prasītāja ir konkrēti nosaukta vārdā. Katrā ziņā, ja tiktu atzīts šis Komisijas arguments par atsauci uz *S.* (*FC*) piezīmēm, ko tā ir izdarījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 357. apsvērumā, tas radītu neatrisināmas pretrunas starp šiem diviem minētā lēmuma apsvērumiem un 352. apsvēruma skaidro formulējumu.

156 Tādējādi ir jāuzskata, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 357. apsvērumā izdarītā atsauce uz *S.* (*FC*) piezīmēm attiecas tikai uz trim minētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā paredzētajām norādēm un uz *S.* (*FC*) piezīmēm par prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi.

157 Pēc tam apstrīdētā lēmuma preambulas 358. apsvērumā Komisija abstrakti un vispārīgi atsaucas uz visiem "tālaika dokumentārajiem pierādījumiem par faktiem (kas ir paredzēti 4.3. apakšsadaļā)". No 21 šī sprieduma 117. punktā paredzētā notikuma izriet, ka pārkāpuma izdarīšanas laikā, ko Komisija ir attiecinājusi uz prasītāju, tikai *S.* (*FC*) piezīmes veido tādus tālaika pierādījumus, kuros tieši vai netieši skaidri ir norādīta prasītāja. Jānorāda, ka tajās *W.* (*EKA*) piezīmju daļās, ko Komisija ir minējusi

apstrīdētā lēmuma preambulas 162.–164. apsvērumā saistībā ar 1997. gada 14. oktobra sanāksmi Turku, prasītāja nekādā veidā nav norādīta. Līdz ar to tāpat kā norāde uz *S.* (*FC*) piezīmēm, kas ir izdarīta apstrīdētā lēmuma preambulas 357. apsvērumā, arī šāda norāde uz *S.* (*FC*) piezīmēm tās abstraktā un vispārīgā rakstura dēļ ir jāuzskata par tādu, kas neļauj uzskatīt, kā to apgalvo Komisija, ka tādējādi tā ir balstījusies uz visām minētajās piezīmēs ietvertajām norādēm, ieskaitot 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, kuras tā apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā tomēr nav izmantojusi, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā. Katrā ziņā to pašu iemeslu dēļ, kas šajā jautājumā ir izklāstīti apstrīdētā lēmuma preambulas 357. apsvērumā, ja Komisijas argumentam būtu jāpiekrīt, tas radītu neatrisināmas pretrunas starp secinājumiem, ko tā ir izdarījusi minētajā apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā, un citiem minētā lēmuma 5.4.1.1. punktā izklāstītajiem iemesliem.

158 Tādējādi ir jāuzskata, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 358. apsvērumā izdarītā norāde uz visiem "dokumentārajiem tālaika pierādījumiem par faktiem (kas ir paredzēti 4.3. apakšsadaļā)" attiecas tikai uz trim šī paša lēmuma preambulas 349. apsvērumā paredzētajām norādēm un uz *S.* (*FC*) piezīmēm saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi.

159 Visbeidzot, treškārt, Komisija norāda, ka no judikatūras izriet, ka tas, ka informācija ir netieši atstāstīta vai ka tai ir otršķirīga nozīme, nekādā veidā neietekmē iespēju to izmantot kā pierādījumu. Tomēr šajā gadījumā, kā tas izriet gan no apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma skaidrā formulējuma, gan no Komisijas pašas dokumentiem, uz sacīkstes principu balstītajā administratīvā procesa posmā tā nolēma pilnībā izslēgt šīs 15 norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs.

160 Tādējādi, tā kā apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā, proti, minētā apsvēruma pirmajos divos teikumos, Komisija ir ne tikai atzinusi, ka 15 citām norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, piemīt vājš pierādījuma spēks, bet tā paša apsvēruma trešajā teikumā īpaši ir secinājusi, ka minētās *S.* (*FC*) piezīmēs ietvertās norādes tā nevar izmantot, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, ir jāuzskata, ka tai, ja tāds bija tās turpmākais nodoms, bija skaidri jānorāda, ka tā tomēr uzskata, ka šīs pašas norādes var izmantot pierādījumu kopumā.

161 Nevienā brīdī apstrīdētā lēmuma preambulas 353.–356. apsvērumā Komisija pierādījumu kopumā nav no jauna iekļāvusi 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

162 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka pamatoti ir apgalvots, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā Komisija nolēma 15 citas norādes uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, izslēgt no apsūdzošiem pierādījumiem, kuri ir vērsti pret prasītāju, un to skaitā no Komisijas norādītā pierādījumu kopuma.

— Secinājums par to pierādījumu identifikāciju, kas ir izmantoti pret prasītāju saistībā ar tās iespējamo dalību attiecīgajā pārkāpumā

163 Kā pirmais aspekts ir jānorāda, ka, pirmkārt, nevienā vietā apstrīdētā lēmuma 5.4.1.1. punktā Komisija 2000. gada 9. februāri nav minējusi kā datumu, kurā tika izbeigta prasītājas dalība attiecīgajā pārkāpumā. Tāpat arī tā tajā nav sniegusi nekādus

pat mazākos pierādījumus attiecībā uz tā datuma noteikšanu, kurā tika izbeigta prasītājas dalība attiecīgajā pārkāpumā.

164 Otrkārt, atbildot uz prasītājas argumentiem šajā jautājumā (skat. šī sprieduma 57. punktu), Komisija norāda, ka nav nozīmes tam, ka prasītāja nav dzirdējusi *EKA* paziņojumu ārpus oficiālās *CEFIC* 2000. gada 9. februāra sanāksmes, jo aizliegtā vienošanās šajā datumā tika izbeigta. Katrā ziņā tā uzskata, ka tas, ka prasītāja norāda, ka nav dzirdējusi šo paziņojumu, esot būtiska norāde uz tās dalību prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē.

165 Tomēr uzreiz ir jākonstatē, ka šai Komisijas argumentācijai, kuras mērķis ir prasītājas iespējamās dalības attiecīgajā pārkāpumā beigu datuma noteikšanas nozīmi padarīt relatīvu, nevar piekrist. Jāatgādina, ka pārkāpuma ilgums, kas nozīmē, ka ir zināms tā beigu datums, ir viens no būtiskajiem pārkāpuma elementiem, kuru Komisijai ir pienākums pierādīt (šī sprieduma 105. punktā minētais spriedums lietā *Peróxidos Orgánicos*/Komisija, 52. punkts). Tādējādi Komisijai šajā gadījumā bija jāsniedz pierādījumi par prasītājas dalību prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē.

166 Turklāt Komisijas īstenotā prasītājas iespējamās dalības attiecīgajā pārkāpumā beigu datuma noteikšana šajā gadījumā bija nepieciešama vēl jo vairāk tāpēc, ka no prasītājas apsvērumu par paziņojumu par iebildumiem 48. un 49. punkta, kā arī no tās dokumentiem šajā lietā izriet, ka prasītāja skaidri apstrīdēja to, ka būtu piedalījusies prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē. Tādējādi ir jākonstatē, ka 5.4.1.1. punktā, kurā Komisijai bija jānovērtē prasītājas apsvērumi par paziņojumu par iebildumiem un, visbeidzot, jāizdara secinājumi no attiecīgā administratīvā procesa, tā

nav izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tā, neraugoties uz prasītājas apsvērumiem, tomēr uzskatīja, ka prasītāja ir piedalījusies prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē.

167 Treškārt, katrā ziņā ir jānorāda, kā to atzīst pati Komisija, ka tikai apstrīdētā lēmuma preambulas 488. apsvērumā, kas ir ietverts 7.1. daļā ar nosaukumu "Sākuma un beigu datumi", kura ir iekļauta sadaļā "7. Pārkāpuma ilgums", tā, atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma preambulas 283. apsvērumu, kas ir ietverts 4.3. daļā par aizliegtās vienošanās vēsturi, apgalvo, ka ir noteikusi datumu, kurā aizliegtās vienošanās locekļi beidza piedalīties pārkāpumā, un izdara secinājumus šajā jautājumā.

168 Gan apstrīdētā lēmuma preambulas 488. apsvērumā, gan 283. apsvērumā, uz kuru Komisija atsaucas, tā 2000. gada 9. februāri ir minējusi kā datumu, kurā notika karteļa locekļu prettiesiskā sanāksme ārpus oficiālās *CEFIC* sanāksmes tajā pašā dienā Briselē. Jānorāda, ka iemesli, ko Komisija ir izklāstījusi, lai 2000. gada 9. februāri atzītu par tādu, kas norāda uz pārkāpuma izdarīšanas laikposma beigām saistībā ar prasītāju, ir divdomīgi un pretrunīgi.

169 Tādējādi apstrīdētā lēmuma preambulas 283. apsvērumā Komisija norāda, ka 2000. gada 9. februārī Briselē notika oficiālā *CEFIC* sanāksme, kurā prasītāja piedalījās. No tā paša apsvēruma izriet, ka ārpus šīs sanāksmes *S.* (*EKA*) esot informējis "savus kolēģus, ka viņš atsakās piedalīties jebkādās jaunās apspriedēs ar konkurentiem". Tādējādi ir jākonstatē, ka, lai arī apstrīdētā lēmuma preambulas 283. apsvērumā Komisija skaidri ir norādījusi, ka *EKA*, *Arkema France* un prasītājas dalība oficiālajā *CEFIC* sanāksmē izriet no tās lietas materiālos ietvertajiem dokumentiem, tā savukārt nav minējusi nevienu pierādījumu par prasītājas dalību prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē, kurā *S.* (*EKA*) esot paudis savu paziņojumu *EKA* vārdā. Turklāt minētajā apstrīdētā lēmuma preambulas 283. apsvērumā Komisija pat nav norādījusi,

ka prettiesiskā sanāksme notika ārpus oficiālās *CEFIC* 2000. gada 9. februāra sanāksmes. Patiesībā tā tikai norāda uz paziņojumu *EKA* vārdā "ārpus [oficiālās *CEFIC*] sanāksmes" tajā pašā dienā.

170 Līdz ar to no iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 283. apsvērumā Komisija tikai prezumēja, ka prasītājas dalība prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē izrietēja no tās dalības oficiālajā *CEFIC* 2000. gada 9. februāra sanāksmē. Ar šādu prezumpciju, kā izrādās, nepietiek, jo prasītāja savos apsvērumos par paziņojumu par iebildumiem skaidri ir apstrīdējusi to, ka būtu piedalījusies prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē. Turklāt ir jāvērš uzmanība uz to, ka nekur apstrīdētajā lēmumā Komisija nav apgalvojusi, ka oficiālo *CEFIC* sanāksmju dalībnieki noteikti piedalījās karteļa sanāksmēs, kas notika ārpus oficiālajām sanāksmēm. Apstrīdētā lēmuma preambulas 76. apsvērumā tā labākajā gadījumā ir norādījusi, ka augstākās vadības līmenī apspriedes notika daudzpusējo sanāksmju laikā, bieži vien ārpus ar nātrija hlorātu saistītās *CEFIC* darba grupas sanāksmēm.

171 Šis juceklis, ko Komisija ir pieļāvusi attiecībā uz oficiālo *CEFIC* 2000. gada 9. februāra sanāksmi un prettiesisko tās pašas dienas sanāksmi, ir radies apstrīdētā lēmuma preambulas 488. apsvērumā, jo, nesniedzot nevienu pierādījumu savas nostājas pamatošanai un atsaucoties tikai uz apstrīdētā lēmuma preambulas 283. apsvērumu, tā apgalvo, ka "pēdējā pret konkurenci vērstā sanāksme — kurā piedalījās *EKA*, *Arkema France* un [prasītāja] — notika 2000. gada 9. februārī" un ka "[prasītāja] tieši piedalījās 2000. gada 9. februāra sanāksmē". Tomēr atkal ir jākonstatē, ka, tā kā nevienā brīdī Komisija nav ne apgalvojusi, ne *a fortiori* pierādījusi, ka dalība oficiālajās *CEFIC* sanāksmēs bija saistīta ar klātbūtni pret konkurenci vērstajās sanāksmēs, kas notika ārpus oficiālajām sanāksmēm, prasītāja pamatoti norāda, ka Komisija nav sniegusi

nevienu pierādījumu tās dalībai prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē, kas bija vienīgā karteļa sanāksme minētajā datumā.

172 Visbeidzot no apstrīdētā lēmuma I pielikuma skaidri izriet, ka prasītāja nav norādīta kā tāda, kas būtu piedalījusies prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē. Savos dokumentos Komisija šajā ziņā atsaucas uz vienkāršu pārrakstīšanās kļūdu. Tomēr no apstrīdētā lēmuma preambulas 69. apsvēruma un apstrīdētā lēmuma 114. zemsvītras piezīmes izriet, ka minētā lēmuma I pielikumā ir ietverts saraksts ar 72 pret konkurenci vērstas saziņas gadījumiem attiecīgās aizliegtās vienošanās locekļu starpā. Līdz ar to apstrīdētā lēmuma I pielikumā iekļautās tabulas pēdējā līnijā noteikti ir paredzēta Komisijas norādītā prettiesiskā 2000. gada 9. februāra sanāksme, nevis oficiālā *CEFIC* tās pašas dienas sanāksme. Ņemot vērā apstrīdētā lēmuma pamatojumu un lietas materiālos iekļautos dokumentus, nekas neļauj konstatēt, ka prasītāja, kā to apgalvo Komisija, būtu piedalījusies šajā karteļa sanāksmē, un tādējādi uzskatīt, ka tas, ka prasītāja apstrīdētā lēmuma I pielikumā nav norādīta kā tāda, kas būtu piedalījusies prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē, izriet no vienkāršas pārrakstīšanās kļūdas.

173 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, tā kā Komisija šajā sakarā nav sniegusi nevienu pierādījumu, tā nepamatoti apgalvo, ka prasītājas dalība pārkāpumā tika izbeigta 2000. gada 9. februārī. Tādējādi kā pamatots ir jāpieņem prasītājas paustais arguments, ka Komisija nav pierādījusi, ka tā būtu piedalījusies prettiesiskajā 2000. gada 9. februāra sanāksmē. Tādējādi tā nevarēja pēdējo minēto datumu atzīt par tādu, kurā tika izbeigta prasītājas dalība attiecīgajā pārkāpumā.

174 Kā otrais aspekts ir jānorāda, ka, runājot, pirmkārt, par tālaika ar roku rakstītajiem pierādījumiem par faktiem, no visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, no vienas puses, runa ir tikai par norādēm, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm. No otras puses, no 19 norādēm, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm un kas sākotnēji tika izmantotas

administratīvā procesa iepriekšējās izmeklēšanas posma beigās saistībā ar laikposmu, kurā tika izdarīts attiecīgais pārkāpums, tikai trīs norādes, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs un kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, un norādi, kura attiecas uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, Komisija uz sacīkstes principu balstītā administratīvā procesa posma beigās skaidri ir iekļāvusi pierādījumu kopumā, kura mērķis ir sniegt pierādījumus prasītājas dalībai attiecīgajā pārkāpumā. Attiecībā uz 15 citām norādēm uz prasītāju, kas ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmēs, ir jāuzskata, ka tās apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvērumā no minētā pierādījumu kopuma tika izslēgtas, jo tām nebija pierādījuma spēka.

175 Otrkārt, runājot par prasītājas konkurentu paziņojumiem, ko Komisija ir iekļāvusi pierādījumu kopumā tāpēc, ka tie ļaujot pierādīt tās dalību attiecīgajā pārkāpumā, no Komisijas izmantotajiem pierādījumiem, kas ir minēti šī sprieduma 117. un 120. punktā, izriet, ka pārkāpuma izdarīšanas laikposmā, ko Komisija ir attiecinājusi uz prasītāju, runa ir par paziņojumiem, ko sniegusi *EKA* un *FC*, izņemot jebkuru citu sabiedrību. Jākonstatē, ka, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, ne administratīvā procesa iepriekšējās izmeklēšanas posmā, ne uz sacīkstes principu balstītā posma beigās Komisija nav izmantojusi *Arkema France* paziņojumus, kas ir paredzēti šī sprieduma 6. punktā un iekļauti prasības pieteikuma A.3 pielikumā.

176 Treškārt, Komisija ir izmantojusi prasītājas atzīšanos par tās dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē. Lai noteiktu šīs dalības apmēru, Komisija ir pamatojusies uz *S.* (*FC*) piezīmēm par šo sanāksmi un uz *FC* un *EKA* paziņojumiem.

177 Ņemot vērā šī sprieduma 163.–176. punktā izklāstītos secinājumus, vispirms ir jānovērtē Komisijas izmantotajiem pierādījumiem piemītošais pierādījuma spēks un

pēc tam ir jānovērtē, vai šie pierādījumi ir pietiekami pierādījumi, kas ļauj pierādīt prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

Par pierādījumiem, kas ir izvirzīti pret prasītāju, piemītošo pierādījuma spēku

— Par tālaika rakstveida pierādījumiem par prasītājas tiešu dalību attiecīgajā pārkāpumā

178 Vispirms ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi saistīto *S.* (*FC*) piezīmju pierādījuma spēka pārbaude ir jāatliek līdz brīdim, kad tiks pārbaudīta prasītājas atzīšanās par tās dalību minētajā sanāksmē (skat. šī sprieduma 216.–218. punktu).

179 Prioritāri, attiecībā uz trim norādēm uz prasītāju, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm un kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, kā pirmais aspekts ir jākonstatē, ka, ņemot vērā apsvērumus, kurus lietas dalībnieces ir paudušas savos dokumentos, kā arī to atbildes uz jautājumiem, ko Vispārējā tiesa tām uzdeva vai nu rakstveidā, vai arī tiesas sēdē, Komisijas lietas materiālos iekļautās *S.* (*FC*) piezīmes, proti, ar rakstāmmašīnu rakstītās piezīmes izriet gan no šajā formātā pārrakstītā teksta, gan no *S.* (*FC*) veiktā ar roku, somu valodā pierakstīto piezīmju tulkojuma no somu valodas uz angļu valodu, ko viņš pats bija veicis par katru no piezīmēs izklāstītajiem un aprakstītajiem faktiem. Šajā ziņā, neraugoties uz dažiem formāliem vai pat terminoloģiskiem pielāgojumiem saistībā ar dažām piezīmju daļām, uz kurām Vispārējā tiesa vērsa Komisijas uzmanību tiesas sēdē, ir jāuzskata, ka, ja vien lietas materiālos iekļautajās piezīmēs ir precīzi iztulkotas un pārrakstītas ar roku rakstītās piezīmes, ko sākotnēji izdarījis *S.* (*FC*), un šīs ar roku rakstītās piezīmes *S.* (*FC*) ir veicis laikā, kad radās attiecīgie fakti, to pārrakstītā versija angļu valodā ir jāuzskata

par rakstisku tālaika pierādījumu pārkāpumam. Tādējādi trīs norādes uz *S.* (*FC*) piezīmēm, kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, veido šādus pierādījumus.

180 Konkrētāk, pirmkārt, runājot par piezīmēm, ko *S.* (*FC*) veicis attiecībā uz savu 1996. gada 16. decembra telefonsarunu ar *S.* (*EKA*), pirmais esot norādījis, ka tas esot apspriedies ar prasītāju. Tajā daļā, kurā *S.* (*FC*) savās piezīmēs ir pārrakstījis šo 1996. gada 16. decembra sarunu un ko Komisija ir minējusi apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, ir norādīts, ka "[konfidenciāli]". Šajā 349. apsvēruma daļā saistībā ar šo sarunu ir norāde arī uz apstrīdētā lēmuma preambulas 130. apsvērumu. Šajā apsvērumā Komisija norāda, ka tā uzskata, ka šis pierādījums pierāda, ka prasītāja bija aizliegtās vienošanās dalībniece, jo tā piedalījās prettiesiskā saziņā ar konkurentu.

181 Otrkārt, runājot par piezīmēm, ko *S.* (*FC*) veicis attiecībā uz savu 1998. gada 4. decembra telefonsarunu ar *S.* (*EKA*), pēdējais minētais esot norādījis, ka *Arkema France* esot apspriedusies ar prasītāju. Daļa, kurā *S.* (*FC*) savās piezīmēs ir pārrakstījis šo 1998. gada 4. decembra sarunu un ko Komisija ir minējusi apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, ir formulēta šādi: "[konfidenciāli]". Šajā 349. apsvēruma daļā saistībā ar šo sarunu ir ietverta arī norāde uz apstrīdētā lēmuma preambulas 219. apsvērumu, kurā ir iekļauts šis pats citāts.

182 Treškārt, runājot par piezīmēm, ko *S.* (*FC*) veicis attiecībā uz savu 1999. gada 9. decembra telefonsarunu ar *L.* (*Arkema France*), viens no viņiem esot norādījis, ka esot apspriedies ar prasītāju. Attiecībā uz šo pēdējo telefonsarunu Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā norāda, ka tā nevarēja precizēt, kuram no abiem

sarunu biedriem ir bijusi apspriede ar prasītāju. Pretēji tam, ko ļauj noprast Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, šāda neprecizitāte nav nenozīmīga. Tas, ka palielinās starpnieku skaits, samazina ar attiecīgo saziņu saistītā pierādījuma ticamību. Līdz ar to šī pārrakstītā teksta ticamības pakāpe būtu lielāka tad, ja minētā saruna faktiski būtu norisinājusies starp *S.* (*FC*) un prasītāju, nevis starp *L.* (*Arkema France*) un prasītāju.

183 Turklāt joprojām attiecībā uz šo 1999. gada 9. decembra telefonsarunu ir jānorāda, ka tā *S.* (*FC*) piezīmju daļa, kas attiecas uz šo jautājumu un ko Komisija ir izklāstījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, ir formulēta šādi: "[konfidenciāli]". Šajā 349. apsvēruma daļā saistībā ar šo sarunu ir ietverta arī norāde uz apstrīdētā lēmuma preambulas 258. apsvērumu. Šajā pēdējā minētajā apsvērumā Komisija norāda, ka šajā gadījumā abi sarunu biedri apsprieda vajadzību panākt jaunu vispārīgu vienošanos konkurentu starpā. Papildus minētajai piezīmju daļai, ko Komisija ir ietvērusi apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, šķiet, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 258. apsvērumā iekļautajās *S.* (*FC*) piezīmēs ir precizēts:

"[konfidenciāli]".

184 Kā otrais aspekts ir jāatgādina, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 350. apsvēruma, ka trīs norādes uz prasītāju, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm un kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, kā Komisija uzskata, skaidri liecinot par tiešu saziņu pa tālruni ar prasītāju un acīmredzami norādot, ka prasītāja tieši sekmēja vispārīgu nolīgumu par cenām noslēgšanu. Turklāt no Komisijas dokumentiem un no tās atbildēm uz jautājumiem, ko Vispārējā tiesa uzdeva tiesas sēdē, izriet, pirmkārt, ka šie trīs pierādījumi esot īpaši pārliecinoši un tādējādi veidojot galvenos apsūdzošos pierādījumus pret prasītāju, ar kuriem pierādīt, ka tā piedalījās

vienotā un turpinātā Eiropas mēroga pārkāpumā, par kuru Komisija ir ierosinājusi lietu, otrkārt, ka prasītāja neesot apstrīdējusi šos paziņojumus un, visbeidzot, ka šie tālaika pierādījumi par faktiem ļoti lielā mērā norādot uz prasītājas vainu, taču tie nav vienīgie Komisijas iegūtie pierādījumi. Savukārt prasītāja saistībā ar tās iespējamo dalību attiecīgajā pārkāpumā apstrīd pierādījuma spēku, kas piemīt minētajiem tālaika pierādījumiem par faktiem.

185 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jānorāda, ka pretēji tam, ko apgalvo Komisija, prasītāja atbildē uz paziņojumu par iebildumiem (it īpaši skat. tās atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 76. punktu) apstrīdēja *S.* (*FC*) piezīmju un it īpaši tās, kas attiecas uz 1996. gada 16. decembra telefonsarunu, pierādījuma spēku.

186 Otrkārt, vispārīgi ir jākonstatē, ka pretēji tam, ko apgalvo Komisija, šīs trīs norādes uz prasītāju, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm un kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, veido netiešus pierādījumus prasītājas iespējamai dalībai attiecīgajā pārkāpumā.

187 Šīs trīs norādes liecina, ka telefonsarunu laikā, kas norisinājās starp *S.* (*FC*) un *S.* (*EKA*) (1996. gada 16. decembra un 1998. gada 4. decembra sarunas) vai starp *S.* (*FC*) un *L.* (*Arkema France*) (1999. gada 9. decembra saruna), apspriede notika vai nu starp *S.* (*FC*) un prasītāju (skat. *S.* (*FC*) piezīmes par viņa 1996. gada 16. decembra un 1999. gada 9. decembra sarunām, ja, ņemot vērā Komisijas šaubīšanos šajā jautājumā, tiek uzskatīts, ka šī pēdējā telefonsaruna norisinājās starp *S.* (*FC*) un prasītāju), vai arī starp *Arkema France* un prasītāju (skat. *S.* (*FC*) piezīmes par viņa 1998. gada 4. decembra sarunu).

188 Tādējādi, kā to norāda prasītāja, šajās trīs norādēs, kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā un kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm, ir tikai netieši atstāstīta iespējamā apspriede starp vienu no prasītājas konkurentiem un pašu prasītāju, kas norisinājās pirms notikuma, uz kuru katra no šīm norādēm attiecas tieši. Šajos apstākļos minētajiem pierādījumiem piemītošais pierādījuma spēks ir mazinājies, jo tie paši par sevi tiešā veidā nepierāda prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā. Lai šādas piezīmes varētu būt tiešs pierādījums par minēto dalību, Komisijai šāds pierādījums būtu jāiegūst tieši no prasītājas (veicot kratīšanu tās telpās, piemēram, kratīšanu, kas šajā gadījumā nav tikusi veikta) vai, ja tas ir nepieciešams, piezīmei ir jābūt rakstītai ar roku laikā, kad norisinājās attiecīgie fakti (piemēram, *S.* (*FC*) piezīmes), un tajā ir jābūt izklāstītam minētās piezīmes autora un prasītājas apspriedes saturam. Šajā gadījumā neviena no trim norādēm, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm un ko Komisija ir ietvērusi apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, nav šāds tiešs pierādījums prasītājas dalībai attiecīgajā pārkāpumā.

189 Tādējādi, kaut arī trīs norādes uz prasītāju, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm un kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, ir tālaika pierādījumi par pārkāpumu, kuri attiecas uz notikumiem, kas var raksturot šo pārkāpumu, tomēr ir jākonstatē, ka tās nekādā ziņā nav radušās vienlaikus ar notikumiem, kuros tiešā veidā ir iesaistīta prasītāja. Šajos apstākļos, neraugoties uz to, ka šīs trīs norādes attiecas uz pierādījumiem, kas radušies pārkāpuma izdarīšanas laikā, lai tās kvalificētu kā tādas, kurām piemīt pierādījuma spēks, ir jāpārbauda, vai tās pietiekamā mērā apstiprina citi pierādījumi.

190 Treškārt, attiecībā uz iespējamām apspriedēm starp *S.* (*FC*) un prasītāju, kas ir paredzētas *S.* (*FC*) piezīmēs jautājumā par 1996. gada 16. decembra vai pat 1999. gada 9. decembra telefonsarunām, ja vēlreiz, ņemot vērā Komisijas šaubīšanos šajā jautājumā, ir jāuzskata, ka šī pēdējā telefonsaruna ir notikusi starp *S.* (*FC*) un prasītāju,

pārsteidzoši var likties tas, ka *S.* (*FC*) savās piezīmēs nav pārrakstījis telefonsarunu saturu.

191 Kā izriet no lietas materiāliem un īpaši no izraksta no *S.* (*FC*) piezīmēm, viņam acīmredzot bija paradums savās piezīmēs pierakstīt savu saziņu (pa tālruni vai savās sanāksmēs) ar *FC* konkurentiem. Turklāt tieši to Komisija liek noprast apstrīdētā lēmuma preambulas 351. apsvēruma pēdējā teikumā, kad tā apgalvo, ka "[*S.* (*FC*)] piezīmes ir protokoli vai pārskati par sanāksmēm un telefonsarunām, kurās viņš pats ir piedalījies". Tomēr ir jāsecina, ka minētajās piezīmēs nav nekāda protokola vai pārskata par jebkādu tiešu saziņu pa tālruni *S.* (*FC*) un prasītājas starpā.

192 Ceturtkārt, ir jākonstatē, ka no Komisijas īstenotās *S.* (*FC*) uzklausīšanas laikā veiktajiem pierakstiem izriet, ka uzklausīšanas laikā viņš neminēja un tādējādi arī neapstiprināja šīs abas sarunas ar prasītāju, kas ir paredzētas tā piezīmēs par 1996. gada 16. decembra un 1999. gada 9. decembra sarunām. Tāpat arī Vispārējā tiesa norāda, ka šīs uzklausīšanas laikā Komisija pat nav atzinusi par vajadzīgu lūgt *S.* (*FC*) tai sniegt paskaidrojumus ne saistībā ar to, ka viņa piezīmēs par iespējamām telefonsarunām ar prasītāju nav pārskata, ne saistībā ar šo apspriežu saturu, ne arī saistībā ar to, kāda nozīme būtu jāpiešķir trim norādēm uz prasītāju, kas izriet no viņa piezīmēm un kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā.

193 Kā trešais aspekts, ņemot vērā šī sprieduma 184.–192. punktā izklāstītos apsvērumus, ir jānovērtē pierādījuma spēks, kādu var piešķirt katrai no trim apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā paredzētajām norādēm.

194 Pirmkārt, attiecībā uz *S.* (*FC*) piezīmēm par 1996. gada 16. decembra telefonsarunu, protams, var atzīt, ka minētajā piezīmē iekļautā norāde, uz ko Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, proti, "[konfidenciāli]", var būt *prima facie* pierādījums tam, ka pastāvēja tieša saziņa kāda karteļa locekļa un prasītājas starpā.

195 Tomēr, kā ir norādīts šī sprieduma 186.–192. punktā paustajos vispārīgajos apsvērumos, ir jākonstatē, ka nepastāv tādas *S.* (*FC*) piezīmes, kas tieši attiektos uz viņa iespējamo apspriedi ar prasītāju, uz kuru ir izdarīta norāde tā piezīmēs par 1996. gada 16. decembra telefonsarunu. Tāpat arī uzklausīšanas laikā veiktajos pierakstos nav atrodama nekāda informācija ne par 1996. gada 16. decembra telefonsarunu, ne arī par šo iespējamo agrāk notikušo apspriedi ar prasītāju. Turklāt apstrīdētā lēmuma preambulas 130. apsvērumā, kas attiecas uz minēto telefonsarunu, Komisija nav sniegusi nevienu citu pierādījumu, kas varētu *S.* (*FC*) piezīmēm piešķirt pietiekamu pierādījuma spēku šajā ziņā. Turklāt ir jākonstatē, ka no *EKA* paziņojumiem neizriet neviens pierādījums, kas varētu apstiprināt tādu 1996. gada 16. decembra telefonsarunas saturu, kāds ir izklāstīts šajā *S.* (*FC*) piezīmē.

196 Tādējādi ir jāuzskata, ka, tā kā nepastāv neviens pierādījums, kas apstiprinātu *S.* (*FC*) piezīmju formulējumu attiecībā uz 1996. gada 16. decembra telefonsarunu, kurā tika minēts prasītājas nosaukums, bet kurā tā nebija iesaistīta tieši, šī minētajās piezīmēs ietvertā norāde uz prasītāju nav pietiekami ticams pierādījums tam, ka tā piedalījās attiecīgajā pārkāpumā.

197 Otrkārt, attiecībā uz *S.* (*FC*) piezīmēm saistībā ar *S.* (*FC*) un *S.* (*EKA*) 1998. gada 4. decembra telefonsarunu, neraugoties uz neskaidro formulējumu, ko Komisija ir izmantojusi, lai izklāstītu iespējamo apspriedi *Arkema France* un prasītājas starpā, var uzskatīt, ka arī minētajā piezīmē ietvertā norāde, uz ko Komisija ir norādījusi apstrīdētā

lēmuma preambulas 349. apsvērumā, proti, "[konfidenciāli]", var būt *prima facie* pierādījums tam, ka pastāvēja tieša saziņa kāda karteļa locekļa un prasītājas starpā.

198 Vispirms tomēr ir jānorāda, ka šajā piezīmē ir minēta nevis apspriede starp vienu no šīs 1998. gada 4. decembra telefonsarunas biedriem un prasītāju, bet gan apspriede starp trešo personu — *Arkema France* — un prasītāju. Pēc tam ir jākonstatē, ka no Komisijas īstenotās *S.* (*FC*) uzklausīšanas laikā veiktajiem pierakstiem neizriet nekāda informācija, kas sniegtu sīkākus paskaidrojumus par šīs 1998. gada 4. decembra sarunas saturu, kas ir pārrakstīts viņa piezīmēs. Turklāt ir jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 219. apsvērumā, kas attiecas uz minēto telefonsarunu, Komisija nav sniegusi nevienu citu pierādījumu, kurš *S.* (*FC*) piezīmēm varētu piešķirt pietiekamu pierādījuma spēku šajā ziņā. Tāpat arī vēlreiz ir jākonstatē, ka no *EKA* paziņojumiem neizriet neviens pierādījums, kas varētu apstiprināt tādu 1998. gada 4. decembra telefonsarunas saturu, kāds ir izklāstīts šajā *S.* (*FC*) piezīmē. Visbeidzot ir jāvērš uzmanība uz to, ka no *Arkema France* [*L.* (*Arkema France*)] paziņojumiem, ko tas sniedzis 2004. gada 24. septembrī, kad Komisija to uzklausīja, neizriet neviens pierādījums, kurš varētu apstiprināt tādu 1998. gada 4. decembra telefonsarunas saturu, kāds ir izklāstīts *S.* (*FC*) piezīmēs, proti, ka *Arkema France* esot bijušas apspriedes ar prasītāju. Turklāt šis pēdējais secinājums nav pārsteidzošs, jo, kā to norāda prasītāja, no šīs pašas *Arkema France* uzklausīšanas laikā veiktajiem pierakstiem izriet, ka tā prasītāju kā aizliegtās vienošanās locekli ir minējusi tikai saistībā ar pirmo laikposmu no 1994. gada oktobra līdz 1998. gada vidum un ne vairs saistībā ar otro laikposmu no 1998. gada vidus līdz 2000. gada maijam.

199 Tādējādi ir jāuzskata, ka, tā kā nav neviena pierādījuma, kas apstiprinātu *S.* (*FC*) piezīmju formulējumu attiecībā uz 1998. gada 4. decembra telefonsarunu, šī minētajās piezīmēs ietvertā norāde uz prasītāju nav pietiekami ticams pierādījums tam, ka prasītāja būtu piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā.

200 Treškārt, attiecībā uz *S.* (*FC*) piezīmēm par *S.* (*FC*) un *L.* (*Arkema France*) 1999. gada 9. decembra telefonsarunu vēlreiz var atzīt, ka minētajā piezīmē ietvertā norāde, uz ko Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, proti, "[konfidenciāli]", var būt *prima facie* pierādījums tam, ka pastāvēja tieša saziņa kāda karteļa locekļa un prasītājas starpā.

201 Tomēr, no vienas puses, ja pieņem, ka tieši *S.* (*FC*) apspriedās ar prasītāju, kā tas jau ir norādīts šī sprieduma 186.–192. punktā izklāstītajos vispārīgajos apsvērumos, ir jākonstatē, ka nepastāv tāda *S.* (*FC*) piezīme, kas tieši attiektos uz viņa iespējamo apspriedi ar prasītāju, uz kuru ir izdarīta norāde tā piezīmēs. Tāpat arī viņa uzklausīšanas laikā veiktajos pierakstos nav atrodama nekāda informācija par šo iespējamo apspriedi ar prasītāju. Turklāt apstrīdētā lēmuma preambulas 258. apsvērumā, kas attiecas uz minēto telefonsarunu, Komisija nav sniegusi nevienu citu pierādījumu, kurš varētu *S.* (*FC*) piezīmēm piešķirt pietiekamu pierādījuma spēku saistībā ar 1999. gada 9. decembra telefonsarunu. Visbeidzot tāpat kā attiecībā uz 1998. gada 4. decembra telefonsarunu no *Arkema France* [*L.* (*Arkema France*)] paziņojumiem, ko tas sniedzis 2004. gada 24. septembrī, kad Komisija to uzklausīja, neizriet neviens pierādījums, kurš varētu Vispārējai tiesai sniegt skaidrojumu attiecībā uz piezīmēm, ko *S.* (*FC*) veicis savas 1999. gada 9. decembra telefonsarunas laikā.

202 No otras puses, pat ja pieņem, ka tieši *L.* (*Arkema France*) bija saruna ar prasītāju, tomēr ir jākonstatē, ka pastāv pretruna starp šīs sarunas saturu, ko savās piezīmēs ir pierakstījis *S.* (*FC*), un *L.* (*Arkema France*) paziņojumiem, kurus viņš sniedzis 2004. gada 24. septembrī notikušās uzklausīšanas laikā. Ne vien no *Arkema France* paziņojumiem, ko tā sniegusi minētās uzklausīšanas laikā, neizriet nekāda tās saziņa ar prasītāju, bet galvenokārt un vēlreiz, kā to norāda prasītāja, šķiet arī, ka, lai gan *Arkema France* prasītāju minēja kā aizliegtās vienošanās locekli saistībā ar pirmo laikposmu

no 1994. gada oktobra līdz 1998. gada vidum, tā tas nebija saistībā ar laikposmu no 1998. gada vidus līdz 2000. gada maijam.

203 Tādējādi ir jāuzskata, ka, tā kā nav neviena pierādījuma, kas varētu apstiprināt *S.* (*FC*) piezīmju saturu attiecībā uz 1999. gada 9. decembra telefonsarunu, šī minētajās piezīmēs ietvertā norāde uz prasītāju nav pietiekami ticams pierādījums tam, ka tā piedalījās attiecīgajā pārkāpumā.

204 Ņemot vērā visus šī sprieduma 178.–203. punktā izklāstītos apsvērumus un tā kā nav neviena pierādījuma, kurš apstiprinātu trīs uz prasītāju izdarīto norāžu saturu, kas izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm un kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, ir jāuzskata, ka šie trīs Komisijas izmantotie pierādījumi nav pietiekami ticami, lai tos kā tādus varētu izmantot kā pierādījumus, kas pierāda prasītājas prettiesisko rīcību.

— Par *FC* un *EKA* paziņojumiem

205 Runājot par prasītājas konkurentu paziņojumiem, kā tas ir norādīts šī sprieduma 175. punktā, tiem piemītošā pierādījuma spēka pārbaude attiecas tikai uz *EKA* un *FC* paziņojumiem.

206 Pirmkārt, ir jāpārbauda prasītājas izvirzītais arguments, kura mērķis ir apstrīdēt konkurentu paziņojumu ticamību, lai panāktu, ka tiem tiek piemērots paziņojums par sadarbību. Šajā ziņā pietiek atgādināt, kā tas izriet no šī sprieduma 100.–106. punktā izklāstītās judikatūras, ka neviena Savienības tiesību norma, ne arī kāds vispārējais princips neaizliedz Komisijai viena uzņēmuma apsūdzībai atsaukties uz citu

apsūdzēto uzņēmumu paziņojumiem, pat ja Komisija tos ir ieguvusi saistībā ar lūgumu piemērot paziņojumu par sadarbību, kas izteikts, lai panāktu atbrīvojumu no naudas soda vai tā samazināšanu. Tomēr no tiem pašiem punktiem izriet, ka uzņēmuma, kuru apsūdz par dalību aizliegtās vienošanās īstenošanā, paziņojumu, kura patiesumu ir apstrīdējuši vairāki citi apsūdzētie uzņēmumi, nevar uzskatīt par pietiekamu pierādījumu tam, ka pēdējie minētie ir izdarījuši pārkāpumu, ja to neapstiprina citi pierādījumi, ņemot vērā, ka nepieciešamās apstiprināšanas apmērs var būt mazāks attiecīgo paziņojumu ticamības dēļ. Šāds nosacījums par uzņēmuma paziņojuma apstiprināšanu ir jāievēro arī tad, ja minēto paziņojumu apstrīd cits apsūdzētais uzņēmums. Ir skaidrs, ka šajā gadījumā prasītāja apstrīd *EKA* un *FC* paziņojumu patiesumu.

207 Otrkārt, līdz ar to ir jānovērtē *EKA* un *FC* paziņojumu ticamība.

208 Pirmām kārtām, *EKA* paziņojumus Komisija ir norādījusi 4.3. daļā saistībā ar 1997. gada 14. oktobra sanāksmi Turku un prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi.

209 *EKA* paziņojumi saistībā ar 1997. gada 14. oktobra *FC* un *EKA* sanāksmi Turku ir citēti apstrīdētā lēmuma preambulas 162. apsvērumā – 4,3. daļā. Šajā 162. apsvērumā ietvertajā *EKA* paziņojumu daļā ir norādīts, ka *FC* pastāvīgi palielināja savas piegādes Spānijā un Portugālē un pastāvēja risks, ka sekas varētu būt tādas, ka Spānijas ražotāji pievērsīsies Francijai. Pēc tam *EKA* esot paziņojusi: "[konfidenciāli]".

210 Pēc tam apstrīdētā lēmuma preambulas 163. un 164. apsvērumā Komisija citē *S.* (*FC*) piezīmes un *W.* (*EKA*) piezīmes. Tomēr ir jānorāda, ka, lai arī minētajās piezīmēs ir minētas *Arkema France* un *EKA* bažas par perspektīvām Spānijas tirgū, nevienā brīdī tajās ne tieši, ne netieši nav minēts prasītājas nosaukums.

211 Visbeidzot savā apstrīdētā lēmuma preambulas 165. apsvērumā ietvertajā secinājumā par 1997. gada 14. oktobra sanāksmi Turku Komisija ir konstatējusi:

"Tika izskatīts jautājums par to, ka [*FC*] nav ievērojusi tirgus daļas Portugālē, Spānijā un Francijā. *EKA* un [*FC*] vienojās arī par cenu paaugstināšanu šajās valstīs, ja to atbalstīs citi konkurenti."

212 Šai pēdējai interpretācijai, ko apstrīdētā lēmuma preambulas 162. apsvērumā Komisija ir sniegusi minētajiem *EKA* paziņojumiem, nevar piekrist. Tikai no šī paziņojuma teksta izriet, ka *EKA* un *FC* esot vienojušās novērot citu konkurentu reakcijas gadījumā, ja tās palielinātu savas cenas. Savukārt, ņemot vērā lietas materiālos iekļautos dokumentus un pretēji tam, ko Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 165. apsvērumā, no tā nevar secināt, ka bija jāsaņem tādu konkurentu kā prasītājas atbalsts, lai paaugstinātu cenas. Turklāt, kā tika norādīts jau iepriekš, kaut arī *S.* (*FC*) un *W.* (*EKA*) piezīmēs, kas attiecīgi ir citētas apstrīdētā lēmuma preambulas 163. un 164. apsvērumā, ir minēts saspīlējums Spānijas un Portugāles tirgos, kas varēja ietekmēt arī Francijas tirgu, šajās piezīmēs nekādā ziņā nav minēta nekāda prasītājas iesaistīšanās, ne arī apstiprināts *EKA* paziņojums par to, ka pastāvēja vienošanās par cenu paaugstināšanu, ja to atbalstīs tādi konkurenti kā prasītāja.

213 Visbeidzot, kā norāda prasītāja, katrā ziņā nevar izslēgt, ka konkurences tirgus dalībnieku rīcības rezultātā, ja minētajā tirgū ienākuša konkurenta dēļ vienam no tiem būtu jāzaudē tirgus daļas, ir pats par sevi saprotams, ka tirgus dalībnieks varētu mēģināt atrast klientus blakus esošajos tirgos. Šajos apstākļos ir jāuzskata, ka pretēji Komisijas apgalvojumiem to, ka *FC* un *EKA* 1997. gada 14. oktobra sanāksmē Turku varēja norādīt uz risku, ka *FC* piegāžu pieaugums Spānijas tirgū varētu ietekmēt Francijas tirgu, ja nav citu pamatojošu pierādījumu, nevar interpretēt kā tādu, kas sniedz pierādījumu kāda konkurenta, piemēram, prasītājas dalībai pārkāpumā EKL 81. panta nozīmē. Tādējādi, tā kā nav citu pierādījumu, kas apstiprinātu šo *EKA* paziņojumu, ir jāuzskata, ka prasītāja pamatoti apstrīd šī paziņojuma ticamību.

214 *EKA* paziņojumus saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 4.3. daļā. Konkrētāk apstrīdētā lēmuma preambulas 182. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka "savos paziņojumos *EKA*, *FC* un prasītāja ir norādījušas, ka [*S.* (*EKA*), *L.* (*Arkema France*), *A.* (*Aragonesas*) un *S.* (*FC*)] piedalījās šajā sanāksmē". Tādējādi tiktāl, ciktāl, kā ir norādīts iepriekš, Komisijas rīcībā esošo trešā veida pierādījumu veido prasītājas atzīšanās par tās dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē, par minēto sanāksmi pausto *EKA* paziņojumu ticamības pārbaude ir jāatliek, lai to analizētu tad, kad tiks vērtēts šīs atzīšanās pierādījuma spēks.

215 Otrām kārtām, *FC* paziņojumus Komisija ir norādījusi 4.3. daļā tikai saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi. Konkrētāk arī apstrīdētā lēmuma preambulas 182. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka "savos paziņojumos *EKA*, *FC* un [prasītāja] ir norādījušas, ka [*S.* (*EKA*), *L.* (*Arkema France*), *A.* (*Aragonesas*) un *S.* (*FC*)] piedalījās šajā sanāksmē". Tādējādi to pašu iemeslu dēļ, kas šī sprieduma 214. punktā tika izklāstīti attiecībā uz *EKA* paziņojumiem par prettiesisko 1998. gada 28. janvāra

sanāksmi, par minēto sanāksmi pausto *FC* paziņojumu ticamības pārbaude ir jāatliek, lai to veiktu tad, kad tiks vērtēts šīs atzīšanās pierādījuma spēks.

— Par prasītājas atzīšanos par tās dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē

216 Prasītāja neapstrīd, ka tā piedalījās prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē. Taču tā norāda, kā tas izrietot no *S.* (*FC*) piezīmēm, ka šī dalība bija daļēja un ka šāda dalība tikai vienā no 72 pret konkurenci vērstas saziņas gadījumiem, kas ir uzskaitīti apstrīdētā lēmuma I pielikumā, nav pietiekama, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā.

217 Attiecībā uz prasītājas atzīšanos par tās dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē ir jāatgādina, ka no judikatūras izriet — tas, ka Komisijā notiekošā administratīvā procesa laikā uzņēmums tieši vai netieši atzīst faktiskos vai tiesiskos apstākļus, var būt papildu pierādījums, ja tiek vērtēta tiesā celtas prasības pamatotība (Tiesas 2010. gada 1. jūlija spriedums lietā C-407/08 P *Knauf Gips*/Komisija, Krājums, I-6375. lpp., 90. punkts).

218 Tādējādi, lai šādu atzīšanos varētu uzskatīt par ticamu pierādījumu, tiesā celtas prasības pamatotības novērtēšanas stadijā ir jāpārbauda, vai šīs atzīšanās saturs papildina citus pierādījumus, ko Komisija ir ieguvusi saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi.

219 Pirmkārt, attiecībā uz prasītājas dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē jau sakumā ir skaidrs, ka prasītāja Komisijā notiekošā procesa laikā skaidri atzina, ka tajā ir piedalījusies.

220 Pēc tam ir jānorāda, ka pretēji tam, ko Komisija sākotnēji apgalvoja savos dokumentos, un kā tā to skaidri atzina savos 2010. gada 3. septembra apsvērumos par ziņojumu tiesas sēdē, prasītājas dalība prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē ir pirmā prasītājas dalība ar attiecīgo aizliegto vienošanos saistītā sanāksmē. Turklāt ir jānorāda, ka šis secinājums skaidri izriet no Komisijas lietas materiālos ietvertajiem *FC* paziņojumiem. No minētajiem paziņojumiem izriet, ka, runājot par prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, šī karteļa sanāksme bija līdzīga iepriekšējām sanāksmēm, "izņemot to, ka tajā bija iesaistīta arī [prasītāja]".

221 Otrkārt, no apstrīdētā lēmuma preambulas 182.–186. apsvēruma izriet, ka papildus tam, ka prasītāja skaidri ir atzinusi savu dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē, Komisija skaidri ir atsaukusies uz citiem pierādījumiem, kas ļauj konstatēt minēto dalību. Tādējādi tā ir atsaukusies, no vienas puses, uz *S.* (*FC*) piezīmēm, kas attiecas uz minēto sanāksmi un kas ir izklāstītas Komisijas lietas materiālu 1159. un 1160. lappusē, un, no otras puses, uz *EKA* paziņojumiem.

222 Attiecībā uz minētajām lietas materiālu lappusēm, kurās ir ietvertas *S.* (*FC*) piezīmes, Vispārējā tiesa konstatē, ka, atbildot uz jautājumu, kas prasītājai tika uzdots tiesas sēdē, tā norādīja, ka tā vairs nav pārliecināta, ka minētajās lietas materiālu lappusēs izklāstītās piezīmes faktiski attiecas uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, un ka, ja tas tā ir, tajās ir aprakstīta sanāksme, kurā *A.* (*Aragonesas*) nepiedalījās.

223 Šajā ziņā, pirmām kārtām, Vispārējā tiesa norāda, ka vispirms no prasītājas atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 24. punkta skaidri izriet, ka tā pēdiņās ir citējusi atsevišķas daļas no *S.* (*FC*) piezīmēm un konkrētāk tās, kas izriet no minēto piezīmju 14.–22. un 24.–32. ievilkuma. Turklāt tajā pašā savas atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 24. punktā minētā paziņojuma 163. punktu prasītāja skaidri ir identificējusi kā tādu, kurā ir pārņemts *S.* (*FC*) piezīmju teksts saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi. Visbeidzot Vispārējā tiesa konstatē, ka savas atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 25. punktā prasītāja pauž apsvērumus par minētā paziņojuma 163. punktā citēto piezīmju saturu, bet nevienā brīdī neapstrīd to, ka minētās piezīmes attiecas uz informācijas apmaiņu, kas notikusi prettiesiskās 1998. gada 28. janvāra sanāksmes laikā *A.* (*Aragonesas*) klātbūtnē.

224 Otrām kārtām, Vispārējā tiesa konstatē, ka no *S.* (*FC*) piezīmju otrās ievada rindkopas, kas attiecas uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi un kas ir ietverta 1159. lappuses augšējā daļā, izriet, ka prasītājas dalību šajā sanāksmē bija ieplānojis *S.* (*FC*) un *L.* (*Arkema France*).

225 Trešām kārtām, no *S.* (*FC*) piezīmēm, kas izdarītas prettiesiskās 1998. gada 28. janvāra sanāksmes laikā un kas ir ietvertas Komisijas lietas materiālu 1159. un 1160. lappusē, izriet, ka tās nosaukums parādās vai nu netieši saīsinātā formā, proti, "Arag." vai "Ara", vai arī netieši ar tās pārstāvja vārda, *A.* (*Aragonesas*), starpniecību informācijas apmaiņas laikā, kas notika dalībnieku starpā minētajā sanāksmē, un prasītāja to nav apstrīdējusi ne savos dokumentos, ne tiesas sēdē.

226 Tādējādi vispirms ir jāuzskata, ka Komisijas lietas materiālu 1159. un 1160. lappusē ietvertās *S.* (*FC*) piezīmes pretēji tam, ko pašreiz apgalvo prasītāja, attiecas uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, kurā, kā tā atzīst, tā piedalījās. Līdz ar to minētās piezīmes ir izdarītas vienlaikus ar notikumu, kurā prasītāja tiešā veidā piedalījās.

227 Pēc tam, runājot par prasītājas atzīšanos par tās dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē, kas šī sprieduma 217. punktā minētās judikatūras nozīmē papildina *S.* (*FC*) piezīmes un *EKA* un *FC* paziņojumus saistībā ar prasītājas dalību minētajā sanāksmē (skat. šī sprieduma 214. un 215. punktu), šī atzīšanās, kā arī minētās piezīmes un paziņojumi ir pietiekami ticami pierādījumi, lai tos pamatoti varētu izmantot prasītājas apsūdzībai.

Par pierādījumu kopuma, ko Komisija ir izmantojusi, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, precīzo un saskaņoto raksturu

228 Ņemot vērā šī sprieduma 95. un 96. punktā minēto judikatūru, kā arī iepriekš izdarītos secinājumus par Komisijas iegūtajiem pierādījumiem un par attiecīgo tiem piemītošo pierādījuma spēku, šobrīd vispārīgi ir jānovērtē, vai pierādījumu kopums, ko Komisija ir izmantojusi, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, atbilst prasībām par precizitāti un saskaņotību, kas ļauj pamatot stingru pārliecību, ka prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā.

229 Pirmkārt, Vispārējā tiesa konstatē, ka attiecībā uz prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, kurā, kā atzina prasītāja, tā ir piedalījusies, gan no *S.* (*FC*) piezīmēm, gan *FC* un *EKA* paziņojumiem izriet, ka minētās sanāksmes dalībnieki, no vienas puses, tajā apmainījās ar slepenu informāciju par savu darbību visā EEZ teritorijā un, no otras puses, savā starpā apsprieda savas tirgus daļas un savas pārdošanas cenas.

230 Šajā ziņā, pirmām kārtām, kā Komisija to pamatoti ir norādījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 183.–186. apsvērumā, dalībnieki padziļināti aplūkoja nātrija hlorāta tirgus Spānijā, Francijā un Portugālē, vienlaikus aplūkojot arī savu situāciju Beļģijas tirgū.

231 Tādējādi saistībā ar minētajiem tirgiem vispirms no *S.* (*FC*) piezīmju 9.–32. ievilkuma izriet, ka dalībnieki apmainījās ar informāciju, kas attiecas uz to ražošanas apjomiem, pārdošanas cenām un tirgus daļām konkrēti 1996. un 1997. gadā. Protams, prasītāja apstrīd tai noteikto summu, kas ir norādīta *S.* (*FC*) piezīmju 14. un 19. ievilkumā saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi. Tomēr ir jākonstatē, ka, no vienas puses, prasītāja atzīst, ka ir piedalījusies minētajā sanāksmē, no otras puses, tā neapstrīd minēto piezīmju 9.–32. ievilkumā minēto apspriežu priekšmetu, turklāt tā neapstrīd dalību minēto piezīmju 14. un 19. ievilkumā minētajā informācijas apmaiņā, bet apstrīd tikai tajos norādītās summas, kas uz to attiecas, un, visbeidzot, tā vairs neapstrīd, kā tas ir norādīts 21. ievilkumā, ka "[konfidenciāli]", un, kā tas ir norādīts 22. ievilkumā, ka "[konfidenciāli]".

232 Pēc tam, kā izriet no *S.* (*FC*) piezīmēm par prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, no tā paziņojumiem un *EKA* 2003. gada paziņojumiem, dalībnieki, ieskaitot prasītāju, uzsāka arī sarunas, lai savā starpā sadalītu tirgus daļas vai pat noteiktu cenas. Tādējādi *S.* (*FC*) piezīmju 23. ievilkumā saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi ir norādīts, ka attiecībā uz Spānijas tirgu [konfidenciāli]. Tāpat arī no minēto *S.* piezīmju 29. un 30. ievilkuma izriet, ka šoreiz attiecībā uz Francijas tirgu [konfidenciāli].

233 Līdz ar to no šīm piezīmēm izriet, kā tas ir apstiprināts *FC* un *EKA* paziņojumos, ka prettiesiskās 1998. gada 28. janvāra sanāksmes priekšmets bija vērsts pret konkurenci

un ka sarunas attiecās uz vairākiem tirgiem EEZ teritorijā. Tādējādi, ņemot vērā prasītājas būtisko dalību minētajā sanāksmē, īpaši tās paustās prasības par [pārdošanas] apjomiem Spānijas un Francijas tirgos un apstiprinājumu par savu cenu saglabāšanu šajā pēdējā minētajā tirgū, tā nevar apgalvot, ka tā nezināja vai neesot varējusi konstatēt, ka šīs sanāksmes priekšmets ir vērsts pret konkurenci. Visbeidzot saistībā ar prasītājas dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē ir jākonstatē, ka, no vienas puses, tās mērķis acīmredzami bija tajā piedalīties un, no otras puses, nekas neļauj pierādīt, ka tā būtu publiski norobežojusies no minētās sanāksmes pret konkurenci vērstā priekšmeta.

234 Otrām kārtām, iepriekš izdarītos secinājumus nevar atspēkot prasītājas apgalvojums, ka tās dalība prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē, iespējams, bija daļēja. Atbildot uz jautājumiem, ko tiesas sēdē Vispārējā tiesa uzdeva saistībā ar prasītājas dalības mērķi un dalības pilnīgo vai daļējo raksturu, prasītāja nav ne pierādījusi, ka tās dalības mērķis atšķīrās no pārējo minētās sanāksmes dalībnieku mērķa, ne pierādījusi, ka tā publiski norobežojās no šīs sanāksmes satura, ne arī, visbeidzot, sniegusi kādu pierādījumu, kas pietiekami pārliecinoši varētu pierādīt, kā prasītāja to apgalvo, ka tā šajā sanāksmē esot piedalījusies tikai daļēji.

235 Labākajā gadījumā attiecībā uz savu iespējami daļējo dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē prasītāja, no vienas puses, uzstāj uz to, ka šī sanāksme bija pilnībā neformāla un ļoti īsa, no otras puses, atsaucas uz lietas materiālu 1159. lappuses augšējā daļā iekļautās otrās ievada rindkopas tekstu un, visbeidzot, tiesas sēdē apgalvoja, ka *A*. (*Aragonesas*), kas pārstāvēja prasītāju šajā sanāksmē, aizgāja no sanāksmes, lai dotos uz Madridi.

236 Attiecībā uz prettiesiskās 1998. gada 28. janvāra sanāksmes neformālo raksturu pietiek norādīt, kā tas izriet no šī sprieduma 230.–233. punktā izklāstītajiem secinājumiem, ka neatkarīgi no minētās sanāksmes norises formas tās priekšmets bija vērsts pret konkurenci un prasītāja nevarēja nezināt ne minēto priekšmetu, ne attiecīgā pārkāpuma ģeogrāfisko mērogu.

237 Attiecībā uz otrās ievada rindkopas tekstu vispirms ir jānorāda, kā Komisija to atzina tiesas sēdē, ka minētā rindkopa nebija iekļauta sākotnējās *S.* (*FC*) ar roku rakstītajās piezīmēs, bet viņš to iekļāva, kad minētās piezīmes pārrakstīja angļu valodā. Pēc tam acīmredzami no minētā teksta izriet, ka *S.* šajā otrajā ievada rindkopā izklāstīja kādas *S.* (*FC*) un *L.* (*Arkema France*) 1998. gada 14. janvāra telefonsarunas saturu.

238 Protams, gan no minētās rindkopas, gan no *S.* (*FC*) piezīmēm, kas tika veiktas šīs 1998. gada 14. janvāra telefonsarunas laikā un kas ir ietvertas Komisijas lietas materiālu 1147. lappusē, izriet, ka minētajā telefonsarunā *S.* (*FC*) un *L.* (*Arkema France*) bija atsaukušies uz prasītājas dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē un plānoja, ka minētā dalība attieksies tikai uz apspriedēm saistībā ar Spānijas, Francijas un Portugāles tirgiem. Tomēr ir jākonstatē, ka ne no *S.* (*FC*) piezīmēm, ne no *EKA* paziņojumiem neizriet, ka prasītājas dalība faktiski būtu bijusi daļēja.

239 Runājot par prasītājas apgalvojumu, kas tika pausts tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem, un saskaņā ar kuru *A.* (*Aragonesas*) ļoti ātri esot pametis prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, jo viņam ar lidmašīnu bija jāatgriežas Madridē, to nevar izmantot, lai pierādītu, ka tās dalība minētajā sanāksmē bija daļēja. Kā Komisija to norādīja tiesas sēdē, prasītājai to šajā gadījumā neapstrīdot, no prasītājas rakstveida atbildēm uz Komisijas jautājumiem par prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi, kas ir ietvertas arī Komisijas lietas materiālu 12856. un 12857. lappusē

(skat. E.1 pielikumu), izriet, ka prasītāja ir skaidri norādījusi, ka, no vienas puses, no bankas izraksta par *A*. (*Aragonesas*) bankas kartes izmantošanu izriet, ka 1998. gada 28. janvāra vakarā viņš palika *Sheraton* viesnīcā Briselē, un, no otras puses, no minētajā bankas izrakstā izdarītajām piezīmēm izriet, pirmkārt, ka viņa darījumu brauciena uz Briseli mērķis bija dalība *CEFIC* oficiālajā sanāksmē tajā pašā viesnīcā un, otrkārt, ka viņš piedalījās kādā sanāksmē ārpus minētās oficiālās sanāksmes, kuras datums, iespējams, sakrita ar oficiālās sanāksmes datumu. Tādējādi prasītāja nepamatoti apgalvo, ka *A*. (*Aragonesas*) pameta šo pēdējo minēto sanāksmi, lai sēstos lidmašīnā un tajā pašā vakarā atgrieztos Madridē.

240 Visbeidzot prasītāja tikpat nepamatoti savās atbildēs uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem ir apgalvojusi, ka no *S*. (*FC*) piezīmju 40. ievilkuma saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi izrietēja, ka *A*. (*Aragonesas*) nepiedalījās sanāksmē. Minētajā ievilkumā ir norādīts šādi: "[konfidenciāli]". Kaut arī minētajās norādēs, kas ietvertas minētajā ievilkumā, faktiski ir iekļauts trešās personas vērtējums prasītājas kapacitātei, tomēr ir jākonstatē, ka tās tomēr neļauj secināt, ka *A*. (*Aragonesas*) pameta sanāksmi, vēl jo vairāk tāpēc, ka vienīgais pierādījums, ko prasītāja ir sniegusi, lai pierādītu, ka tās dalība, iespējams, bija daļēja, kā ir konstatēts šī sprieduma 239. punktā, acīmredzami ir faktiski nepamatots.

241 Līdz ar to kā nepamatots ir jānoraida prasītājas arguments, ka tās dalība prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē esot bijusi daļēja.

242 Trešām kārtām, tā kā prasītāja piedalījās visā prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē kopumā, ir jāuzskata, ka, tā kā minētās sanāksmes dalībnieki izmantoja izdevību un atkarībā no to klātbūtnes attiecīgajos tirgos apmainījās ar informāciju ne tikai par savu darbību ārpus EEZ (skat. *S*. (*FC*) piezīmju 1.–7. un 33.–38. ievilkumu saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi), bet arī par vairākiem tirgiem

EEZ iekšienē, proti, Beļģiju, Spāniju, Franciju un Portugāli (skat. *S.* (*FC*) piezīmju 9.–32. ievilkumu saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi), kā arī Somiju, Zviedriju, Apvienoto Karalisti un Norvēģiju (skat. *S.* (*FC*) piezīmju 26. un 42.–48. ievilkumu saistībā ar prettiesisko 1998. gada 28. janvāra sanāksmi), prasītāja nevarēja nezināt, kā Komisija to ir norādījusi apstrīdētā lēmuma preambulas 347. apsvērumā, ka aizliegtā vienošanās, kurā tā piedalījās, attiecās uz lielu EEZ daļu.

243 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, ņemot vērā, no vienas puses, Komisijas iegūtos pierādījumus saistībā ar prettiesiskās 1998. gada 28. janvāra sanāksmes laikā notikušo apspriežu, kurās prasītāja piedalījās, saturu un, no otras puses, prasītājas atzīšanos par dalību minētajā sanāksmē, Komisija atbilstoši tiesību aktu prasībām ir sniegusi pierādījumus prasītājas dalībai prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē. Tā kā, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 78. apsvēruma (skat. šī sprieduma 19. punktu) un administratīvā procesa laikā vai tiesvedībā Vispārējā tiesā nav apstrīdēts, saziņa nolūkā noteikt aizliegtās vienošanās locekļu rīcību tirgū, paredzot ikgadējās nātrija hlorāta ražotāju un to klientu sarunas par līgumiem, parasti kļūst intensīvāka iepriekšējā gada beigās vai pat turpinās attiecīgā gada pašā sākumā, ir jāuzskata, ka ar pierādījumiem, kas sniegti par prasītājas dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē, pietika, lai Komisija varētu secināt, ka prasītāja bija aizliegtās vienošanās dalībniece 1998. gadā.

244 Otrkārt, attiecībā uz citiem pierādījumiem, kas veido pierādījumu kopumu, proti, trim norādēm uz prasītāju, kas ir paredzētas apstrīdētā lēmuma preambulas 349. apsvērumā, un *EKA* paziņojumiem, ir jānorāda, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 78. apsvēruma, ka aizliegtās vienošanās locekļu saziņa, pirmām kārtām, parasti notika katra kalendārā gada beigās vai pat tā gada sākumā, uz kuru apspriedes attiecās, un, otrām kārtām, to priekšmets bija ikgadēja attiecīgo tirgu sadale. No šī apsvēruma, ko prasītāja nav apstrīdējusi, izriet, ka pārējie pierādījumu kopumu veidojošie pierādījumi ir saistīti ar atsevišķiem un savstarpēji atšķirīgiem saziņas gadījumiem (proti, no vienas puses, 1996. gada 16. decembra, 1998. gada 4. decembra un

1999. gada 9. decembra telefonsarunas un, no otras puses, 1997. gada 14. oktobra sanāksme), kas varēja attiekties uz gadiem, kas nebija tie, kurā tika izdarīts attiecīgais pārkāpums (proti, saistībā ar iepriekš minētajām telefonsarunām — uz 1997., 1999. un 2000. gadu — vai pat saistībā ar 1997. gada 14. oktobra sanāksmi — uz 1998. gadu).

245 Tādējādi, kā ir konstatēts šī sprieduma 204., 212. un 213. punktā, papildus tam, ka citiem pierādījumiem trūkst ticamības, un neraugoties uz šī sprieduma 243. punktā paustajiem apsvērumiem par pierādījumiem, kas attiecas uz 1998. kalendāro gadu, minētajiem pierādījumiem piemīt pārāk vispārīgs un fragmentārs raksturs.

246 Līdz ar to, ņemot vērā šī sprieduma 96. un 97. punktā atgādināto judikatūru, ir jākonstatē, ka Komisijas minētais pierādījumu kopums, vērtējot to kopumā, nav pietiekami precīzs un saskaņots un neļauj atklāt ne sakritības, ne norādes, kas pamatotu stingru pārliecību — kaut vai izmantojot dedukciju —, ka prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā kopumā, proti, no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim. Savukārt ir jāuzskata, ka Komisija ir sniegusi pierādījumus tam, ka prasītāja bija aizliegtās vienošanās dalībniece tikai 1998. kalendārajā gadā.

247 Tādējādi pirmā pamata pirmā daļa ir jāapmierina kā daļēji pamatota tiktāl, ciktāl Komisija ir pieļāvusi kļūdu, apstrīdētajā lēmumā secinot, ka prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā, pirmkārt, no 1996. gada 16. decembra līdz 1998. gada 27. janvārim un, otrkārt, no 1999. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 9. februārim. Pirmā pamata pirmā daļa pārējā daļā ir jānoraida.

248 Nobeigumā, tā kā nav vajadzības pārbaudīt to argumentu pamatotību, ko prasītāja pauda, lai pamatotu pirmā pamata otro daļu, kura ir balstīta uz pietiekamu pierādījumu neesamību saistībā ar prasītājas iespējamo dalību attiecīgajā pārkāpumā kā vienotā un turpinātā pārkāpumā, kas attiecas uz visu EEZ, un tā kā minētajai daļai ir zudis priekšmets, prasītājas izvirzītais pirmais pamats daļēji ir jāapmierina tiktāl, ciktāl Komisija ir secinājusi, ka prasītāja piedalījās pārkāpumā, pirmkārt, no 1996. gada 16. decembra līdz 1998. gada 27. janvārim un, otrkārt, no 1999. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 9. februārim. Pārējā daļā, runājot par Komisijas secinājumu par dalību pārkāpumā no 1998. gada 28. janvāra līdz 1998. gada 31. decembrim, minētais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

249 Tādējādi daļēji ir jāatceļ apstrīdētā lēmuma 1. panta g) punkts tiktāl, ciktāl Komisija tajā par laika posmu, kurā prasītāja piedalījās attiecīgajā pārkāpumā, ir atzinusi laika posmus, pirmkārt, no 1996. gada 16. decembra līdz 1998. gada 27. janvārim un, otrkārt, no 1999. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 9. februārim.

2. *Par otro pamatu, kas ir balstīts uz kļūdu tiesību piemērošanā un kļūdu vērtējumā, ko Komisija ir pieļāvusi, aprēķinot prasītājai uzliktā naudas soda apmēru*

a) Lietas dalībnieku argumenti

250 Prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā un kļūdu novērtējumā, aprēķinot tai uzliktā naudas soda apmēru. Šis otrais pamats ir sadalīts trīs daļās, kas attiecīgi ir balstītas, pirmkārt, uz uzliktā naudas soda nesamērīgo un diskriminējošo raksturu, otrkārt, uz kļūdu attiecīgā pārkāpuma ilguma aprēķinā un, visbeidzot, uz to, ka nav ņemti vērā prasītājas atbildību mīkstinošie apstākļi.

251 Pirmais aspekts ir tāds, ka attiecībā uz prasītājai uzliktā naudas soda iespējami nesamērīgo un diskriminējošo raksturu tā norāda, ka Komisija, pirmkārt, ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā, nosakot tās izdarītā pārkāpuma smagumu, tai piemērojot to pašu smaguma pakāpi kā [aizliegtās vienošanās] vadītājiem, kas bija apstrīdētā lēmuma adresāti. Prasītājas izdarītā pārkāpuma raksturu nevarot salīdzināt ar tā pārkāpuma raksturu, ko ir izdarījuši citi attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībnieki. Tādējādi Komisija neesot ņēmusi vērā, ka tās dalība pārkāpumā atbilstoši Komisijas secinājumiem ilga ne vairāk kā trīsarpus gadus, ka tas attiecās tikai uz trim EEZ ģeogrāfiskajiem valsts tirgiem, ka tās tirgus daļa bija tikai 5 %, ka tā nepiedalījās vienotā un turpinātā pārkāpumā un ka vairākas norādes liecinot, ka tā faktiski neievēroja minētos nolīgumus.

252 Otrkārt, pamatojoties uz tiem pašiem apsvērumiem, kas tika izklāstīti šī sprieduma 251. punktā, Komisijai prasītājas naudas soda pamatsummā nebija jāiekļauj iestāšanās maksa, pamatojoties uz 2006. gada pamatnostādņu 25. punktu, vai vismaz jāiekļauj tāda iestāšanās maksa, kas ir identiska tai, kura tika piemērota visiem citiem apstrīdētā lēmuma adresātiem.

253 Tādējādi, treškārt, nosakot, no vienas puses, tādu pašu prasītājas izdarītā pārkāpuma smaguma pakāpi un, no otras puses, tādu pašu iestāšanās maksu kā tās, kas tika noteiktas pārējiem attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībniekiem nolūkā noteikt tiem uzliktā naudas soda pamatsummu, Komisija neesot ņēmusi vērā prasītājas dalībai pārkāpumā piemītošās īpašās iezīmes salīdzinājumā ar citu dalībnieku dalības iezīmēm. Līdz ar to tā esot pārkāpusi nediskriminācijas principu.

254 Otrais aspekts ir tāds, ka attiecībā uz iespējamo kļūdu, ko Komisija pieļāvusi, aprēķinot attiecīgā pārkāpuma ilgumu, prasītāja atkārtoti pauž argumentus, ko tā šajā pašā jautājumā izklāstīja pirmā pamata ietvaros. Tā piebilst, ka gadījumā, ja Vispārējā tiesa secinātu, ka prasītāja ir bijusi attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībniece, pirmkārt, minētās dalības sākuma datums būtu jānosaka, ņemot vērā datumu, kurā notika

tās pirmā un vienīgā dalība sanāksmē ar konkurentiem, proti, prettiesiskā 1998. gada 28. janvāra sanāksme, un, otrkārt, minētās dalības beigu datumam būtu jāatbilst 1998. gada decembrim.

255 Trešais aspekts ir tāds, ka prasītāja pārmet Komisijai, ka tā atbilstoši 2006. gada pamatnostādņu 2. punkta B daļas noteikumiem tās labā nav ņēmusi vērā atbildību mīkstinošos apstākļus, kas pamatoja tai uzliktā naudas soda pamatsummas samazināšanu.

256 No vairākām to pierādījumu daļām, ko ir iesniegušas sabiedrības, kuras lūgušas tām piemērot paziņojumu par sadarbību, izriet, ka prasītāja īstenībā neievēroja minētos nolīgumus, ko bija noslēguši aizliegtās vienošanās vadītāji. Turklāt tā norāda, ka atsevišķa minēto sabiedrību sniegtā informācija par cenu līmeni un tai piešķirtajiem pārdošanas apjomiem neatbilstot tās rīcībai tirgū.

257 Komisija apstrīd visus argumentus, kurus prasītāja ir izvirzījusi otrā pamata pamatojumam.

b) Vispārējās tiesas vērtējums

258 Ņemot vērā šī sprieduma 247. punktā izdarītos secinājumus, vispirms kā pamatota ir jāapmierina otrā pamata otrā daļa, kurā ir apgalvots, ka, aprēķinot prasītājas dalības pārkāpumā ilgumu, Komisija esot pieļāvusi kļūdu vērtējumā.

Par samērīguma un nediskriminācijas principu pārkāpumu naudas soda pamatsummas aprēķināšanas stadijā

259 Otrā pamata pirmās daļas ietvaros prasītāja atsaucas uz samērīguma un nediskriminācijas principu pārkāpumu prasītājai uzliktā naudas soda pamatsummas noteikšanas stadijā, ja to salīdzina ar citiem attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībniekiem uzlikto naudas sodu pamatsummām.

260 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pamatnostādņu 9.–11. punktu metodika, ko Komisija izmanto, lai noteiktu naudas sodus, veido divi posmi. Vispirms Komisija nosaka pamatsummu katram uzņēmumam vai uzņēmumu apvienībai. Pēc tam tā šo pamatsummu var koriģēt, to palielinot vai samazinot, ņemot vērā atbilstību pastiprinošos vai atbildību mīkstinošos apstākļus, kas raksturo katra attiecīgā uzņēmuma dalību.

261 Konkrētāk, runājot par pirmo naudas sodu noteikšanas metodes posmu, no 2006. gada pamatnostādņu 13.–25. punkta izriet, ka naudas soda pamatsumma ir saistīta ar tieši vai netieši pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas vērtības daļu pēdējā pilnā gada laikā, kad uzņēmums bijis iesaistīts pārkāpumā, attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā EEZ teritorijā, ko nosaka atkarībā no pārkāpuma smaguma pakāpes, reizinot to ar gadu skaitu, kuru gaitā pārkāpums ir izdarīts. Šo pārdošanas vērtības daļu, kas atspoguļo pārkāpuma smaguma pakāpi, parasti var noteikt tādā apmērā, kas nepārsniedz 30 % no visas pārdošanas vērtības, ņemot vērā tādus faktorus kā pārkāpuma veidu, visu attiecīgo dalībnieku kopējo tirgus daļu, pārkāpuma izdarīšanas ģeogrāfisko teritoriju un to, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne. 2006. gada pamatnostādņu 23. punktā ir precizēts, ka horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas izlaides ierobežošanu, kas parasti ir slepenas, pēc sava rakstura pieder pie vissmagākajiem konkurences ierobežojumiem, līdz ar to pārdošanas vērtības daļa, ko ņem vērā par šādiem pārkāpumiem, parasti būs pietuvināta 30 %. Visbeidzot saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu 25. punkta noteikumiem neatkarīgi no tā, cik ilgi uzņēmums ir piedalījies pārkāpuma izdarīšanā, Komisija naudas soda pamatsummā iekļauj vai var iekļaut papildu summu vai "entry right" (turpmāk tekstā —

"iestāšanās maksa"), kas līdzvērtīga 15–25 % no pārdošanas vērtības. Minētā maksa tiek iekļauta gadījumā, ja pastāv horizontāli nolīgumi par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas izlaides ierobežošanu, lai atturētu uzņēmumus no dalības šādos nolīgumos. Komisija šādu papildu summu var piemērot arī citu pārkāpumu gadījumā. Saskaņā ar tā paša 2006. gada pamatnostādņu 25. punkta noteikumiem neatkarīgi no tā, vai runa ir par maksu, kas noteikta par horizontālu nolīgumu par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas izlaides ierobežošanu, vai par maksu, kuru var noteikt citos gadījumos, iestāšanās maksas daļu nosaka, ņemot vērā zināmu skaitu faktoru, to skaitā tos, kas ir iekļauti to pašu pamatnostādņu 22. punktā.

262 2006. gada pamatnostādņu 24. punkta noteikumos ir paredzēts:

"Lai pilnībā ņemtu vērā katra uzņēmuma pārkāpuma izdarīšanas ilgumu, summu, ko nosaka uz pārdošanas apjoma [vērtības] pamata (skatīt iepriekš 20. līdz 23. punktu), reizina ar gadu skaitu, kuru gaitā uzņēmums piedalījies pārkāpumā. Periodu, kas mazāks par sešiem mēnešiem, ieskaita kā pusgadu, un periodu, kas garāks par sešiem mēnešiem, bet īsāks par veselu gadu, ieskaita kā veselu gadu."

263 Otrkārt, prasītāja šajā gadījumā, pamatojoties uz vairākām ar to saistītām iezīmēm, būtībā pārmet Komisijai, ka tā prasītājas naudas soda pamatsummu ir noteikusi, izmantojot, pirmām kārtām, to pašu pārkāpuma smaguma novērtējuma koeficientu, proti, 19 % (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 521. apsvērumu), un, otrām kārtām,

to pašu iestāšanās maksu 19 % apmērā, ko tā piemēroja attiecībā uz pārējiem konkurentiem uzlikto naudas sodu pamatsummu (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 523. apsvērumu).

264 Šajā ziņā ir jānorāda, ka no apstrīdētā lēmuma, kā arī no 2006. gada pamatnostādnēm, kurās paredzētie principi ir piemēroti minētajā lēmumā, un visbeidzot no judikatūras izriet, ka, lai gan pārkāpuma smagums vispirms tiek novērtēts atkarībā no pārkāpumam raksturīgajiem elementiem, piemēram, tā veida, visu attiecīgo dalībnieku kopējās tirgus daļas, pārkāpuma izdarīšanas ģeogrāfiskās teritorijas un tā, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne, pēc tam šis vērtējums tiek pielāgots atbilstoši atbildību pastiprinošiem vai atbildību mīkstinošiem apstākļiem, kas ir raksturīgi katram uzņēmumam, kurš ir piedalījies pārkāpumā (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedumu apvienotajās lietās T-202/98, T-204/98 un T-207/98 *Tate & Lyle* u.c./Komisija, *Recueil*, II-2035. lpp., 109. punkts; 2003. gada 19. marta spriedumu lietā T-213/00 *CMA CGM* u.c./Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 401. punkts, un 2003. gada 30. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-191/98 un no T-212/98 līdz T-214/98 *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, *Recueil*, II-3275. lpp., 1530. punkts).

265 Tādējādi, ņemot vērā šī sprieduma 261. un 264. punktā atgādināto, Komisijas naudas soda noteikšanas metodes pirmā posma mērķis ir noteikt katram attiecīgajam uzņēmumam uzliktā naudas soda pamatsummu, attiecīgajai katra uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas vērtībai attiecīgajā ģeogrāfiskajā tirgū piemērojot pirmo reizināšanas koeficientu, kas atspoguļo pārkāpuma smagumu, vai pat otro reizināšanas koeficientu, kura mērķis ir atturēt tos no atkārtotas iesaistīšanās šādās prettiesiskās darbībās. Kā izriet no 2006. gada pamatnostādnēm, katrs no šiem diviem reizināšanas koeficientiem tiek noteikts, ņemot vērā faktorus, kas atspoguļo pārkāpumam kopumā raksturīgās iezīmes, proti, tas apvieno visu pret konkurenci vērsto rīcību, ko īstenojuši visi pārkāpuma dalībnieki.

266 Līdz ar to pretēji tam, ko liek noprast prasītāja, nosakot šo divu reizināšanas koeficientu apmēru, nav jāņem vērā īpašās iezīmes, kas ir saistītas ar pārkāpumu, kuru ir

izdarījis katrs no dalībniekiem atsevišķi. Šo secinājumu turklāt apstiprina pats naudas sodu noteikšanas metodes otrā posma mērķis — tieši ņemt vērā atbildību pastiprinošos vai atbildību mīkstinošos apstākļus, kas atsevišķi raksturo katra attiecīgā pārkāpuma dalībnieka pret konkurenci vērsto rīcību. Tādējādi interpretācija, ko prasītāja ir sniegusi abu reizināšanas koeficientu noteikšanas kritērijiem, kuri tika izmantoti naudas sodu noteikšanas metodes pirmajā posmā, ir acīmredzami kļūdaina, jo tās rezultātā abos naudas sodu noteikšanas metodes posmos nāktos ņemt vērā vienas un tās pašas iezīmes, kas ir īpaši raksturīgas katram no dalībniekiem.

267 Līdz ar to visi faktori, kas ir uzskaitīti 2006. gada pamatnostādņu 22. punktā, lai noteiktu gan reizināšanas koeficientu — "pārkāpuma smagums" (2006. gada pamatnostādņu 21. punkts), gan reizināšanas koeficientu — "iestāšanās maksa" (2006. gada pamatnostādņu 25. punkts), ir paredzēti, lai novērtētu Savienības konkurences noteikumu pārkāpumu kopumā.

268 Tādējādi šajā gadījumā vispirms kā faktoru, kas ir saistīts ar visu konkurentu izdarītā pārkāpuma raksturu, Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 512. apsvērumā ir konstatējusi, ka tie ir noslēguši nolīgumus par tirgu sadali un cenu noteikšanu, kas rada vislielākos ierobežojumus konkurencei. Pēc tam attiecībā uz faktoru, kas ir saistīts ar visu attiecīgo dalībnieku kopējo tirgus daļu, Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 513. apsvērumā ir konstatējusi, ka minētā tirgus daļa bija 90 % no EEZ teritorijas. Turklāt attiecībā uz faktoru, kas ir saistīts ar pārkāpuma ģeogrāfisko apmēru, Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 514. apsvērumā ir atgādinājusi, ka tā sekas bija jūtamas ļoti lielā EEZ teritorijas daļā. Visbeidzot attiecībā uz faktoru, kas ir saistīts ar to, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne, Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 515. apsvērumā ir konstatējusi, ka, lai gan vēlamie rezultāti vēl nebija sasniegti, nolīgumi kopumā bija īstenoti un minētā īstenošana tika uzraudzīta aizliegtās vienošanās ietvaros.

269 Turklāt ir jānorāda, ka atsevišķos naudas soda pamatsummas aprēķināšanas parametros, kas tika izmantoti kopš naudas sodu noteikšanas metodes pirmā posma, ir ņemta vērā katram attiecīgajam dalībniekam raksturīgā individuālā situācija. Runa ir par diviem objektīviem parametriem, kas attiecas, no vienas puses, uz tieši vai netieši pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas vērtību attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā EEZ teritorijā un, no otras puses, uz katra uzņēmuma dalības visā attiecīgajā pārkāpumā ilgumu. Līdz ar to, kā izriet no 2006. gada pamatnostādņu 6. punkta noteikumiem, katra attiecīgā uzņēmuma ar pārkāpumu saistītā pārdošanas vērtība saistībā ar to attiecīgās dalības ilgumu ļauj jau naudas soda noteikšanas metodes pirmajā posmā atspoguļot gan visa pārkāpuma ekonomisko nozīmīgumu, gan katra pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma vainas īpatsvaru.

270 Treškārt, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jānovērtē, vai pamatoti ir prasītājas celtie iebildumi, ka tai uzliktā naudas soda noteikšanas metodes pirmajā posmā netika ņemtas vērā vairākas iezīmes, kas raksturo tās dalību attiecīgajā pārkāpumā.

271 Pirmām kārtām, attiecībā uz prasītājas dalības pārkāpumā ilgumu un tās ekonomisko īpatsvaru attiecīgajā tirgū no tirgus daļu viedokļa un no tāda viedokļa, ka tā darbojās tikai trīs EEZ valsts tirgos, ir jākonstatē, ka, prasītājas preču pārdošanas vērtību 1999. gadā EEZ un tādējādi trīs EEZ valsts tirgos, kuros tā pārdeva nātrija hlorātu, reizinot ar tās dalības attiecīgajā pārkāpumā ilgumu, ko Komisija ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu 24. punkta noteikumiem, proti, trīsarpus gadiem, Komisija jau šajā naudas sodu noteikšanas metodes pirmajā posmā ņēma vērā prasītājas vainas īpatsvaru pārkāpumā kopumā no tirgus daļu, klātbūtnes EEZ teritorijā un dalības pārkāpumā ilguma viedokļa. Turklāt, ņemot vērā

šī sprieduma 247. punktā izdarītos secinājumus, lūguma grozīt apstrīdēto lēmumu pārbaudes stadijā būtu jāņem vērā kļūda vērtējumā, ko Komisija ir pieļāvusi, nosakot prasītājas dalības attiecīgajā pārkāpumā ilgumu.

272 Tādējādi prasītājas paustais arguments, ka Komisija būtībā tai uzliktā naudas soda noteikšanas metodes pirmajā posmā nav ņēmusi vērā prasītājas vainas īpatsvaru pārkāpumā kopumā, ir jānoraida kā nepamatots.

273 Otrām kārtām, attiecībā uz prasītājas iebildumiem, ka naudas soda noteikšanas metodes pirmajā posmā Komisija nav ņēmusi vērā, no vienas puses, to, ka tā piedalījusies tikai vienā no 72 pret konkurenci vērstas saziņas gadījumiem, un, no otras puses, to, ka tā neesot īstenojusi attiecīgās aizliegtās vienošanās vadītāju noslēgtos nolīgumus, ņemot vērā šī sprieduma 264. punktā paustos apsvērumus, pietiek konstatēt, ka no 2006. gada pamatnostādņu noteikumiem neizriet, ka Komisijai šajā naudas sodu noteikšanas metodes pirmajā posmā ir pienākums ņemt vērā šādus apstākļus, kas ir raksturīgi kādam Eiropas Savienības konkurences noteikumu pārkāpuma dalībniekam. Šādus apstākļus Komisija ņem vērā tikai minētās metodes otrajā posmā kā atbildību pastiprinošus vai atbildību mīkstinošus apstākļus, kas ir raksturīgi katram no uzņēmumiem, kuri ir piedalījušies pārkāpumā. Līdz ar to minētie iebildumi ir jānoraida kā neatbilstoši.

274 Visbeidzot katrā ziņā ir jānorāda, ka, tā kā Komisija katra naudas soda pamatsummas noteikšanas stadijā visiem uzņēmumiem, kas bija apstrīdētā lēmuma adresāti, par pārkāpuma smagumu un iestāšanās maksu piemēroja vienus un tos pašus reizināšanas koeficientus, prasītājas apgalvojums par iespējamo vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ir faktiski nepamatots.

275 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, argumenti, ko prasītāja ir paudusi, lai pamatotu otrā pamata pirmo daļu, kura ir balstīta uz samērīguma un nediskriminācijas principu pārkāpumu, ir jānoraida kā daļēji neatbilstoši un daļēji nepamatoti.

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem

276 Jāpārbauda, vai pamatota ir otrā pamata trešā daļa par to, ka Komisija par labu prasītājai neesot ņēmusi vērā atbildību mīkstinošus apstākļus.

277 Šajā ziņā no judikatūras izriet, ka gadījumā, ja pārkāpumu ir izdarījuši vairāki uzņēmumi, jānoskaidro katra atsevišķa uzņēmuma atbilstošā dalības pakāpe pārkāpumā (Tiesas 1975. gada 16. decembra spriedums apvienotajās lietās no 40/73 līdz 48/73, 50/73, no 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73 un 114/73 *Suiker Unie* u.c./Komisija, *Recueil*, 1663. lpp., 623. punkts, un šī sprieduma 90. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 150. punkts), lai noteiktu, vai attiecībā uz tiem pastāv atbildību pastiprinoši vai mīkstinoši apstākļi (Vispārējās tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā T-220/00 *Cheil Jedang*/Komisija, *Recueil*, II-2473. lpp., 165. punkts).

278 Šāds secinājums izriet no soda un sankciju individualizācijas principa loģikas, atbilstoši kuram uzņēmumiem var piemērot sankcijas tikai par faktiem, par kuriem tiem individuāli ir izteikti pārmetumi, un kas ir princips, kurš piemērojams jebkurā administratīvajā procesā, kura iznākumā varētu tikt noteiktas sankcijas atbilstoši Kopienu konkurences noteikumiem (iepriekš 277. punktā minētais spriedums lietā *Cheil Jedang*/Komisija, 185. punkts; saistībā ar naudas soda uzlikšanu skat. Vispārējās tiesas

2001. gada 13. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-45/98 un T-47/98 *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija, *Recueil*, II-3757. lpp., 63. punkts).

279 Šajā ziņā ir jānorāda, ka 2006. gada pamatnostādņu 28. un 29. punktā ir paredzēts naudas soda pamatsummas pielāgot atkarībā no konkrētiem atbildību pastiprinošiem un mīkstinošiem apstākļiem, kas ir raksturīgi katram attiecīgajam uzņēmumam.

280 Konkrēti, 2006. gada pamatnostādņu 29. punktā ir ietverts neizsmeļošs to atbildību mīkstinošo apstākļu saraksts, ņemot vērā kurus ar zināmiem nosacījumiem naudas soda pamatsummu var samazināt.

281 Šajā sarakstā, protams, saistībā ar atbildību mīkstinošiem apstākļiem, ko var ņemt vērā, vairs nav norādes uz uzņēmuma pasīvo līdzdarbošanos. Tomēr tiktāl, ciktāl 2006. gada pamatnostādņu 29. punktā ietvertais saraksts nav izsmeļošs, šādu gadījumu principā nevar izslēgt kā apstākli, kura dēļ naudas soda pamatsummu var samazināt.

282 Šajā gadījumā vispirms ir jāatgādina, ka Komisija pamatoti secināja, ka prasītāja piedalījās pārkāpumā no 1998. gada 28. janvāra līdz 1998. gada 31. decembrim.

283 Pēc tam prasītāja kā uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem, ko var ņemt vērā, būtībā atsaucas, pirmkārt, uz savu kā mazsvarīgas dalībnieces statusu un tādējādi uz savu pasīvo līdzdarbošanos pārkāpumā un, otrkārt, uz to, ka tā patiesībā nav īstenojusi pret konkurenci vērstos nolīgumus, ko noslēguši aizliegtās vienošanās vadītāji.

— Par prasītājas pasīvo līdzdarbošanos

284 No judikatūras izriet, ka kāda uzņēmuma pasīva līdzdarbošanās pārkāpuma īstenošanā nozīmē, ka attiecīgais uzņēmums "neizceļas", t.i., tas aktīvi nepiedalās viena vai vairāku pret konkurenci vērstu nolīgumu izstrādāšanā (iepriekš 277. punktā minētais spriedums lietā *Cheil Jedang*/Komisija, 167. punkts).

285 No judikatūras arī izriet, ka to apstākļu vidū, kas var liecināt par uzņēmuma pasīvo līdzdarbošanos aizliegtās vienošanās ietvaros, var ņemt vērā tā dalības sanāksmēs gadījuma raksturu, kas ir ievērojami izteiktāks, salīdzinot ar parastajiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-311/94 *BPB de Eendracht*/Komisija, *Recueil*, II-1129. lpp., 343. punkts), kā arī tā novēloto ienākšanu tirgū, kas ir pārkāpuma priekšmets, neatkarīgi no uzņēmuma līdzdalības ilguma tajā (šajā ziņā skat. Tiesas 1985. gada 10. decembra spriedumu apvienotajās lietās no 240/82 līdz 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 un 269/82 *Stichting Sigarettenindustrie* u.c./Komisija, *Recueil*, 3831. lpp., 100. punkts), vai arī tiešus apgalvojumus šajā sakarā, kurus ir pauduši pārējo uzņēmumu pārstāvji, kas piedalījušies pārkāpuma izdarīšanā (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-317/94 *Weig*/Komisija, *Recueil*, II-1235. lpp., 264. punkts).

286 Protams, šajā gadījumā vispirms ir jānorāda, ka no apstrīdētā lēmuma izriet, ka sazi-ņa, kurā prasītāja nebija iesaistīta, notika dažādu aizliegtās vienošanās locekļu starpā pirms un pēc prettiesiskās 1998. gada 28. janvāra sanāksmes, lai saskaņotu savus centienus risināt sarunas jautājumā par 1998. gadu saistībā ar Spānijas, Portugāles un Francijas tirgiem.

287 Tādējādi apstrīdētā lēmuma preambulas 172. apsvērumā Komisija īpaši secināja, ka "[..] 1997. gada beigās *EKA*, *Finnish Chemicals* un *Atochem* atkārtoti pārskatīja savus pārdošanas apjomus un savas tirgus daļas Portugālē, Spānijā un Francijā. [..]". Tāpat

arī apstrīdētā lēmuma preambulas 177.–180. apsvērumā Komisija, pamatojoties uz *S.* (*FC*) piezīmēm, izklāsta četru telefonsarunu saturu, kas notika 1998. gada janvārī, februārī un martā starp *S.* (*EKA*) un *S.* (*FC*) vai starp *L.* (*Arkema France*) un *S.* (*FC*) un kurās, kā Komisija to ir secinājusi apstrīdētā lēmuma preambulas 181. apsvērumā, pirmkārt, "[konfidenciāli]" un, otrkārt, "[konfidenciāli]".

288 Tomēr Komisija pamatoti apgalvo, ka prettiesiskās 1998. gada 28. janvāra sanāksmes laikā dalībnieki, to skaitā prasītāja, apmainījās ar slepenu informāciju un katrā ziņā mēģināja noteikt preču cenas un savā starpā sadalīt tirgus daļas dažādos EEZ tirgos un ka tādējādi minētās sanāksmes priekšmets veido īpaši smagu konkurences ierobežojumu.

289 Gan no apstrīdētā lēmuma, gan no Komisijas lietas materiāliem izriet, ka attiecībā uz 1998. gadu prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē notikušajām apspriedēm bija izšķiroša nozīme Spānijas, Portugāles un Francijas tirgos darbojošos aizliegtās vienošanās locekļu, to skaitā *Aragonesas*, sarunās par savu pārdošanas apjomu sadalīšanu minētajos tirgos un par savu cenu politiku Spānijas un Portugāles tirgos.

290 Turklāt no *S.* piezīmēm izriet, ka, lai arī prasītājas dalība prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē kā pirmā tās dalība aizliegtās vienošanās sanāksmē bija jauns notikums, tomēr šī dalība bija aktīva, jo, kā izriet no šī sprieduma 230.–233. punktā izklāstītajiem secinājumiem, *A.* (*Aragonesas*) dalība bija skaidra un tas ievērojamā mērā — katrā ziņā līdzīgā mērā kā citi sanāksmes dalībnieki — sekmēja sarunas nolūkā noslēgt pret konkurenci vērstus nolīgumus attiecībā uz katru no trim — Spānijas, Portugāles un Francijas — tirgiem. Tādējādi, kaut arī citā saziņā ar aizliegtās vienošanās locekļiem jautājumā par 1998. gadu prasītāja nepiedalījās tieši, ir jākonstatē, ka

minētās dalības iezīmes acīmredzami nav tādas, kas varētu norādīt uz jebkādu prasītājas pasīvu līdzdarbošanos šajā gadījumā.

291 Turklāt ir jānorāda, ka ne no Komisijas lietas materiālos ietvertajiem dokumentiem, ne arī no apstrīdētā lēmuma neizriet nekāds tiešs paziņojums, ko būtu snieguši to trešo uzņēmumu pārstāvji, kuri piedalījušies pārkāpumā, un kas varētu liecināt, ka prasītāja 1998. gadā bija pasīva aizliegtās vienošanās dalībniece.

292 Turklāt, ja pieņem, ka prasītāja vēlējās atsaukties uz atbildību mīkstinošu apstākli, kas izriet no tā, ka kāds no attiecīgajiem uzņēmumiem novēloti ienāca tirgū, kuru skāra pārkāpums, šī sprieduma 285. punktā norādītās judikatūras nozīmē, šāds arguments šajā gadījumā ir acīmredzami neatbilstošs. Kaut arī, kā ir secināts iepriekš, prasītājas dalība pārkāpumā sākās tikai 1998. gada 28. janvārī, bet pārējo apstrīdētā lēmuma adresātu dalība pārkāpumā saskaņā ar apstrīdēto lēmumu sākās jau 1994. gada 21. septembrī, ne no lietas materiālos iekļautajiem dokumentiem, ne no apstrīdētā lēmuma savukārt neizriet, ka tā būtu novēloti ienākusi nātrija hlorāta tirgū. Tieši pretēji no apstrīdētā lēmuma preambulas 25.–33. apsvēruma izriet, ka *Aragonesas* tās nodibināšanas laikā 1992. gadā ietilpa *Uralita* grupas ķīmisko vielu nodaļā, kas nodarbojās ar nātrija hlorātu.

293 Tāpat arī nevar piekrist *Aragonesas* atsaucei uz Komisijas agrāko lēmumu pieņemšanas praksi. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka Komisijai ir zināma rīcības brīvība naudas sodu apmēru noteikšanā, lai veicinātu konkurences noteikumiem atbilstošu uzņēmumu rīcību (Vispārējās tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-150/89 *Martinelli*/Komisija, *Recueil*, II-1165. lpp., 59. punkts; 1996. gada 11. decembra spriedums lietā T-49/95 *Van Megen Sports*/Komisija, *Recueil*, II-1799. lpp., 53. punkts, un 1997. gada 21. oktobra spriedums lietā T-229/94 *Deutsche Bahn*/Komisija, *Recueil*, II-1689. lpp., 127. punkts). Tas, ka Komisija dažiem pārkāpumu veidiem iepriekš ir piemērojusi noteikta apmēra naudas sodu, nevarētu liegt tai iespēju paaugstināt šo

apmēru Regulā Nr. 1/2003 paredzētajās robežās, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu Kopienas konkurences politikas īstenošanu (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 109. punkts; Vispārējās tiesas 1992. gada 10. marta spriedums lietā T-12/89 *Solvay*/Komisija, *Recueil*, II-907. lpp., 309. punkts, un 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-304/94 *Europa Carton*/Komisija, *Recueil*, II-869. lpp., 89. punkts). Gluži otrādi, Kopienas konkurences noteikumu efektīvas piemērošanas priekšnosacījums ir tāds, ka Komisija jebkurā brīdī var pielāgot naudas soda apmēru šīs politikas vajadzībām (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, 109. punkts, un Vispārējās tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-23/99 *LR AF 1998*/Komisija, *Recueil*, II-1705. lpp., 237. punkts).

294 Katrā ziņā ir jāatgādina, ka šajā gadījumā un pretēji citiem uzņēmumiem, ko prasītāja ir norādījusi kā tādus, kas, viņasprāt, varēja būt aizliegtās vienošanās dalībnieki, tā skaidri ir atzinusi, ka piedalījās prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē, un nav sniegusi nekādus pierādījumus tam, ka būtu norobežojusies no šīs sanāksmes pret konkurenci vērstā priekšmeta.

295 Tādējādi ir jānoraida prasītājas arguments, ka tā kā mazsvarīga dalībniece aizliegtās vienošanās ietvaros 1998. gadā darbojās pasīvi.

— Par nolīgumu neīstenošanu

296 Ir svarīgi pārbaudīt, vai ar prasītājas izvirzītajiem apstākļiem var pierādīt, ka tajā laikposmā, kad prasītāja piedalījās prettiesiskās vienošanās, proti, no 1998. gada 28. janvāra līdz 1998. gada 31. decembrim, tā faktiski tās neīstenoja, darbojoties tirgū konkurencei labvēlīgā veidā (šajā ziņā skat. iepriekš 103. punktā minēto spriedumu

apvienotajās lietās *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, 4872.–4874. punkts, un iepriekš 277. punktā minēto spriedumu lietā *Cheil Jedang*/Komisija, 192. punkts).

297 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tas, ka uzņēmums, kura sadarbība ar saviem konkurentiem jautājumos par cenām ir pierādīta, nerīkojas tirgū tādā veidā, kā tas ir vienojies ar saviem konkurentiem, ne vienmēr ir apstāklis, kas ir jāņem vērā kā atbildību mīkstinošs apstāklis, nosakot uzliekamā naudas soda apmēru. Faktiski uzņēmums, kurš, neraugoties uz sadarbību ar saviem konkurentiem, tirgū īsteno vairāk vai mazāk neatkarīgu politiku, vienkārši var mēģināt izmantot aizliegto vienošanos savā labā (Vispārējās tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-308/94 *Cascades*/Komisija, *Recueil*, II-925. lpp., 230. punkts, un iepriekš 277. punktā minētais spriedums lietā *Cheil Jedang*/Komisija, 190. punkts).

298 Šajā gadījumā pietiek norādīt, ka prasītājas sniegtie pierādījumi neļauj uzskatīt, ka tās faktiskā rīcība tirgū varēja mainīt konstatētā pārkāpuma pret konkurenci vērstās sekas. Šī iebilduma pamatojumam prasītāja īpaši norāda, ka no vairākām to sabiedrību paziņojumu daļām, kas lūgušas tām piemērot paziņojumu par sadarbību, izrietot, ka prasītāja patiesībā neesot ievērojusi minētos tirgus līderu noslēgtos nolīgumus.

299 Vienīgā prasītājas minētā šo paziņojumu daļa, kurā varētu būt izklāstīts tās saziņas saturs, kam būtu varējusi būt ietekme attiecībā uz 1998. gadu, ir iegūta no *EKA* 2006. gada paziņojumiem un attiecas uz *EKA* un *FC* 1997. gada 14. oktobra sanāksmi Turku, kuras laikā tās dalībnieki esot panākuši vienošanos "[konfidenciāli]". Tomēr, kā jau tika konstatēts šī sprieduma 209.–213. punktā, pirmkārt, tikai no šī paziņojuma teksta izriet, ka *EKA* un *FC* esot vienojušās novērot citu konkurentu reakcijas gadījumā, ja tās palielinātu savas cenas, un, otrkārt, nevar izslēgt, ka konkurences

tirgus dalībnieku rīcības rezultātā, ja šajā tirgū ienākuša konkurenta dēļ vienam no tiem būtu jāzaudē minētā tirgus daļas, ir pats par sevi saprotams, ka tirgus dalībnieks varētu mēģināt atrast klientus blakus esošajos tirgos.

300 Turklāt ir jākonstatē, ka prasītāja, kā tas ir izklāstīts šī sprieduma 254. punktā, savos dokumentos skaidri ir norādījusi, ka, ja Vispārējā tiesa secinātu, ka prasītāja ir bijusi attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībniece, tās dalība varētu būt sākusies ne agrāk kā 1998. gada 28. janvārī un beigusies — 1998. gada decembrī. Tomēr tā Vispārējai tiesai nav darījusi zināmu nevienu pierādījumu, kas varētu pierādīt, ka laika posmā no 1998. gada 28. janvāra līdz 1998. gada 31. decembrim tā faktiski neīstenoja [prettiesiskas vienošanās], bet darbojās tirgū konkurencei labvēlīgā veidā. Vienīgie pierādījumi, ko prasītāja ir sniegusi šajā ziņā, attiecas tikai uz tās pārdošanas apjomu klientiem Francijā, Portugālē un Spānijā 1999. un 2000. gadā un uz tās cenām, kas tika piemērotas attiecībā uz dažādiem tās klientiem Spānijā un Portugālē tajos pašos gados.

301 Tādējādi ir jānoraida arguments, ka laika posmā, kurā prasītāja piedalījās pārkāpumā, nolīgumi netika īstenoti.

302 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka otrais pamats daļēji ir jāapmierina tiktāl, ciktāl prasītājas izdarītā pārkāpuma ilgums, ko Komisija ir noteikusi, lai aprēķinātu tai uzlikto naudas sodu, ir kļūdains. Otrais pamats pārējā daļā ir jānoraida.

303 Nobeigumā daļēji ir jāapmierina lūgums atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl, pirmkārt, Komisija tā 1. pantā ir secinājusi, ka prasītāja pārkāpumā piedalījās no 1996. gada 16. decembra līdz 1998. gada 27. janvārim un no 1999. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 9. februārim, un, otrkārt, Komisija tā 2. pantā naudas sodu ir noteikusi EUR 9 900 00 apmērā.

B — *Par lūgumu grozīt apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantu*

1. *Lietas dalībnieku argumenti*

304 Pakārtoti, savā prasījumu otrajā daļā prasītāja lūdz Vispārējo tiesu, ja lūgums atcelt [apstrīdēto lēmumu] netiktu apmierināts kopumā, grozīt tā 1. un 2. pantu, lai būtiski samazinātu tai uzliktā naudas soda apmēru.

305 Komisija iebilst pret prasītājas lūgumiem.

2. *Vispārējās tiesas vērtējums*

306 No judikatūras izriet — tas, ka, pārbaudot pamatus, ar kuriem ir apšaubīta tāda Komisijas lēmuma likumība, ar ko ir uzlikts naudas sods par Savienības konkurences noteikumu pārkāpumu, ir atklāta pretlikumība, neatbrīvo Vispārējo tiesu no pienākuma pārbaudīt, vai atkarībā no minētās pretlikumības sekām, izmantojot savu neierobežoto kompetenci, apstrīdētais lēmums nav jāgroza (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2006. gada 27. septembra spriedumu lietā T-59/02 *Archer Daniels Midland*/Komisija, Krājums, II-3627. lpp., 443. punkts).

307 Ņemot vērā, pirmkārt, pretlikumību, kas ir konstatēta attiecībā uz to, cik ilgi prasītāja bija attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībniece, un, otrkārt, secinājumus, ko Vispārējā

tiesa ir izdarījusi šī sprieduma 303. punktā attiecībā uz daļēju apstrīdētā lēmuma atcelšanu un kas šī sprieduma izpildes ietvaros Komisijai ir jāņem vērā, prasītājas izvirzītie prasījumi grozīt apstrīdēto lēmumu šajā gadījumā nav jāapmierina.

308 Tādējādi šajā gadījumā nav jāīsteno Vispārējās tiesas neierobežotās pilnvaras, grozot apstrīdētā lēmuma 2. panta f) punktu.

Par tiesāšanās izdevumiem

309 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 87. panta 3. punktam, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, tā var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

310 Tā kā prasītāja ir panākusi apstrīdētā lēmuma daļēju atcelšanu gandrīz tādā apmērā, kādā tas ir lūgts tās prasībā, šajā gadījumā ir jāsecina, ka Vispārējā tiesa minēto prasību būtiskā daļā ir apmierinājusi.

311 Līdz ar to, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, ir jānolemj, ka Komisija atlīdzina divas trešdaļas no prasītājas tiesāšanās izdevumiem un sedz pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem. Prasītāja sedz vienu trešdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina pusi no Komisijas tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (otrā palāta)

nospriež:

1) **atcelt Komisijas 2008. gada 11. jūnija Lēmuma C(2008) 2626, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38.695 — Nātrija hlorāts) 1. panta g) punktu tiktāl, ciktāl Eiropas Kopienu Komisija tajā ir konstatējusi *Aragonesas Industrias y Energía, SAU*, izdarītu pārkāpumu laika posmos, pirmkārt, no 1996. gada 16. decembra līdz 1998. gada 27. janvārim un, otrkārt, no 1999. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 9. februārim;**

2) **atcelt Lēmuma C(2008) 2626, galīgā redakcija, 2. panta f) punktu tiktāl, ciktāl naudas sods tajā ir noteikts EUR 9 900 000 apmērā;**

3) **prasību pārējā daļā noraidīt;**

4) ***Aragonesas Industrias y Energía* sedz vienu trešdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina pusi no Komisijas tiesāšanās izdevumiem;**

5) Komisija sedz pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina divas trešdaļas no *Aragonesas Industrias y Energía* tiesāšanās izdevumiem.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2011. gada 25. oktobrī.

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture ..... II - 7593

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 7604

Juridiskais pamatojums ..... II - 7605

A — Par lūgumu atcelt apstrīdēto lēmumu ..... II - 7605

1. Par pirmo pamatu, kas ir balstīts uz kļūdu tiesību piemērošanā un kļūdu vērtējumā tiktāl, ciktāl Komisija ir atzinusi, ka prasītāja pārkāpumā piedalījās no 1996. gada 16. decembra līdz 2000. gada 9. februārim ..... II - 7606

a) Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 7606

b) Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 7622

Vispārīgi apsvērumi, kas attiecas uz pierādījumiem ..... II - 7623

Pierādījumi, kas apstrīdētajā lēmumā ir norādīti saistībā ar prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā ..... II - 7628

— Ievada apsvērumi ..... II - 7628

— Pierādījumi, ko Komisija apstrīdētajā lēmumā sākotnēji ir norādījusi administratīvā procesa iepriekšējās izmeklēšanas posma beigās ..... II - 7632

— Pierādījumi, ko Komisija ir skaidri norādījusi apstrīdētajā lēmumā uz sacīkstes principu balstītā administratīvā procesa posma beigās ..... II - 7632

— Apstrīdētā lēmuma preambulas 352. apsvēruma interpretācija ..... II - 7634

— Secinājums par to pierādījumu identifikāciju, kas ir izmantoti pret prasītāju saistībā ar tās iespējamo dalību attiecīgajā pārkāpumā ..... II - 7645

Par pierādījumiem, kas ir izvirzīti pret prasītāju, piemītošo pierādījuma spēku ..... II - 7651

— Par tālaika rakstveida pierādījumiem par prasītājas tiešu dalību attiecīgajā pārkāpumā ..... II - 7651

— Par FC un EKA paziņojumiem ..... II - 7660

— Par prasītājas atzīšanos par tās dalību prettiesiskajā 1998. gada 28. janvāra sanāksmē ..... II - 7664

Par pierādījumu kopuma, ko Komisija ir izmantojusi, lai pierādītu prasītājas dalību attiecīgajā pārkāpumā, precīzo un saskaņoto raksturu ..... II - 7667

2. Par otro pamatu, kas ir balstīts uz kļūdu tiesību piemērošanā un kļūdu vērtējumā, ko Komisija ir pieļāvusi, aprēķinot prasītājai uzliktā naudas soda apmēru ..... II - 7674

a) Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 7674

b) Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 7676

Par samērīguma un nediskriminācijas principu pārkāpumu naudas soda pamatsummas aprēķināšanas stadijā ..... II - 7677

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem ..... II - 7683

— Par prasītājas pasīvo līdzdarbošanos ..... II - 7685

— Par nolīgumu neīstenošanu ..... II - 7688

B — Par lūgumu grozīt apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantu ..... II - 7691

1. Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 7691

2. Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 7691

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 7692